

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้จากการทำโครงการ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร
และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
2. จิตวิทยาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ
4. การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ
5. การประเมินโครงการ
6. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
7. การวัดเจตคติ
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบโครงการ
 - 8.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 8.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

ความสำคัญ

ในสังคมปัจจุบัน การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเป็นสิ่งจำเป็น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์
ในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติม และเพื่อการประกอบอาชีพ ตลอดจน
เพื่อให้สามารถนำประเทศไปสู่การแข่งขันด้านเศรษฐกิจ เข้าใจความแตกต่างทางการเมือง และ
วัฒนธรรม ในฐานะที่เป็นพลเมืองโลกในยุคโลกาภิวัตน์ การเรียนภาษาต่างประเทศจะช่วยให้ผู้เรียน
มีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถสื่อสารกับชาวต่างประเทศได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและมั่นใจ มีเจตคติ
ที่ดีต่อการใช้ภาษาและวัฒนธรรมต่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีความเข้าใจและภาคภูมิใจในภาษาและ
วัฒนธรรมไทย และสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ไทยไปสู่สังคมโลก (กรมวิชาการ,
2545 ก, หน้า 1)

วิสัยทัศน์

การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความ
คาดหวังว่า เมื่อผู้เรียนเรียนภาษาต่างประเทศอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา

ผู้เรียนจะมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศ สื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราว และวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก และสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทย ไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ (กรมวิชาการ, 2545 ก, หน้า 1)

โครงสร้างของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

โครงสร้างของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศกำหนดตามระดับความสามารถทางภาษาและพัฒนาการของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดแบ่งเป็น 4 ช่วงชั้น ดังนี้

1. ช่วงชั้น ป. 1 – 3 ระดับเตรียมความพร้อม (Preparatory Level)
2. ช่วงชั้น ป. 4 – 6 ระดับต้น (Beginner Level)
3. ช่วงชั้น ม. 1 – 3 ระดับกำลังพัฒนา (Developing Level)
4. ช่วงชั้น ม. 4 – 6 ระดับก้าวหน้า (Expanding Level)

คุณภาพของผู้เรียน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดให้สาระการเรียนรู้กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์ และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตร ซึ่งเป็นคุณภาพตามความคาดหวังของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดคุณภาพได้ตามที่คาดหวังดังกล่าว หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดองค์ความรู้ กระบวนการเรียนรู้ และคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ผู้เรียนพึงมีเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีแล้ว ไว้เป็นกรอบสำหรับแต่ละช่วงชั้น สำหรับช่วงชั้นที่ 3 ได้ให้กรอบไว้ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 3 (จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3)

1. เข้าใจและใช้ภาษาต่างประเทศ แลกเปลี่ยน นำเสนอข้อมูลข่าวสาร สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล แสดงความรู้สึกนึกคิด และความคิดรวบยอด โดยใช้คำเสียง ทำทางในรูปแบบที่เหมาะสมกับบุคคลและกาลเทศะ

2. มีทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศในการฟัง – พูด – อ่าน – เขียน ในหัวข้อเรื่องเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อม อาหาร เครื่องดื่ม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เวลาว่างและสวัสดิการ การซื้อ-ขาย ภูมิฟ้าอากาศ การศึกษาและอาชีพ การเดินทางท่องเที่ยว การบริการ สถานที่ ภาษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภายในวงคำศัพท์ประมาณ 2,100 – 2,250 คำ

3. ใช้ประ โยคผสม (Compound Sentence) และประ โยคซับซ้อน (Complex Sentence) สื่อความหมายตามบริบทต่าง ๆ ในการสนทนาทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

4. อ่าน เขียน ข้อความที่เป็นความเรียงและ ไม่เป็นความเรียง ทั้งที่เป็นทางการ และ ไม่เป็นทางการที่มีตัวเชื่อมข้อความ (Discourse Markers)

5. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางภาษา และชีวิตความเป็นอยู่ของเจ้าของภาษา ตามบริบทของข้อความที่พบในแต่ละระดับชั้น

6. มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ สืบค้นข้อมูลความรู้ในสาระ การเรียนรู้อื่น ๆ ที่เรียนตามความสนใจและตามระดับชั้น

7. ฝึกฝนการใช้ภาษาต่างประเทศทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม อย่างต่อเนื่อง หาความเพลิดเพลินและเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ

สาระ

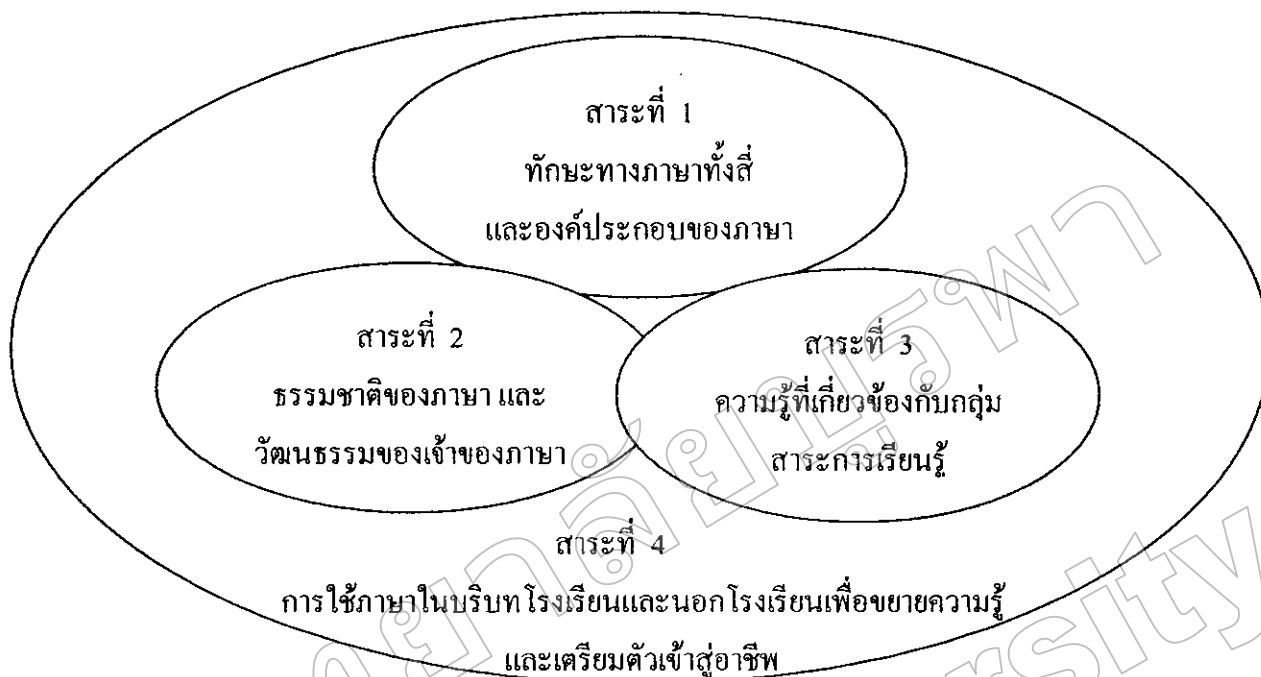
สาระของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ หมายถึง องค์ความรู้ที่เป็นสากลสำหรับ ผู้เรียนภาษาต่างประเทศ ประกอบด้วย

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร หมายถึง การใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อทำความเข้าใจ แลกเปลี่ยน นำเสนอข้อมูลข่าวสาร แสดงความคิดเห็น เจตคติ อารมณ์และความรู้ลึกในเรื่อง ต่าง ๆ ทั้งที่เป็นภาษาพูดและภาษาเขียน

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม หมายถึง ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ พฤติกรรมทางสังคม ค่านิยมและความเชื่อที่แสดงออกทางภาษา

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น หมายถึง ความสามารถในการ ใช้ภาษาต่างประเทศในการแสวงหาความรู้ที่สัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก หมายถึง ความสามารถในการใช้ ภาษาต่างประเทศภายในชุมชนและเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งสามารถสรุปเป็นกรอบมโนทัศน์ (Concept) ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบมโนทัศน์ (Concept) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (กรมวิชาการ, 2546 ข, หน้า 4)

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้ หมายถึง ข้อกำหนด ถึงที่คาดหวังว่านักเรียนต้องรู้และสามารถทำได้ภายในเวลา 12 ปี มีองค์ประกอบ 3 ส่วนคือความรู้ ทักษะ กระบวนการและ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมซึ่งกำหนดตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในจุดหมายของหลักสูตรดังนั้นมาตรฐานการเรียนรู้ จึงเป็นมาตรฐานกลางสำหรับสถานศึกษา ท้องถิ่นและชุมชนนำไปกำหนดหลักสูตร จัดหลักสูตร การสอนและการประเมินผลให้เป็นแนวเดียวกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นประสบการณ์ ที่มีความเชื่อมโยงต่อเนื่องสม่ำเสมอ มาตรฐานการเรียนรู้เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความรู้และประสิทธิภาพ ต่าง ๆ ที่นักเรียนสามารถทำได้ในแต่ละสาระและใช้เป็นมาตรฐานกลางสำหรับการตรวจสอบ ประเมินและตัดสินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ จำนวนมาตรฐานการเรียนรู้ ในแต่ละกลุ่มสาระมี ไม่เท่ากัน แต่ละมาตรฐานการเรียนรู้มีความหมายที่ครูผู้สอนควรทำความเข้าใจ ให้กระจ่าง

มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐานที่ ค 1.1 เข้าใจกระบวนการฟังและการอ่าน สามารถตีความเรื่องที่ฟังและอ่าน จากสื่อประเภทต่าง ๆ และนำความรู้มาใช้อย่างมีวิจารณญาณ

มาตรฐานที่ ค 1.2 มีทักษะในการสื่อสารทางภาษา แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็น โดยใช้เทคโนโลยีและการจัดการที่เหมาะสม เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

มาตรฐานที่ ค 1.3 เข้าใจกระบวนการพูด การเขียนและสื่อสารข้อมูล ความคิดรวบยอดและความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพ และมีสุนทรียภาพ

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐานที่ ค 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาและนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

มาตรฐานที่ ค 2.2 เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษา และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทยและนำมาใช้อย่างมีวิจารณญาณ

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

มาตรฐานที่ ค 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และเป็นพื้นฐานในการพัฒนาและเปิดโลกทัศน์ของตน

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

มาตรฐานที่ ค 4.1 สามารถใช้ภาษาต่างประเทศตามสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

มาตรฐานที่ ค 4.2 สามารถใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ การศึกษาต่อการประกอบอาชีพ การสร้างความร่วมมือ และการอยู่ร่วมกันในสังคม

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เป็นตัวบ่งชี้การเรียนรู้ที่คาดหวังว่าจะเกิดขึ้นในตัวผู้เรียนเมื่อเรียนจบแต่ละช่วงชั้น ตามมาตรฐานการเรียนรู้ องค์ประกอบที่สำคัญที่ปรากฏอยู่ในมาตรฐานช่วงชั้นมี 2 ส่วน คือ ทักษะ กระบวนการที่บ่งบอกถึงความสามารถในการปฏิบัติและเนื้อหา มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นจึงเป็นสิ่งที่บ่งบอกให้รู้ว่าคุณเรียนทุกคนควรรู้อะไรและสามารถทำอะไรได้ เป็นการให้รายละเอียดเพิ่มเติมจากมาตรฐานการเรียนรู้และระบุนกรอบเนื้อหาสำหรับครูผู้สอนนำไปจัดสาระการเรียนรู้เพื่อให้ นักเรียนบรรลุระดับประสิทธิภาพที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

มาตรฐานการเรียนรู้ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ค 1.1 เข้าใจกระบวนการฟังและการอ่าน สามารถตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ และนำความรู้มาใช้อย่างมีวิจารณญาณ

มาตรฐาน ค 1.1.1 เข้าใจภาษาท่าทาง น้ำเสียง ความรู้สึกของผู้พูด รวมทั้งเข้าใจในคำสั่ง คำขอร้อง คำแนะนำ คำอธิบายที่พบในสื่อจริง

มาตรฐาน ค 1.1.2 อ่านออกเสียงบทอ่านได้ถูกต้องตามหลักการอ่านออกเสียงและเหมาะสมกับเนื้อหาที่อ่าน

มาตรฐาน ค 1.1.3 เข้าใจและตีความสิ่งที่ไม่ใช่ความเรียง ในรูปแบบต่าง ๆ โดยถ่ายโอนเป็นข้อความที่ใช้ถ้อยคำของตนเองหรือถ่ายโอนข้อความที่เป็นสิ่งที่ไม่ใช่ความเรียง

มาตรฐาน ค 1.1.4 เข้าใจ ตีความ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อความ ข้อมูลและข่าวสาร จากสื่อ สิ่งพิมพ์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ในความสนใจในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ค 1.2 มีทักษะในการสื่อสารทางภาษา แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็น โดยใช้เทคโนโลยีและการจัดการที่เหมาะสมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

มาตรฐาน ค 1.2.1 ใช้ภาษาตามมารยาททางสังคม เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และสามารถดำเนินการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง โดยใช้สื่อเทคโนโลยีที่มีอยู่ในแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา

มาตรฐาน ค 1.2.2 ใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็น แสดงความต้องการของตน เสนอความช่วยเหลือและบริการแก่ผู้อื่นและวางแผนในการเรียน โดยใช้สื่อเทคโนโลยีที่มีอยู่ในแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา

มาตรฐาน ค 1.3 เข้าใจกระบวนการพูด การเขียน และสื่อสารข้อมูล ความคิดรวบยอด และความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพ และมีสุนทรียภาพ

มาตรฐาน ค 1.3.1 นำเสนอข้อมูลเรื่องราวสั้น ๆ หรือกิจวัตรประจำวัน ประสบการณ์ รวมทั้งเหตุการณ์ทั่วไป

มาตรฐาน ค 1.3.2 นำเสนอความคิดรวบยอด เกี่ยวกับประสบการณ์ส่วนตัวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ

มาตรฐาน ค 1.3.3 นำเสนอความคิดเห็นที่มีต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ในท้องถิ่นและสังคมโลก ได้อย่างสร้างสรรค์

มาตรฐาน ค 1.3.4 นำเสนอบทเพลง บทละครสั้น เหตุการณ์ บทกวี หรือข้อมูลจากสื่อประเภทต่าง ๆ ตามความสนใจด้วยความสนุกสนาน

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ค 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาและนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

มาตรฐาน ค 2.1.1 ใช้ภาษาและท่าทางในการสื่อสารได้เหมาะสมกับระดับบุคคล และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา

มาตรฐาน ค 2.1.2 รู้ที่มาและเหตุผลของงานประเพณี วันสำคัญของชาติ ศาสนา และ
วัฒนธรรมของเจ้าของภาษา

มาตรฐาน ค 2.2 เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของ
เจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทยและนำมาใช้อย่างมีวิจารณญาณ

มาตรฐาน ค 2.2.1 เข้าใจความแตกต่างระหว่างภาษาต่างประเทศกับภาษาไทย ในเรื่องคำ
วลี ถิ่นานวน ประโยคและข้อความที่ซับซ้อนและนำไปใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

มาตรฐาน ค 2.2.2 เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมของเจ้าของ
ภาษากับของไทยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ภาษา และนำไปใช้ได้เหมาะสม

มาตรฐาน ค 2.2.3 เห็นประโยชน์ของการรู้ภาษาต่างประเทศในการแสวงหาความรู้
การเข้าสู่สังคมและอาชีพ

มาตรฐาน ค 2.2.4 เห็นคุณค่า และเข้าร่วมกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมตามความสนใจ

มาตรฐาน ค 2.2.5 ตระหนักในคุณค่าของภาษาและวัฒนธรรมที่เรียนและนำความรู้
ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมมาประยุกต์ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน และ
สังคม

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

มาตรฐาน ค 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น
และเป็นพื้นฐานในการพัฒนาและเปิดโลกทัศน์ของตน

มาตรฐาน ค 3.1.1 เข้าใจและถ่ายทอดเนื้อหาสาระภาษาต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม
สาระการเรียนรู้อื่น ๆ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย

มาตรฐาน ค 3.1.2 ใช้ภาษาต่างประเทศในการแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระ
การเรียนรู้อื่น ๆ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

สาระที่ 4 ภาษาความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

มาตรฐาน ค 4.1 สามารถใช้ภาษาต่างประเทศตามสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในสถานศึกษา
ชุมชน และสังคม

มาตรฐาน ค 4.1.1 ใช้ภาษาต่างประเทศตามสถานการณ์ต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาและ
ชุมชน ด้วยวิธีการและรูปแบบที่หลากหลาย

มาตรฐาน ค 4.1.2 ใช้ภาษาต่างประเทศสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ กับบุคคลภายใน
สถานศึกษาและชุมชน

มาตรฐาน ค 4.2 สามารถใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ การศึกษาต่อ
การประกอบอาชีพ การสร้างความร่วมมือ และการอยู่ร่วมกันในสังคม

มาตรฐาน ค 4.2.1 ใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อสื่อสารในการทำงาน และสมัครงานใน สถานการณ์จำลองหรือสถานการณ์จริง

มาตรฐาน ค 4.2.2 ใช้ภาษาต่างประเทศในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขโดย รู้จักควบคุมตนเอง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น แสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างเหมาะสม และ เจรจาโน้มน้าว ต่อรองอย่างมีเหตุผล

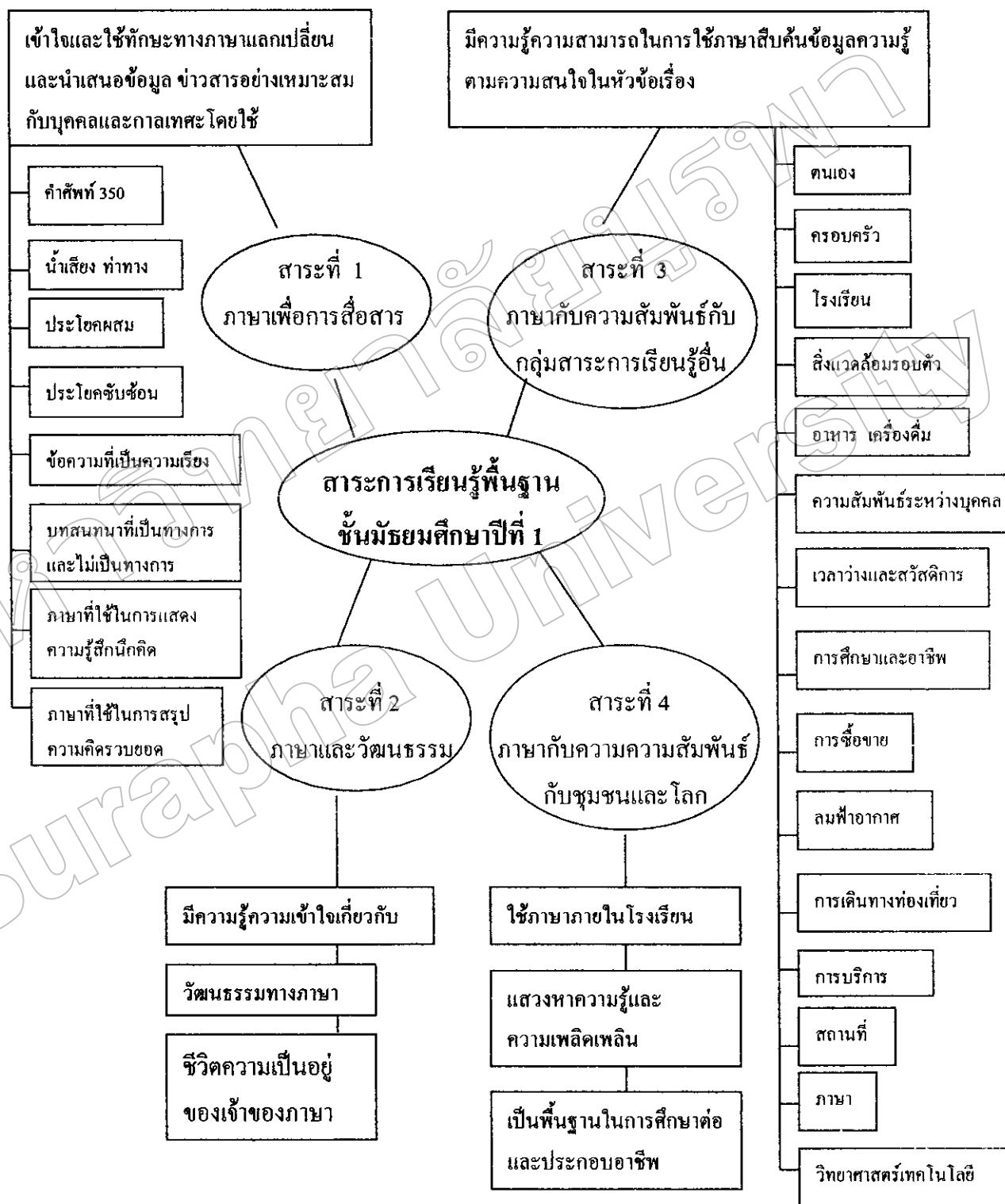
มาตรฐาน ค 4.2.3 ใช้ภาษาต่างประเทศเฉพาะด้านเพื่อการสื่อสาร การจัดการด้านการเรียน การศึกษาต่อและ/ หรือด้านอาชีพ

มาตรฐาน ค 4.2.4 ใช้ภาษาต่างประเทศเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารของชุมชน ท้องถิ่น หรือประเทศชาติในการส่งเสริมหรือสร้างความร่วมมือในสังคม

ในการนำสาระการเรียนรู้ทั้ง 4 สาระมาใช้ในการเรียนรู้นั้นจำเป็นต้องกำหนดหรือ มีมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 มาตรฐาน จึงเป็นมาตรฐานกลางสำหรับสถานศึกษาได้นำไปกำหนด หลักสูตรจัดทำหลักสูตร กำหนดกิจกรรมการสอนและการประเมินผลให้เป็นแนวเดียวกันเพื่อให้ การเรียนรู้ของนักเรียนเป็นประสบการณ์ที่มีความเชื่อมโยงต่อเนื่องสม่ำเสมอและในมาตรฐาน การเรียนรู้จะมีมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นเป็นดั่งบ่งชี้การเรียนรู้ที่คาดหวังว่าจะเกิดขึ้นในตัวผู้เรียน เมื่อผู้เรียนเรียนจบแต่ละช่วงชั้นซึ่งเป็นกรอบเนื้อหาสำหรับครูผู้สอนนำไปจัดสาระการเรียนรู้เพื่อให้ นักเรียนบรรลุระดับประสิทธิภาพที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง (กรมวิชาการ, 2544 ข, หน้า 16-18)

ผังมโนทัศน์

สาระการเรียนรู้พื้นฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ภาพที่ 2 ผังมโนทัศน์สาระการเรียนรู้พื้นฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (กรมวิชาการ, 2546 ข, หน้า 15)

สาระการเรียนรู้แกนกลางระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (กรมวิชาการ, 2546 ข, หน้า 41-50)

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปี

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ 4 สาระ มาตรฐานการเรียนรู้ 8 มาตรฐาน และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังทั้งหมด รวม 27 ข้อ ดังนี้

สาระที่ 1: ภาษาเพื่อการสื่อสาร

ตารางที่ 1 มาตรฐาน ค1.1: เข้าใจกระบวนการฟังและการอ่าน สามารถตีความเรื่องที่ฟังและอ่าน จากสื่อประเภทต่าง ๆ และนำความรู้มาใช้อย่างมีวิจารณญาณ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	สาระการเรียนรู้รายปี
1. เข้าใจภาษาท่าทางและน้ำเสียง ความรู้สึกของผู้พูด รวมทั้งเข้าใจคำตั้ง คำขอร้อง คำแนะนำ คำอธิบายที่พบในสื่อจริง	- ภาษาท่าทาง น้ำเสียง ความรู้สึกของผู้พูด - คำตั้ง คำขอร้อง คำแนะนำที่พบในสื่อจริง
2. อ่านออกเสียงบทอ่านได้ถูกต้องตามหลักการอ่านออกเสียงและเหมาะสมกับเนื้อหาที่อ่าน	- บทอ่านที่มีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้น - หลักการอ่านออกเสียง
3. เข้าใจและตีความสื่อที่มีใช้ความเรียง (Non-Text Information) ในรูปแบบต่าง ๆ โดยถ่ายโอนเป็นข้อความที่ใช้ถ้อยคำของตนเอง หรือถ่ายโอนข้อความที่เป็นสื่อที่ไม่ใช่ความเรียง	- สื่อที่มีใช้ความเรียง
4. เข้าใจ ตีความและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อความ ข้อมูลและข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ในความสนใจในชีวิตประจำวัน	- ข้อความ ข้อมูล และข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ในชีวิตประจำวัน

ตารางที่ 2 มาตรฐาน ต 1.2: มีทักษะในสื่อทางภาษา แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และแสดงความรู้สึก และความคิดเห็น โดยใช้เทคโนโลยี และการจัดการที่เหมาะสมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	สาระการเรียนรู้รายปี
1. ใช้ภาษาตามมารยาททางสังคม เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสามารถดำเนินการสื่อสารอย่างต่อเนื่องโดยใช้สื่อเทคโนโลยีที่มีอยู่ในแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา	- ภาษาตามมารยาททางสังคมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
2. ใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็น แสดงความต้องการของตน เสนอความช่วยเหลือและบริการแก่ผู้อื่นและวางแผนในการเรียนรู้ โดยใช้สื่อเทคโนโลยีที่มีอยู่ในแหล่งการเรียนรู้ทั้งใน และนอกสถานศึกษา	- ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็น - ภาษาเพื่อแสดงความต้องการ - ภาษาที่ใช้เสนอความช่วยเหลือและบริการ - ภาษาที่ใช้ในการสืบค้นข้อมูล
3. ใช้ภาษาเพื่อขอและให้ข้อมูล เรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันและสิ่งที่น่าสนใจ สร้างองค์ความรู้ และต่อการเรียนทางภาษาและผลจากการฝึกทักษะต่าง ๆ	- ภาษาที่ใช้ในการขอและให้ข้อมูล
4. ใช้ภาษาเพื่อแสดงความรู้สึกของตนเองเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต โดยใช้ประโยชน์จากสื่อการเรียนทางภาษาและผลจากการฝึกทักษะต่าง ๆ	- ภาษาที่ใช้แสดงความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต

ตารางที่ 3 มาตรฐาน ต1.3: เข้าใจกระบวนการพูด การเขียนและสื่อสาร ข้อมูล ความเห็น และ
ความคิดรวบยอดในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพและมีสุนทรียภาพ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	สาระการเรียนรู้รายภาค
1. นำเสนอเรื่องราวสั้น ๆ หรือกวีตวประจำวัน ประสบการณ์ รวมทั้งเหตุการณ์ทั่วไป	- ภาษาที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูล เรื่องราวสั้น ๆ กวีตวประจำวัน
2. นำเสนอความคิดรวบยอดเกี่ยวกับ ประสบการณ์ส่วนตัวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ	- ภาษาที่ใช้ในการนำเสนอความคิด รวบยอดเกี่ยวกับประสบการณ์ส่วนตัว หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ
3. นำเสนอความคิดเห็นที่มีต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ	- ภาษาที่ใช้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อ เหตุการณ์ในท้องถิ่น
4. นำเสนอบทเพลง บทละครสั้น (Skit) เหตุการณ์บันทึกวี หรือข้อมูลจากสื่อประเภทต่าง ๆ ตามความสนใจด้วยความสนุกสนาน	- ภาษาที่ใช้ในการนำเสนอบทเพลง เหตุการณ์ ข้อมูลต่าง ๆ จากสื่อประเภท ต่าง ๆ

สาระที่ 2: ภาษาและวัฒนธรรม

ตารางที่ 4 มาตรฐาน ต 2.1: เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา
และนำไปใช้ได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	สาระการเรียนรู้รายปี
1. ใช้ภาษาและท่าทางในการสื่อสารได้เหมาะสม กับระดับบุคคลและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา	- ภาษาและท่าทางที่ใช้ในการสื่อสาร
2. รู้ที่มาและเหตุผลของงานประเพณี วันสำคัญ ของชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา	- งานประเพณี วันสำคัญของชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมของเจ้าของ ภาษา

ตารางที่ 5 มาตรฐาน ค 2.2: เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษากับวัฒนธรรม
ของเจ้าของภาษา กับภาษาและวัฒนธรรมไทยและนำมาใช้อย่างมีวิจารณญาณ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	สาระการเรียนรู้รายปี
1. เข้าใจความแตกต่างระหว่างภาษาต่างประเทศกับภาษาไทยในเรื่องคำวลี ถิ่นงาน ประโยคและข้อความที่ซับซ้อนและนำไปใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	- คำวลี ถิ่นงานง่าย ๆ ประโยคภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา กับของไทยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาและนำไปใช้ได้เหมาะสม	- วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา
3. เห็นประโยชน์ของการใช้ภาษาต่างประเทศในการแสวงหาความรู้ การเข้าสู่สังคมและอาชีพ	- ภาษาที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ การเข้าสู่สังคมและอาชีพ
4. เห็นคุณค่าและเข้าร่วมกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมตามความสนใจ	- กิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรม (Christmas)
5. ตระหนักในคุณค่าของภาษาและวัฒนธรรมที่เรียนและนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชนและสังคม	- ภาษาและวัฒนธรรม

สาระที่ 3: ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

ตารางที่ 6 มาตรฐาน ค 3.1: ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และเป็นพื้นฐานในการพัฒนาและเปิดโลกทัศน์ของตน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	สาระการเรียนรู้รายปี
1. เข้าใจและถ่ายทอดเนื้อหาสาระ ภาษาต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการ เรียนรู้อื่น ๆ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย	- เนื้อหาสาระที่เป็นภาษาอังกฤษที่ เกี่ยวกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น
2. ใช้ภาษาต่างประเทศในการแสวงหาความรู้ที่ เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ด้วยวิธีการ ที่หลากหลาย	- ภาษาที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ที่ เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

สาระที่ 4: ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

ตารางที่ 7 มาตรฐาน ค 4.1: สามารถใช้ภาษาต่างประเทศตามสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในสถานศึกษา
ชุมชนและสังคม

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	สาระการเรียนรู้รายปี
1. สามารถใช้ภาษาต่างประเทศตามสถานการณ์ ต่าง ๆ ทั้งในสถานศึกษา และชุมชน ด้วยวิธีการ และรูปแบบที่หลากหลาย	- ภาษตามสถานการณ์ต่าง ๆ ในสถานศึกษา
2. ใช้ภาษาต่างประเทศสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ กับบุคคลภายในสถานศึกษาและชุมชน	- ภาษาสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ

ตารางที่ 8 มาตรฐาน ค 4.2: สามารถใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ การศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ การสร้างความร่วมมือ และการอยู่ร่วมกันในสังคม

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	สาระการเรียนรู้รายปี
1. ใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อสื่อสารในการทำงาน และสมัครงานในสถานการณืจำลองหรือ สถานการณ์จริง	- ภาษาที่ใช้สื่อสารในการทำงานและสมัครงาน
2. ใช้ภาษาต่างประเทศในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขโดยรู้จักควบคุมตนเอง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น แสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างเหมาะสม และเจรจาโน้มน้าวต่อรองอย่างมีเหตุผล	- ภาษาในการแสดงความคิดเห็น ภาษาในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น
3. ใช้ภาษาต่างประเทศเฉพาะด้านเพื่อการสื่อสาร การจัดการ ด้านการเรียน การศึกษาต่อ และ/ หรือ ด้านอาชีพ	- ภาษาเฉพาะด้านเพื่อการสื่อสาร - ภาษาในการจัดการด้านการเรียน
4. ใช้ภาษาต่างประเทศเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารของชุมชนท้องถิ่นหรือประเทศชาติ ในการส่งเสริมหรือสร้างความร่วมมือในสังคม	- ภาษาที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารของชุมชนและท้องถิ่น

สรุปได้ว่าในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนเรียนให้ครอบคลุมทุกสาระการเรียนรู้และ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีมาตรฐานตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 ข, หน้า 9-13)

กระบวนการเรียนรู้

ในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ผู้สอนจำเป็นที่จะต้องรู้ความแตกต่าง ะหว่างเทคนิคการสอน วิธีสอน และแนวคิด ทฤษฎี ซึ่งเป็นที่มาของวิธีสอนแบบต่าง ๆ เพื่อจะได้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ของคำทั้งสามตามระดับชั้น วิธีสอนบางวิธีเป็นที่นิยมใช้กันอยู่นาน บางวิธีถูกนำมาใช้เพียงช่วงเวลาหนึ่ง แล้วก็เสื่อมความนิยมไป แต่มีสาเหตุมาจากการเปลี่ยนแปลงด้านแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ด้านจิตวิทยา ด้านภาษาศาสตร์ และด้านการศึกษา

แนวทางในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดใน ยุคสมัยต่าง ๆ ของนักปรัชญา นักจิตวิทยา และนักภาษาศาสตร์ ซึ่งเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนด

แนวทาง ที่ได้พัฒนาไปหลายรูปแบบตามยุคสมัยจนถึงแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ที่มีลักษณะเด่นชัด คือ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner – Centered)

การจัดการเรียนการสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร มุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ที่มีการฝึกปฏิบัติ มีการนำภาษาไปใช้ได้จริงตามหน้าที่ของภาษาในการสื่อความหมายโดยมีเป้าหมายอยู่ที่การใช้ภาษาสื่อสารในชีวิตจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ภาษาได้เหมาะสมกับสภาพสังคม ดังนั้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ จะมุ่งให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกใช้ภาษาให้มาก และให้มีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่หลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนจึงควรเลือกใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ต่าง ๆ (Learning Strategies) ที่เหมาะสมกับวัย และระดับชั้นของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีลีลาการเรียนรู้ (Learning Styles) เป็นของตนเองกลยุทธ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ได้แก่ กลยุทธ์ในการสื่อสาร ทักษะการจำ ทักษะการถาม การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดเชิงสร้างสรรค์ การประเมินตนเอง การวางแผนจัดการเรียนรู้ของตนเอง การใช้วิธีเรียนแบบต่าง ๆ การทำงานร่วมกับผู้อื่น ฯลฯ ได้เหมาะสมกับตนเองตามระดับชั้น

ในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ยังไม่สามารถสรุปได้ว่า วิธีสอนใดเป็นวิธีที่ดีที่สุดและสมบูรณ์แบบที่สุด เพราะแต่ละวิธีต่างก็มีจุดดีและจุดด้อย ดังนั้น ผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาวิวัฒนาการของทฤษฎีการเรียนรู้ และวิธีสอน เพื่อเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ เข้าใจเหตุผล และมองเห็นความจำเป็นในการที่จะต้องปรับเปลี่ยน และประยุกต์วิธีสอนของตน เพื่อสามารถเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน และจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนภาษาในแต่ละระดับชั้นทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามความแตกต่างระหว่างบุคคลและเกิดศักยภาพสูงสุดตามความสามารถของแต่ละคน (กรมวิชาการ, 2545 ก, หน้า 20)

สื่อการเรียนการสอน

ปัจจุบันสื่อหรืออุปกรณ์เข้ามามีบทบาทอย่างมากในการสอนภาษาอังกฤษของครู เนื่องจากแนวการสอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสาร ครูซึ่งเคยเป็นศูนย์กลางของการเรียนจึงถูกลดบทบาทลง เปลี่ยนมาให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้แทน นักเรียนจึงมีโอกาสได้ฝึกปฏิบัติจริงด้วยตนเอง มีโอกาสร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทางภาษา เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สิ่งหนึ่งที่จะเป็นตัวกลางให้ครูถ่ายทอดความรู้ เจตคติและทักษะ ไปยังผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ คือสื่อการสอน

สื่อการสอนมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนอย่างมากทั้งต่อตัวผู้สอนและผู้เรียนเพราะสื่อการสอนคือศูนย์รวมความสนใจของผู้เรียน ช่วยให้บริการของการเรียนการสอนสนุกสนานมีชีวิตชีวา นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะติดตามบทเรียน ครูสามารถใช้สื่อนำเข้าสู่บทเรียนสอนเนื้อหา สรุปและทบทวนบทเรียนได้เป็นอย่างดี สื่อการสอนยังช่วยครูประหยัดเวลาและ

แรงงานในการอธิบาย ช่วยนักเรียนให้เข้าใจบทเรียนได้รวดเร็ว ถูกต้องและจำได้แม่นยำยิ่งขึ้น นักเรียนจะได้รับประสบการณ์เพิ่มขึ้นหลาย ๆ อย่าง จากการได้เห็น ได้ฟัง ได้สัมผัสและได้แสดงออก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539, หน้า 11)

สื่อการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ที่ผู้เรียนสามารถใช้ประโยชน์เพื่อเพิ่มพูนทักษะทางภาษาได้นั้นมีอยู่ในที่ต่าง ๆ รอบตัวผู้เรียน ตั้งแต่ตัวบุคคล หนังสือ เอกสาร สื่อจริงสื่อเทคโนโลยี สถานที่ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา

แหล่งการเรียนรู้มีลักษณะดังนี้

1. ส่งเสริมผลการเรียนที่คาดหวัง
2. ช่วยให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงสิ่งที่เรียนกับการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิต
3. ได้รับการพัฒนาให้เหมาะสมกับวัย
4. ส่งเสริมการทำกิจกรรมและแนวทางการประยุกต์ใช้ในการเรียน
5. ตรงกับวิธีการเรียนและความจำเป็นของผู้เรียน
6. ส่งเสริมกลยุทธ์การวัดและการประเมินผล
7. กระตุ้นให้ผู้เรียนเข้าถึงเทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 ข, หน้า 241-242)

สรุปได้ว่าสื่อการสอนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อผู้เรียนทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพทางภาษาให้แก่ผู้เรียน ดังนั้นครูจึงควรใช้สื่อที่มีอยู่รอบตัวในการจัดการเรียนการสอน

การวัดและการประเมินผล

หลักการสำคัญในการประเมินผลที่พึงพิจารณา คือ การประเมินผลควรมีลักษณะเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เน้นคุณลักษณะและความสามารถของผู้เรียนเป็นภาพรวม ผลการประเมินต้องชี้ให้เห็นผลการปรับปรุงการสอนของครูผู้สอน และความสำเร็จของผู้เรียนตามเป้าหมายหลักสูตร บ่งบอกถึงความสามารถในการนำความรู้และทักษะไปใช้ในชีวิตจริงได้ ทั้งยังส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถที่หลากหลาย ไม่แยกเด็ดขาดจากการเรียนการสอน เป็นการให้ข้อมูลที่ทำให้ผู้เรียนแต่ละคนรู้จักตนเองและมองเห็นแนวทางที่จะปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น โดยเน้นความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการให้ข้อมูล ตรวจสอบและทบทวนซึ่งกันและกัน เน้นที่การวัดกระบวนการ (Process) เท่า ๆ กับการวัดผลผลิต (Product) ของกระบวนการ เน้นการวัดที่สะท้อนให้เห็นถึงการใช้ความคิดพิจารณาไตร่ตรองรวมทั้งการใช้เหตุผลและการแก้ปัญหา

จากกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลง ภาระงานด้านการประเมินผลการเรียน ระบบการวัดและประเมินผล ที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการ จึงต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วยเพื่อให้เกิด

ความสอดคล้องกัน การประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงเน้นไปที่การวัดและการประเมินผล ที่จะนำไปสู่การชี้ให้เห็นสภาพที่แท้จริงของผู้เรียน และสภาพจริงของการเรียนการสอน จากพฤติกรรมที่ผู้เรียนได้แสดงออก (Student Performance) สะท้อนให้เห็นความสามารถอย่างหลากหลายในการพัฒนาคนที่ชัดเจน สอดคล้องกับสมรรถภาพที่มีในตนเอง และจากการลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งชี้ให้เห็นวิธีการตัดสินใจและการแก้ปัญหาด้วยตนเอง การใช้กิจกรรมการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) จะช่วยให้ค้นพบได้ว่าผู้เรียนเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด นอกจากระบบการวัดและประเมินผลจะปรับเปลี่ยนแล้ว ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินจะต้องปรับเปลี่ยนไปจากเดิมซึ่งมีเพียงครูผู้สอน เป็นบุคคลหลายกลุ่ม ได้แก่ ครูผู้สอน ผู้เรียน ซึ่งทำหน้าที่ทั้งประเมินตนเอง และประเมินเพื่อน (ในกลุ่ม) ผู้ปกครอง เป็นต้น ทั้งนี้ ผู้เกี่ยวข้องควรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วิธีการและเกณฑ์ต่าง ๆ ในการประเมินด้วย

ส่วนลักษณะภาษาที่นำมาประเมิน ควรเป็นภาษาที่ใช้ในสถานการณ์การสื่อสารตามสภาพจริง คือ เป็นข้อความสมบูรณ์ในตัวเอง เป็นภาษาที่เจ้าของภาษาใช้ มีความเป็นธรรมชาติ อยู่ในบริบท ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความสามารถและประสบการณ์ของผู้เรียนด้วย การประเมินความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ควรประเมินความสามารถในการสื่อความหมายจริง ๆ ไม่ควรแยกการใช้ภาษาออกจากสถานการณ์ และควรวัดให้ครอบคลุมองค์ประกอบทางภาษา อันประกอบด้วยความรู้เรื่องเสียง คำศัพท์ โครงสร้าง การใช้ภาษาในสถานการณ์ และกลวิธีในการสื่อสาร แนวการประเมินเช่นนี้ช่วยเสริมให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างหลักสูตร การสอนและการประเมิน (กรมวิชาการ, 2545 ก, หน้า 24-25)

การวัดและการผลประเมินผลในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ปฏิบัติตามหลักการและแนวทางการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เน้นการวัดและการประเมินผลในชั้นเรียนซึ่งเป็นการประเมินตามสภาพที่แท้จริง (Authentic Evaluation) ของผู้เรียน และสภาพจริงของการเรียนการสอนจากพฤติกรรมที่ผู้เรียนได้แสดงออก (Student Performance) สะท้อนให้เห็นความสามารถที่หลากหลายและสอดคล้องกับสมรรถภาพที่แท้จริงจากการลงมือปฏิบัติจริง ตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง กระบวนการดำเนินการประเมินมุ่งประเมินทั้งกระบวนการ (Process) ผลการปฏิบัติหรือผลงาน (Product) การออกแบบการประเมินในชั้นเรียนครอบคลุมการประเมินพัฒนาการ การประเมินกระบวนการเรียนรู้ และการประเมินผลสัมฤทธิ์และประเมินอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณธรรม จริยธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 ข, หน้า 243-244) โดยมีเกณฑ์การประเมินตามระเบียบการประเมินผลการเรียน 8 ระดับ ดังนี้

ตารางที่ 9 เกณฑ์การประเมินตามระเบียบการประเมินผลการเรียน 8 ระดับ

ระดับผลการเรียน	ความหมาย	ช่วงคะแนนเป็นร้อยละ
4.0	ผลการเรียนดีเยี่ยม	80 – 100
3.5	ผลการเรียนดีมาก	75 – 79
3.0	ผลการเรียนดี	70 – 74
2.5	ผลการเรียนค่อนข้างดี	65 – 69
2.0	ผลการเรียนน่าพอใจ	60 – 64
1.5	ผลการเรียนพอใช้	55 – 59
1.0	ผลการเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ	50 – 54
0	ผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ	0 – 49

สรุปว่าการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงเป็นการประเมินผลที่สะท้อนให้เห็นสภาพที่แท้จริงในการจัดการเรียนการสอนและสภาพที่แท้จริงของผู้เรียน และผลจากการประเมินเป็นตัวชี้วัดความสามารถในการจัดการเรียนการสอนและความสามารถของผู้เรียนเช่นเดียวกัน ดังนั้นผู้วิจัยพบว่าการประเมินผลตามสภาพจริงเป็นวิธีการประเมินที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนที่ใช้วิธีสอนแบบโครงงาน

จิตวิทยาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

จิตวิทยาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานทางด้านจิตวิทยา เพื่อจะได้เข้าใจพฤติกรรมของนักเรียน และกระบวนการเรียนรู้ โดยเฉพาะการเข้าใจในเอกลักษณ์ของนักเรียนในวัยต่าง ๆ นอกจากนี้ การที่ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจก็จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนด้วย

จิตวิทยาที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ภาษามีนดังนี้ (สุไร พงษ์ทองเจริญ, 2526, หน้า 6-8)

1. ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้เมื่อบทเรียนสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน
2. ครูควรจะเริ่มสอนจากระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน
3. ผู้เรียนแต่ละคนมีระดับความสามารถแตกต่างกัน
4. กิจกรรมที่นักเรียนทำจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้

5. การฝึกซ้ำหลาย ๆ ครั้งจะทำให้ผู้เรียนนั้นเกิดความแม่นยำและคล่องในบทเรียนที่กำลังเรียนอยู่

6. ครูจะต้องจัดทำกราฟให้ซ้ำกันเป็นช่วง ๆ ที่ห่างกันนานพอสมควร

7. แต่ละครั้งที่ผู้เรียนฝึกบทเรียนจะต้องรู้ว่า ตนกำลังทำสิ่งที่ถูกต้องเพื่อจะเกิดความเข้าใจ เมื่อทำพฤติกรรมนั้นซ้ำ ๆ จะมีการเสริมแรงของพฤติกรรมเกิดเป็นนิสัยใหม่

8. ผู้เรียนจะต้องรู้บทเรียนที่ตนกำลังฝึกอยู่นั้นมีความหมายอย่างไร

9. ในขณะที่ฝึกผู้เรียนควรจะต้องรู้ว่ามีกฎเกณฑ์อันใดควรจะยึดถือได้เพื่อตนจะได้สร้างพฤติกรรมใหม่อย่างถูกต้อง

10. การเรียนจะต้องนำไปใช้ได้จริง สามารถตอบสนองความสามารถของผู้เรียนได้

11. การถ่ายทอดความรู้มิได้เกิดขึ้นเป็นอัตโนมัติ ครูจะต้องช่วยแนะนำหรืออธิบาย

12. บทเรียนที่ต่อเนื่องกันเป็นบ่อเกิดของการเรียนรู้

นอกจากนี้การเสริมแรงเพื่อจูงใจให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศนั้น ครูผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจภายใน โดยครูควรคำนึงถึงเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ (Grittner, n.d. อ้างถึงใน กรมวิชาการ, 2543, หน้า 11)

1. การจัดสิ่งแวดล้อมด้านการเรียนที่ไม่ทำให้ผู้เรียนเกิดความกลัว

2. การจัดกิจกรรมที่มีความหมายและตรงกับความต้องการของผู้เรียน

3. การจัดกระบวนการเรียนที่สร้างสรรค์

4. การส่งเสริมให้ผู้เรียนมองเห็นความสำคัญของตนในการใช้ภาษาที่เรียนในอนาคต รวมทั้งเจตคติที่ดีของครูต่อความสำเร็จของผู้เรียน

5. การส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ที่สนุกสนานระหว่างผู้เรียนในกระบวนการเรียนการสอน

6. การใช้วิธีการประเมินผลในทางบวกจะเป็นการเสริมแรงแก่ผู้เรียน

7. การใช้สื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับชีวิตจริง

จากจิตวิทยาดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ภาษานั้น ผู้สอนต้องคำนึงถึงความต้องการ ความสนใจ ระดับความสามารถของผู้เรียน การฝึกปฏิบัติอย่างมีความหมาย และการเสริมแรง

ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษครูควรนำหลักการทางจิตวิทยาไปประยุกต์ใช้ในการสอน เพื่อสนองความต้องการ ความสามารถ พัฒนาการและความสนใจของเด็ก เพื่อให้การเรียนการสอนนั้นเหมาะสมกับผู้เรียน อันจะเป็นผลทำให้ผลการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนดีขึ้นด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ

ปัจจุบันมีแนวคิด ทฤษฎีและวิธีการหลาย ๆ อย่างด้วยกัน แต่ละแนวคิดจะช่วยสร้างความคิดที่เป็นระบบให้แก่ครูผู้สอนเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษา อาจแบ่งได้ 3 ลักษณะ ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ แนวคิดเกี่ยวกับการสอน แนวคิดเกี่ยวกับการจัดหลักสูตร แนวคิดทั้ง 3 แนวคิด ย่อมปรากฏในภาคปฏิบัติของครูผู้สอนในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ การคัดเลือกกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน ตลอดจนเลือกสื่อการเรียนการสอน เพราะฉะนั้นครูผู้สอนควรจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดดังกล่าวเป็นอย่างดี ซึ่งจะส่งผลให้การสอนของครูมีประสิทธิภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่ได้รับความสนใจอย่างมากในปัจจุบัน คือ แนวคิดของ เครเชน (Kreshen, 1987, pp. 21-25 อ้างถึงใน สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2535, หน้า 21-30) สามารถสรุปได้ดังนี้

1. สมมติฐานเกี่ยวกับการเรียนและการรู้ภาษา (The Acquisition Learning Hypothesis)

สรุปได้ว่า กระบวนการเรียนการสอนภาษาที่สองของคนเรามี 2 แบบ คือ การรู้ภาษา (Language Acquisition) และการเรียนภาษา (Language Learning)

การรู้ภาษา (Language Acquisition) เป็นวิธีการเรียนรู้ภาษาที่ 2 ที่มีกระบวนการคล้ายคลึงหรือเหมือนกับกับการเรียนรู้ภาษาที่ 1 หรือภาษาแม่ คือ การเรียนรู้ภาษาโดยไม่รู้ตัว (Subconscious) ผู้เรียนจะไม่คิดว่ากำลังเรียนรู้อยู่เพราะมุ่งที่การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเท่านั้น ผู้เรียนมักไม่รู้ตัวว่าได้เรียนรู้กฎเกณฑ์ของภาษา จึงมีลักษณะเป็นธรรมชาติและไม่เป็นทางการ (Informal)

การเรียนภาษา (Language Learning) เป็นวิธีการเรียนรู้ภาษาที่ 2 ซึ่งเป็นการเรียนอย่างรู้ตัว (Conscious) เป็นการเรียนรู้กฎเกณฑ์ของภาษาเป็นหลัก ซึ่งผู้เรียนมักจะสามารถอธิบายกฎเกณฑ์ของภาษาได้มีความรู้เกี่ยวกับตัวภาษาที่เรียน แต่ในกระบวนการเรียนด้วยวิธีนี้ ไม่มีการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เหมือนในชีวิตประจำวัน จึงเป็นการเรียนรู้อย่างเป็นทางการ (Formal)

2. สมมติฐานเกี่ยวกับขั้นตอนในการเรียนรู้ภาษาตามธรรมชาติ (The Natural Order Hypothesis) สรุปได้ว่า การรู้ภาษานั้นเป็นไปอย่างมีขั้นตอนผู้เรียนจะเรียนรู้โครงสร้างบางอย่างก่อนโครงสร้างอื่น ๆ

3. สมมติฐานเกี่ยวกับกลไกทดสอบทางภาษา (The Monitor Hypothesis) มีสาระสำคัญว่า การรู้ภาษา (Language Acquisition) และการเรียนภาษา (Language Learning) นำไปใช้ประโยชน์ต่างกัน การรู้ภาษา (Language Acquisition) ทำให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตจริงได้โดยมีความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา (Fluency) ส่วนการเรียนภาษา (Language Learning)

มีประโยชน์ในการใช้ตรวจสอบความถูกต้องของภาษาหรือทำหน้าที่เป็นกลไกทดสอบภาษา (Monitor) เท่านั้น ในชีวิตประจำวันการเรียนรู้ภาษา (Learning) ซึ่งเป็นการเรียนกฎเกณฑ์ของภาษา สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ไม่มากนัก เพราะในการใช้ความรู้เพื่อตรวจสอบแก้ไขความถูกต้องของภาษา ต้องมีเงื่อนไขอีกอย่างน้อย 3 ประการคือ

3.1 ต้องมีเวลาเพียงพอ สำหรับการตรวจสอบความถูกต้องของภาษา โดยเฉพาะในการสนทนาทั่ว ๆ ไป มิฉะนั้นจะทำให้พูดช้ามากหรือต้องหยุดพูดเป็นช่วง ๆ

3.2 ต้องมุ่งความสนใจไปที่รูปแบบของภาษาหรือความถูกต้องตามกฎเกณฑ์ทางภาษาที่เรียนมา ซึ่งในชีวิตจริงผู้พูดจะสนใจเนื้อหาที่จะพูดมากกว่า

3.3 ต้องมีความรู้กฎเกณฑ์ทางภาษา ซึ่งกฎเกณฑ์ดังกล่าวมีอยู่เป็นจำนวนมาก

4. สมมติฐานเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลทางภาษา (The Input Hypothesis) มีสาระสำคัญว่า ปัจจัยหนึ่งที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับการเรียนรู้ภาษาที่สอง คือ ข้อมูลทางภาษาที่ผู้เรียนสามารถเข้าใจได้หรือที่เรียกว่า Comprehensible Input ข้อมูลดังกล่าวอาจได้มาจากการฟังหรืออ่าน แต่จะต้องเป็นสิ่งที่ผู้เรียนสามารถเข้าใจได้

5. สมมติฐานเกี่ยวกับความแตกต่างด้านจิตใจ (The Affect Filter Hypothesis) ปัจจัยที่สำคัญมากอีกประการหนึ่งที่มีผลต่อการเรียนรู้ภาษาที่สอง คือ ปัจจัยด้านเจตคติ อาทิ แรงจูงใจ ความวิตกกังวล ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมหรือขัดขวางการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียนได้

สรุปได้ว่า การเรียนรู้ภาษาที่สองนั้นมีได้ 2 แบบ คือ แบบรู้ภาษา (Acquisition) และแบบเรียนภาษา (Learning) การเรียนรู้ทั้ง 2 แบบนี้ ให้ผลต่างกัน การเรียนแบบรู้ภาษาจะช่วยให้ผู้เรียนใช้ภาษาได้คล่องแคล่ว ส่วนการเรียนแบบเรียนภาษา จะช่วยในด้านการตรวจสอบความถูกต้องของภาษา อย่างไรก็ตามก็ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่มีความสำคัญต่อการเรียนภาษา เช่น เจตคติ แรงจูงใจ วัยของผู้เรียน ความถนัด เป็นส่วนประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ภาษา

แนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษา

จากแนวคิดที่ว่า การเรียนภาษาที่สองมี 2 ลักษณะ คือ การเรียนแบบการรู้ภาษา (Acquisition) และแบบการเรียนภาษา (Learning) ทำให้เกิดแนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาที่แตกต่างกันออกไปดังนี้ (สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2535, หน้า 25-30)

1. แนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาตามแบบการรู้ภาษา

สตีเฟน คราเชน และเทรซี เทอร์เรล ได้เสนอแนวคิดทางการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Natural Approach) ซึ่งมีลักษณะสำคัญดังนี้

1.1 แนวการสอนแบบธรรมชาติ เป็นวิธีการสอนที่เลียนแบบการสอนภาษาแม่ของเด็ก กล่าวคือ ต้องจัดประสบการณ์ที่จะสอนให้เด็กได้พบและคุ้นเคยกับภาษาที่ตนเรียน

มากที่สุด โดยให้ผู้เรียนได้พบปะคลุกคลีกับเจ้าของภาษาโดยตรง ผู้สอนจะเน้นเรื่องคำศัพท์มาก โดยถือว่า การเรียนภาษานั้นคือการเรียนคำศัพท์ ส่วนไวยากรณ์ที่เรียนนั้นก็จะเป็นแบบคำจำกัดความ และกฎเกณฑ์ และเนื้อเรื่องที่เรียนยึดเอาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเกณฑ์

1.2 แนวการสอนแบบธรรมชาติ นี่ถือหลักว่าไม่พูดภาษาของผู้เรียนในห้องเรียน แต่จะใช้วิธีการออกท่าทาง กิริยา และวิธีพูดซ้ำ ๆ และวิธีแลกเปลี่ยนคำถาม คำตอบเพื่อให้ถ้อยคำของครูเป็นที่เข้าใจและใช้เลียนแบบได้ วิธีการดังกล่าวอาจจะใช้ได้ผลดีกับเด็กเล็ก ๆ แต่อาจไม่เหมาะสมกับผู้ใหญ่ซึ่งชอบเรียนภาษาด้วยการอ่านหรือศึกษากฎเกณฑ์ แทนที่จะเรียนการพูดอย่างเดียว

1.3 แนวการสอนแบบธรรมชาติ เน้นภาษาพูดเป็นหลักสำคัญ โดยเน้นให้ผู้เรียนเคยชินกับแบบของภาษาพูดมากกว่าทักษะอื่น ๆ

สรุปได้ว่า แนวการสอนแบบธรรมชาติ มีจุดเน้นอยู่ตรงที่การสื่อสารในสถานที่แท้จริง (Real Communication) ครูผู้สอนจะต้องให้ข้อมูลทางภาษาที่ผู้เรียนสามารถเข้าใจและอยู่ในความสนใจของพวกเขาด้วย นอกจากนี้ครูผู้สอนจะต้องจัดหากิจกรรมต่าง ๆ ที่จะอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาและสามารถใช้ภาษาได้อย่างอัตโนมัติ

2. แนวคิดเกี่ยวกับการสอนตามแบบการเรียนรู้ภาษา

เนื่องจากกระบวนการการเรียนรู้ภาษาตามแบบการเรียนรู้ภาษาเป็นการเรียนแบบทางการ โดยผ่านการเรียนการสอนในห้องเรียน ครูผู้สอนภาษาควรมีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานของการสอนตามแบบการเรียนรู้ภาษาย่ก่อน จะทำให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จเพิ่มขึ้น แนวคิดพื้นฐาน ได้แก่ แนวคิดทางด้านจิตวิทยา แนวคิดทางด้านภาษาศาสตร์ และแนวคิดทางด้านมานุษยวิทยา

2.1 แนวคิดทางด้านจิตวิทยา

ได้มีผู้แบ่งทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยา ออกเป็น 2 กลุ่มคือ

2.1.1 ทฤษฎีสั่งเร้าและการตอบสนอง หรือทฤษฎีการเรียนรู้แบบพฤติกรรม ทฤษฎีนี้เน้นว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง และเมื่อได้รับการเสริมแรงจากการตอบสนองที่ถูกต้องก็จะเพิ่มการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น นักจิตวิทยาที่สำคัญ ได้แก่ อี.แอล.ธอร์นไดค์ (E. L. Thorndike) ไอ.พี.พافلอฟ (I. P. Pavlov) และบี.เอฟ.สกินเนอร์ (B. F. Skinner)

2.1.2 ทฤษฎีความคิดความเข้าใจหรือทฤษฎีเกสตัลท์ (Gestalt Theory) หรือทฤษฎีสนาม (Field Theory)

ทฤษฎีนี้เน้นว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการของการค้นพบและความเข้าใจ ความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ การเรียนรู้เกิดจากการมองเห็นความสัมพันธ์ของปัญหาจนเกิดความเข้าใจ ซึ่งเรียกว่าการหยั่งเห็น การเรียนรู้นี้ต้องอาศัยกระบวนการทางสติปัญญาของผู้เรียนแต่ละคน นักจิตวิทยา ได้แก่ อี จี โทลแมน (E. G. Tolman) และด็บบลิว โคห์เลอร์ (W. Kohler) เป็นต้น

2.2 แนวคิดทางด้านภาษาศาสตร์

อิทธิพลของนักภาษาศาสตร์ที่มีต่อการเรียนการสอนที่สำคัญ ๆ ได้แก่ นักภาษาศาสตร์กลุ่มโครงสร้าง (Structuralists) กลุ่มไวยากรณ์ปริวรรต (Transformationalists) และกลุ่มภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguists) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 กลุ่มที่เน้นโครงสร้าง (Structuralisms) กลุ่มนี้เห็นว่า ภาษาเป็นสิ่งที่วิเคราะห์ได้เป็นระบบซึ่งเราอาจพิจารณาเป็นส่วน ๆ ได้และภาษาเกี่ยวพันกัน ภาษา คือ ภาษาพูดไม่ใช่ภาษาเขียน ภาษาแต่ละภาษามีความแตกต่างกัน

2.2.2 กลุ่มไวยากรณ์ปริวรรต (Transformationalists) นำโดย นอัม ชอมสกี (Noam Chomsky) ให้ความคิดที่ต่างไปว่า ภาษาเป็นเรื่องของกฎเกณฑ์และในการวิเคราะห์ไวยากรณ์ของประโยคทำให้เกิดแนวคิดเกี่ยวกับ โครงสร้างลึกและ โครงสร้างผิว โครงสร้างลึก คือ ความหมายของประโยคที่ได้อิน โครงสร้างผิว คือ ประโยคหรือคำที่เราได้อินได้อ่าน

2.2.3 กลุ่มภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguists) นำโดย ดี ไฮม์ส์ (D. Hymes) ได้โต้แย้งเกี่ยวกับทฤษฎีความสามารถของภาษาของ นอัม ชอมสกี กล่าวว่า การแสดงออกทางภาษาของนอัม ชอมสกี นั้น มิใช่เป็นความสามารถในการนำไปใช้ เพราะไม่ได้กล่าวถึงความสำคัญทางด้านวัฒนธรรมสังคม ดี ไฮม์ส์ สรุปว่า ความสามารถทางภาษาที่สำคัญที่สุด ก็คือความสามารถที่จะพูดหรือเข้าใจคำพูดที่ไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์แต่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่คำพูดเหล่านั้นถูกนำมาใช้

2.3 แนวคิดทางด้านมานุษยวิทยา

คาร์ล โรเจอร์ส (Carl Rogers) มีความเห็นว่า ผู้ที่เรียนรู้ภาษาได้คือนั้น จะต้องเป็นผู้ที่คิดแสดงความรู้สึก หรือแสดงพฤติกรรมโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานความสามารถทางด้านสติปัญญาและต้องขึ้นอยู่กับความรู้สึกของตนเองด้วย ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงเนื้อหาที่สัมพันธ์กับความรู้สึก ประสบการณ์ ความจำ ความหวัง ความปรารถนา ความเชื่อ ค่านิยม และความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากแนวคิดทางจิตวิทยา ภาษาศาสตร์ และมานุษยวิทยา ทำให้เกิดแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษา ดังนี้

สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษา

1. กลุ่มที่เน้นพฤติกรรมหรือการสร้างสมนิสัย กลุ่มนี้ได้แนวคิดจากทฤษฎีการเรียนรู้แบบการกระตุ้นและการตอบสนอง ซึ่งสรุปแนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาดังนี้

1.1 ภาษา คือ ภาษาพูด ไม่ใช่ภาษาเขียน การเรียนภาษาเริ่มเรียนภาษาพูดก่อนเขียน ลำดับขั้นของการเรียนภาษาจึงเน้น การฝึกตามขั้นตอน คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน

1.2 ภาษาเป็นเรื่องของนิสัย แนวคิดนี้เป็นรากฐานของวิธีเลียนแบบและจดจำ

1.3 การสอนภาษา มิใช่เน้นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภาษา แต่เน้นการฝึกใช้ภาษา

1.4 ควรสอนภาษาที่เจ้าของภาษาใช้พูด มิใช่สิ่งที่ควรพูด ส่วนวนที่ได้ยินกันในบทสนทนาของเจ้าของภาษา

1.5 ภาษาแต่ละภาษามีโครงสร้างที่แตกต่างกันไป ความแตกต่างระหว่างภาษาของตนและภาษาที่เรียนจะเป็นปัญหาสำหรับผู้เรียนและควรฝึกเป็นพิเศษ

แนวคิดยังได้อิทธิพลจากจิตวิทยาตามทฤษฎีของการเรียนรู้ ซึ่งเห็นว่า ผู้เรียนจะตอบโต้กับสิ่งเร้า ถ้ามีการเสริมแรงให้ทำต่อไปการเรียนรู้ภาษาจึงคล้ายกับพฤติกรรมอื่น ๆ เน้นการฝึกทำซ้ำ ๆ การสอนภาษาจึงเน้นการจำและการฝึกเพื่อสร้างทักษะใหม่ให้เป็นนิสัย

2. กลุ่มที่เน้นความรู้ความเข้าใจ

กลุ่มนี้เชื่อว่า การเรียนการใช้ภาษาเป็นกระบวนการอิสระ การฝึกอย่างหนึ่งก็ใช้ได้ เฉพาะสิ่งที่ฝึกเท่านั้น จะไปถ่ายเทต่อกับเหตุการณ์อย่างอื่นไม่ได้ การเรียนภาษาเกิดจากสัญชาตญาณ เด็กสามารถใช้ภาษาและเข้าใจภาษาที่ไม่เคยได้ยินมาก่อนได้ เพราะมีกลไกในสมองที่จะวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปความคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาได้ดังนี้

2.1 คนเราใช้ภาษาไปตามกฎเกณฑ์ การสอนภาษาจึงควรสอนระบบภาษา

2.2 ภาษามีจำนวนประโยชน์มากมาย เราไม่สามารถสอนประโยชน์ทุกประโยชน์ได้

2.3 ครูต้องจัดความสามารถที่จะเข้าใจภาษาก่อนความสามารถในการแสดงออกทางภาษา

2.4 เจ้าของภาษาทุกคนสามารถเห็นความแตกต่างระหว่างโครงสร้างผิวและโครงสร้างลึก

2.5 คนเราเกิดมาพร้อมกับความสามารถที่จะเรียนรู้ภาษาได้

2.6 ไวยากรณ์ของทุกภาษา มีลักษณะสากล คือ มีโครงสร้างพื้นฐานคล้ายกัน

3. กลุ่มที่เน้นการสื่อสาร หลักการสำคัญของแนวคิดของกลุ่มมีดังนี้

3.1 การเรียนภาษาย่อมมีเป้าหมาย

3.2 ความสามารถในการใช้ประโยค สำคัญกว่าส่วนประกอบของประโยค

3.3 กระบวนการสื่อสาร มีความสำคัญเท่ากับรูปแบบภาษา

3.4 การเรียนภาษาเน้นการปฏิบัติ

3.5 ข้อผิดพลาดทางไวยากรณ์มิใช่เป็นอุปสรรคที่สำคัญที่สุดของการสื่อสาร
วิธีสอนตามแนวคิดนี้ คือ วิธีสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

4. กลุ่มมานุษยวิทยา

มีหลักการสำคัญ คือ จุดประสงค์ของการเรียนรู้ภาษา มิใช่เพียงแต่จะสื่อสารกับผู้คนเท่านั้น แต่เพื่อที่จะพัฒนาศักยภาพในตัวของตนเอง และถือว่าภาษาเป็นเครื่องมือของการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) วิธีสอนตามแนวคิดนี้ ได้แก่ วิธีสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ วิธีสอนแบบชักชวน วิธีสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง

สรุปได้ว่า แนวคิดทางการสอนตามแบบการเรียนภาษานั้นจะเน้นการเรียนภาษาโดยให้มีการตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เน้นการกระทำหรือการปฏิบัติ ผู้เรียนต้องมีการตอบสนองทุกรูปแบบ และการสอนต้องเป็นไปตามกฎเกณฑ์หรือทฤษฎีบนพื้นฐานจากความอยากรู้อยากเห็น การค้นพบ การแสวงหาของผู้เรียน จากแนวคิดดังกล่าว สอดคล้องกับวิธีสอนแบบโครงการที่สนับสนุนให้ผู้เรียนค้นหาความรู้ด้วยตนเองและใช้ภาษาในการแสดงความสามารถในการทำโครงการ โดยมีครูเป็นผู้คอยสนับสนุนช่วยเหลือ

หลักการสอนภาษาอังกฤษ

ในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนควรยึดหลักในการสอนภาษาดังนี้
(พิตรวัลย์ โกวิทที, 2540, หน้า 17)

1. ครูสอนจากเรื่องง่ายไปสู่เรื่องยาก เช่น รวบรวมคำศัพท์ต่าง ๆ ให้เป็นหมวดหมู่แล้วสอนเป็นหมวด ๆ ไป เช่น หมวดเสื้อผ้า หมวดเครื่องใช้ หมวดผลไม้ เป็นต้น แทนการสอนคำศัพท์ที่กระจัดกระจายปะปนกันอยู่รวมกันหลาย ๆ หมวด

2. สอนให้สัมพันธ์กับความคิด ก่อนจะสอนเรื่องใหม่ ครูควรจะทบทวนบทเรียนเดิมเพื่อให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมมาสู่ความรู้ใหม่ จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจและจำเรื่องที่เรียนได้แม่นยำขึ้น

3. สอนให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ เนื่องจากการสอนในปัจจุบันมุ่งเน้นเพื่อการสื่อสารความหมาย เพราะฉะนั้นในการสอนของครู ถ้าครูสามารถเชื่อมโยงความรู้เรื่องคำศัพท์และโครงสร้างทางไวยากรณ์สู่เนื้อหาวิชาอื่น ๆ ก็ช่วยให้การเรียนการสอนในเรื่องนั้น ๆ มีความหมายยิ่งขึ้น เช่น นักเรียนวาดภาพประกอบบทเรียนภาษาอังกฤษเป็นการเชื่อมโยงวิชาศิลปศึกษากับวิชาภาษาอังกฤษเข้าด้วยกัน เป็นต้น

4. เปลี่ยนวิธีการสอนไม่ซ้ำซากน่าเบื่อ ผู้สอนควรสอนให้สนุกสนานและน่าสนใจ ซึ่งมี การใช้เพลง เกม การทายปัญหา การฉายวิดีโอ สไลด์ ภาพประกอบ โดยสอดแทรกสิ่งเล็กๆ น้อยๆ ผสมผสานเข้าด้วยกัน

5. ใช้ความสนใจและความต้องการของนักเรียนเป็นจุดเริ่มต้นการสอน เช่น สอนคำศัพท์เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยง ขณะที่กำลังสอนอยู่นั้นนักเรียนกำลังสนใจสัตว์อะไรมากที่สุด เช่น สนใจสุนัข ในการ์ตูนสนูปี (Snoopy) เราก็เริ่มด้วยสัตว์ตัวนี้ เพื่อนำไปสู่ความสนใจของการสอนสัตว์เลี้ยงตัวอื่น ๆ ต่อไป

6. สอนโดยคำนึงถึงประสบการณ์เดิม กิจกรรมใหม่ควรจะต้องเนื่องกับกิจกรรมเดิม เช่น เราจะสอนเรื่องการไปเที่ยวชายหาด ครูก็อาจจะสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว ชายทะเลที่นักเรียนเคยไปเพื่อนำมาสู่เรื่องที่กำลังสอน

7. สอนให้นักเรียนสามารถสรุปความคิดรวบยอด และสามารถนำสิ่งที่ได้รับไปใช้ได้ ในสถานการณ์ใหม่ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับสถานการณ์เก่าที่นักเรียนเคยเรียนในชั้นเรียน

8. ผู้สอนควรมีอารมณ์ขันเพื่อช่วยให้บรรยากาศในห้องเรียนน่าเรียนยิ่งขึ้นเพราะวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่เป็นภาษาต่างประเทศไม่ใช่ภาษาของเราเอง ครูจึงไม่ควรจะเคร่งเครียดเกินไป

9. ผู้สอนควรหมั่นแสวงหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อที่จะได้นำสิ่งแปลกและใหม่มาถ่ายทอดให้ผู้เรียนได้อยู่เสมอ

10. ผู้สอนควรมีศรัทธาในอาชีพของตน จึงจะทำให้สอนได้ดี

จากการสัมมนาระหว่างชาติเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษซึ่งจัดโดยยูเนสโกได้อภิปรายเกี่ยวกับวิธีสอนภาษาอังกฤษและสรุปหลักการที่สำคัญไว้ 5 ประการ ดังนี้ (Dixon, n.d. อ้างถึงใน กรมวิชาการ, 2543, หน้า 9)

1. ควรจะให้พูดก่อนเป็นอันดับแรก
2. ควรจะเน้นให้เด็กทำกิจกรรมทางภาษาให้มาก
3. ควรจะใช้ภาษาอังกฤษในห้องเรียนให้มากที่สุด
4. การสอนการออกเสียง (Pronunciation) คำศัพท์ (Vocabulary) และ ไวยากรณ์ (Grammar) ควรจะสอนให้เป็นไปตามขั้นตอน
5. ควรให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษของตนเองมากกว่าการเรียนรู้เพียงเนื้อหาหรือรูปแบบทางภาษาเท่านั้น

นอกจากนี้ครูผู้สอนควรคำนึงถึงเทคนิควิธีสอนภาษาที่ โรนัลด์ (Ronald, n.d. อ้างถึงใน กรมวิชาการ, 2543, หน้า 10) เสนอแนะไว้ดังนี้

1. ชีตกิจกรรมที่มีความหมาย ให้ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรมอย่างมีชีวิตชีวา
2. ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างสถานการณ์นำสิ่งต่าง ๆ ไปใช้ เช่น เกม การเล่านิทาน นิยาย เป็นต้น
3. เทคนิคการสอนต้องเป็นเทคนิคที่ทำให้กำลังใจผู้เรียนมากที่สุด
4. มีการยกย่องชมเชย ชีตผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
5. ครูช่วยทำให้กิจกรรมต่าง ๆ มีความหมายขึ้น โดยเน้นการเรียนรู้ภาษามากกว่า การสอนภาษา

แนวทางการสอนภาษาอังกฤษที่ครูควรคำนึงถึง (ประนอม ตรีสวัสดิ์, ม.ป.ป. อ้างถึงใน กรมวิชาการ, 2543, หน้า 10-11) มีดังนี้

1. ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อที่จะเรียนรู้ด้วยความเข้าใจ ครูต้องใช้สื่อการสอนและกิจกรรม มากกว่าการพูด เน้นการฝึกทักษะฟังและพูดเป็นรายบุคคล
2. ให้ผู้เรียนมีโอกาสค้นคว้าด้วยตนเองมากที่สุดเท่าที่จะทำได้โดยส่งเสริมการใช้พจนานุกรม
3. ให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกทักษะ 4 ด้านคือ การฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยใช้กิจกรรมประกอบบทเรียนแทรกอยู่ด้วย
4. ให้ผู้เรียนฝึกเป็นผู้ช่างสังเกตโดยสังเกตและรวบรวมภาษาอังกฤษที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน จากสื่อมวลชน ตามถนนเส้นทางที่ผู้เรียนมาโรงเรียนแล้วนำมาเล่าในห้องเรียน
5. จัดกิจกรรมกลุ่มให้ผู้เรียนฝึกทักษะทางภาษาเกิดเป็นความร่วมมือช่วยเหลือกัน
6. ให้ผู้เรียนมีโอกาสประเมินความก้าวหน้าทางภาษาของตนเป็นระยะ ควรจัดบทเรียนแบบโปรแกรมให้ผู้เรียนทำ และให้ตรวจสอบคำตอบจากบทเรียนด้วยตนเอง เพื่อแก้ไขปรับปรุงทักษะที่ยังไม่ถูกต้อง

สรุปว่าในการจัดการเรียนการสอนภาษา ผู้สอนควรยึดหลักการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ สอนโดยใช้เทคนิคและจัดกิจกรรมการสอนที่หลากหลายเพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์ทางภาษา

วิธีสอนภาษาอังกฤษ

นับตั้งแต่มีการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนไทย มีผู้ใช้วิธีสอนหลายแบบ บางแบบก็ได้รับความนิยมมาก แต่บางแบบไม่สู้จะมีผู้ใช้อย่างแพร่หลาย เพราะการสอนวิธีนั้น ๆ จะต้องลงทุนมาก หรือต้องใช้ผู้สอนที่เป็นเจ้าของภาษาหรือผู้ที่มีความสามารถใกล้เคียงกับเจ้าของภาษา วิธีสอนแต่ละแบบนี้ก็ไม่ได้แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง มีส่วนที่คล้ายคลึงกันมากบ้างน้อยบ้าง ทุกวิธี

ไม่ได้มีส่วนดีหรือส่วนเสียทั้งหมด หากแต่บางส่วนดี บางส่วนไม่ดี ดังนั้นวิธีที่ดีที่สุดสำหรับครูก็คือ เลือกวิธีการที่ดีจากการสอนแต่ละแบบมาใช้ให้สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน เหมาะสมกับสถานการณ์และลักษณะของบทเรียน ส่วนมากหนังสือเรียนที่มีอยู่ในปัจจุบัน มักจะไม่มุ่งให้ใช้แนวการสอนแบบใดแบบหนึ่งโดยเฉพาะ แต่บทเรียนจะเปิดกว้างให้นักเรียนมีกิจกรรมหลาย ๆ แบบ ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร (สุไร พงษ์ทองเจริญ, 2526)

วิธีสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่รู้จักกันดีและนิยมใช้อยู่ในปัจจุบัน (สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2535, หน้า 39-119) ได้แก่

1. วิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปล (The Grammar Translation Method)

วิธีสอนนี้เน้นการเรียนรู้ไวยากรณ์และการแปล เน้นทักษะการอ่านและการเขียน วิธีเรียนใช้วิธีการท่องจำกฎเกณฑ์และคำศัพท์ วิธีสอนใช้วิธีแปลเป็นหลัก โดยถือว่าภาษานั้นประกอบด้วยคำเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีความหมายตรงกับคำในภาษาอื่น วิธีสอนแบบนี้เป็นการให้พื้นฐานในการเรียนรู้ภาษามากกว่าให้ความรู้เกี่ยวกับตัวภาษาจริง ๆ การสอนภาษาอังกฤษจึงยึดเอาการเรียนให้รู้คำศัพท์เป็นจำนวนมากเป็นเกณฑ์ การวัดผลเน้นความจำ คำศัพท์ และกฎไวยากรณ์ และความสามารถในการแปล ประเมินผลการเรียนโดยให้ผู้เรียนทำการบ้าน โดยการทำให้แบบฝึกหัดเพิ่มเติม หรือแปลความหมายต่างประเทศให้เป็นภาษาของตนเอง

2. วิธีสอนแบบตรง (The Direct Method)

วิธีนี้ผู้สอนไม่อนุญาตให้ผู้เรียนใช้ภาษาของตนในห้องเรียนเอง เพราะวิธีการสอนเน้นเรื่องการพูด โดยที่นักเรียนไม่จำเป็นต้องเอาใจใส่กับกฎเกณฑ์และศัพท์เฉพาะต่าง ๆ ในตำราไวยากรณ์ แต่นักเรียนจะเรียนไวยากรณ์ด้วยการใช้และพูดประโยคต่าง ๆ ด้วยปากเปล่าซ้ำ ๆ การสอนใช้ภาษาอังกฤษโดยตลอด โดยไม่มีการแปล ในการสอนศัพท์ก็ใช้วัตถุหรือรูปภาพ ส่วนคำที่แสดงกริยา ครูจะแสดงกริยาให้ดู ให้ผู้เรียน เรียนรู้จากตัวอย่าง และสามารถสรุปเป็นกฎเกณฑ์ด้วยตนเอง

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ในการสอนวิธีนี้จะมีการเน้นในเรื่องความเข้าใจและการใช้ทักษะในด้านภาษา โดยอาศัยหลักที่ว่า ภาษาพูดเป็นภาษาแรก ครูจึงพยายามอย่างเต็มที่ที่จะให้นักเรียนได้เรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างในภาษาใหม่ด้วยวิธีฝึกปากเปล่าก่อน แล้วจึงจะสอนอ่านและเขียน

3. วิธีสอนแบบฟังและพูด (Auto – Lingual Method)

การสอนวิธีนี้ยึดทฤษฎีว่า ภาษาทุกภาษาในโลกนี้ย่อมมีระบบเสียง โครงสร้าง (ไวยากรณ์) และความหมายเป็นของตนเอง โดยเฉพาะ และยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้แบบศึกษาพฤติกรรม ซึ่งเชื่อว่าภาษานั้นเป็นพฤติกรรม เมื่อผู้เรียนมีสิ่งเร้าซึ่งเกิดขึ้น โดยการที่ครูเป็นผู้ให้แบบอย่างทางภาษา โดยการพูดหรือเขียน ผู้เรียนฟังหรืออ่านแล้วก็มีพฤติกรรมตอบสนองโดย

การพูดหรือเขียน ผู้เรียนฟังหรืออ่านแล้วก็มีพฤติกรรมตอบสนองโดยการพูดหรือเขียน ตลอดเวลา ผู้สอนและผู้เรียนจะมีพฤติกรรมตอบโต้สัมพันธ์กัน ครูประเมินผลโดยการพิจารณาจากการตอบสนองของนักเรียน ประเมินค่าแล้วให้การฝึกอย่างหนักหน่วงเป็นการเสริมแรง โดยใช้วิธีการฝึกโครงสร้างซ้ำ ๆ กันหลายครั้ง เพื่อให้ นักเรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างอัตโนมัติ

4. วิธีสอนตามทฤษฎีเรียนแบบความรู้ความเข้าใจ (The Cognitive Code Learning Theory)

แนวการสอนแบบนี้เกิดขึ้นจากแนวคิดทางจิตวิทยา ซึ่งเชื่อว่าการเรียนรู้ภาษานั้นเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ในสมอง ซึ่งรับรู้รูปแบบต่าง ๆ ของภาษา อันได้แก่เสียง ไวยากรณ์และคำศัพท์ แล้วสร้างเป็นกฎเกณฑ์จดจำไว้ในสมอง จากกฎเกณฑ์ที่มีอยู่ในสมองนี้ผู้พูดสามารถจะสร้างประโยคเป็นจำนวนนับไม่ถ้วน ดังนั้นบทบาทของผู้สอนก็จะต้องสร้างสถานการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ทางภาษาให้มากที่สุด บทเรียนและการสอนจึงเน้นไปทางที่จะช่วยให้ผู้เรียนรู้กฎเกณฑ์ทางเสียง โครงสร้างและศัพท์เป็นเบื้องต้น

5. วิธีสอนภาษาแบบเงียบ (The Silent Way)

แนวคิดของวิธีสอนแบบนี้การเลียนภาษามีใช้เกิดจากการเลียนแบบ หลักในการสอนแบบเงียบนี้ ประยุกต์มาจากทฤษฎีการเรียนรู้แบบการรับรู้ สอนให้ผู้เรียนหัดคิดอย่างมีขั้นตอน ครูเป็นฝ่าย “เงียบ” คือพูดน้อยที่สุด แต่เป็นผู้จัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษา เน้นความรู้ความเข้าใจ เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ที่จะคิดด้วยตนเอง

6. วิธีสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง (The Total Physical Response Method)

วิธีสอนแบบนี้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ที่สนุกสนานในการเรียนเพื่อการสื่อสารเป็นภาษาต่างประเทศ มีแนวคิดว่าการสื่อความหมายของภาษาอาจทำได้โดยการปฏิบัติหรือใช้กิริยาท่าทางประกอบ ผู้เรียนจะจำได้ดีถ้าลงมือปฏิบัติหรือแสดงการ ได้ตอบ โดยผู้เรียนไม่ต้องพูด ผู้เรียนเป็นผู้เลียนแบบการกระทำของผู้สอน ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้สอน เมื่อผู้เรียนพร้อมจะพูดก็ให้ผู้เรียนเป็นผู้ออกคำสั่งเอง แล้วจึงอ่านและเขียนต่อไป

7. วิธีสอนแบบชักชวน (Suggestopedia)

วิธีสอนแบบนี้มีแนวคิดว่าสมองมนุษย์เปี่ยมด้วยพลัง เป็นวิธีสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนภาษาที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน ผู้สอนเป็นผู้โน้มน้าวจิตใจให้ผู้เรียนรู้สึกสบาย ไม่มี การบังคับ การเรียนรู้เป็นไปตามธรรมชาติ ผู้สอนเป็นผู้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถชนะอุปสรรคของการเรียน การประเมินผลดูจากการแสดงออกของผู้เรียน

8. วิธีสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ (Community Language Learning)

วิธีสอนแบบนี้เป็นวิธีสอนที่ผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กันตลอดเวลา ชี้ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน การเรียนรู้เกิดขึ้นจากการที่นักเรียนฝึกภาษาระหว่างนักเรียนด้วย

กันเองภายในกลุ่ม ครูมีหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษา เป็นผู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มและมีอิสระในการเรียน

9. วิธีสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อความหมาย (The Communicative Approach)

วิธีสอนนี้มีแนวคิดที่ภาษาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสาร วิธีสอนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาที่เรียนในการสื่อสารอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ในชีวิตจริง

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการสอนข้างต้นยังไม่สามารถสรุปได้ว่าวิธีสอนใดเป็นวิธีที่ดีที่สุด และสมบูรณ์แบบที่สุด เพราะแต่ละวิธีก็มีจุดดี และจุดด้อย ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาวิวัฒนาการของทฤษฎีการเรียนรู้ และวิธีสอน เพื่อเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจเข้าใจเหตุผล และมองเห็นความจำเป็นในการที่จะต้องปรับเปลี่ยน และประยุกต์วิธีสอนของตน เพื่อสามารถเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน และจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนภาษาในแต่ละระดับชั้นทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดศักยภาพสูงสุดตามความสามารถของแต่ละคน (กรมวิชาการ, 2545 ก, หน้า 20)

สรุปว่าแนวทางในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษได้รับอิทธิพลจากแนวคิดของนักปรัชญา นักจิตวิทยาและนักภาษาศาสตร์ในยุคสมัยต่าง ๆ ซึ่งเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอนภาษาหลายแนวทาง ครูผู้สอนจึงควรนำแนวคิดหลักและวิธีการสอนมาจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุดจากการจัดการเรียนการสอนของครู

การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ

ความหมายของคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

ความหมายของคำศัพท์ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542, หน้า 248) หมายถึงกลุ่มเสียง เสียง เสียงพูด หรือลายลักษณ์อักษรที่เขียนหรือพิมพ์ขึ้นเพื่อแสดงความคิด เป็นคำหรือคำยาที่ดัดแปลง

สังเวียน สฤณีกุล และคณะ (2521, หน้า 46) กล่าวว่า ศัพท์คือ คำเดี่ยว หรือกลุ่มคำ หรือกลุ่มเสียงกลุ่มหนึ่ง ซึ่งมีความหมายให้รู้ว่าเป็นอะไร

ศิธร แสงธนู และคิณ พงศทัต (2521, หน้า 35-41) ได้ให้ความหมายของคำศัพท์ไว้ว่า คำศัพท์ หมายถึง กลุ่มเสียงหนึ่งซึ่งมีความหมายให้รู้ว่าเป็นคน สิ่งของ อาการ หรือ ลักษณะอาการอย่างใดอย่างหนึ่ง

โดยสรุป คำศัพท์ หมายถึง กลุ่มเสียง เสียง เสียงพูด ทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียน ได้แก่ คำนาม คำกริยา คำคุณศัพท์ และคำกริยาวิเศษณ์ ซึ่งมีความหมายในตัวเอง

ความสำคัญของคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

ความรู้ด้านคำศัพท์ถือว่าเป็นส่วนที่สำคัญในการเรียนภาษา ไฟรส์ (Fries, 1984 อ้างถึงใน สมใจ หอมสุวรรณ, 2544, หน้า 39) กล่าวว่า ความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศ ส่วนหนึ่งนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถในการใช้องค์ประกอบของภาษา ซึ่งประกอบด้วยเสียง โครงสร้างไวยากรณ์ และคำศัพท์ องค์ประกอบทั้ง 3 อย่างนี้ จะช่วยให้ผู้เรียนภาษาสามารถเข้าใจ เรื่องที่ผู้อื่นพูดและสามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ คือสามารถใช้สื่อความหมายได้ คำศัพท์จึงถือว่าเป็น พื้นฐานของการเรียนภาษาดังที่ สตีวิก (Stewick, 1972, p. 2) กล่าวว่า ผู้เรียนได้เรียนภาษาต่างประเทศ ต่อเมื่อ

1. ได้เรียนรู้ระบบเสียง คือ สามารถพูดได้ดีและสามารถเข้าใจได้ดี
2. ได้เรียนรู้และสามารถใช้ไวยากรณ์ของภาษานั้น ๆ ได้
3. ได้เรียนรู้คำศัพท์จำนวนมากพอสมควร ที่จะสามารถนำมาใช้ได้

กาเดสซี (Ghadessey, 1979, p. 24) ให้ความเห็นว่า การสอนคำศัพท์มีความสำคัญยิ่งกว่า การสอนโครงสร้างทางไวยากรณ์เพราะคำศัพท์เป็นพื้นฐานของการเรียนภาษาหากผู้เรียนมีความรู้ เกี่ยวกับคำศัพท์ก็สามารถจะนำคำศัพท์มาสร้างเป็นหน่วยที่ใหญ่ขึ้น เช่น วลี ประโยค ความเรียง แต่หากไม่เข้าใจคำศัพท์ก็ไม่สามารถเข้าใจหน่วยทางภาษาที่ใหญ่กว่าได้เลย เช่นเดียวกับ วรรณพร ศิลาขาว (2538, หน้า 15) ที่ให้ความเห็นว่า คำศัพท์เป็นหน่วยพื้นฐานทางภาษา ซึ่งผู้เรียนจะต้อง เรียนรู้เป็นอันดับแรก เพราะคำศัพท์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนรู้และฝึกฝนทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษา

กล่าวได้ว่า คำศัพท์เป็นหัวใจสำคัญในการเรียนภาษาและในการเรียนภาษาต่างประเทศ จำเป็นที่ผู้เรียนจะต้องทำความเข้าใจคำศัพท์เป็นอันดับแรก เพื่อจะนำไปสู่การพัฒนาความรู้ ความเข้าใจในการใช้ภาษาทั้งด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน

องค์ประกอบของคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

อุทัย ภิมขันธ์ และเพ็ญศรี รังติยากุล (2526, หน้า 58 อ้างถึงใน ธนสิทธิ์ ศรีรัตน์, 2543, หน้า 11) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของคำศัพท์ภาษาอังกฤษดังนี้

1. รูปลักษณ์ (Form) ได้แก่ ตัวอักษร (ตัวใหญ่หรือตัวเล็ก) การไต่ขึ้น การรู้จักคำและจำ จังหวะของเสียงในประโยค
2. ความหมาย (Meaning) ได้แก่ ความหมายของคำนั้น ๆ ซึ่งแบ่งเป็น 4 ประเภท ด้วยกันคือ
 - 2.1 ความหมายตามพจนานุกรม (Lexical Meaning) คำ ๆ หนึ่งมีความหมายหลายอย่าง เช่น He went to his house. The president lives in the white house. The house of representative is meeting today.

House ในประโยคทั้งสามเป็นคำนามเหมือนกัน แต่ความหมายแตกต่างกันออกไป คือ ไปประโยคที่ 1 แปลว่าบ้านเป็นที่อยู่อาศัย ในประโยคที่ 2 แปลว่าบ้านประจำตำแหน่ง ประธานาธิบดี และในประโยคที่ 3 หมายถึง สภา

2.2 ความหมายทางไวยากรณ์ (Morphological Meaning) คำศัพท์บางคำ ซึ่งเป็นคำนามบางจำพวกเมื่อมี s ต่อท้าย เช่น hats, pens จะแสดงความหมายเป็นพหูพจน์ คือ บอกให้ทราบว่ามีความมากกว่า หรือถ้า s ไปต่อท้ายคำว่า walks ในประโยค She walks home. จะหมายความว่า หล่อนเดินกลับบ้านทุกวันเป็นปกติ

2.3 ความหมายจากเรียงคำ (Syntactic Meaning) ได้แก่ ความหมายที่เปลี่ยนแปลงไปตามการเรียงลำดับคำ เช่น boathouse แตกต่างจาก houseboat หรือ Is she going home? แตกต่างจาก She is going home. เป็นต้น

2.4 ความหมายตามเสียงขึ้นลง (Intonation Meaning) ความหมายของคำจะเปลี่ยนแปลงไปตามเสียงขึ้นลงที่ผู้พูดเปล่งออกมาแล้วแต่จะอยู่ในรูป ประโยคบอกเล่า ประโยคคำถาม หรือประโยคอุทาน

3. ขอบเขตการใช้คำ (Distribution) ซึ่งจำแนกออกเป็น

3.1 ขอบเขตในการเรียงลำดับคำ (Word Order) ตำแหน่งของคำในประโยคที่แตกต่างกัน ทำให้คำนั้นมีความหมายแตกต่างกันออกไปด้วย ดังประโยคต่อไปนี้

This man is brave. (คำนาม)

They man the ship. (คำกริยา)

We need more man – power. (คำคุณศัพท์)

3.2 ขอบเขตของภาษาพูดและภาษาเขียน คำบางคำใช้ในภาษาพูดเท่านั้น แต่คำบางคำก็ใช้ในภาษาเขียนโดยเฉพาะ

3.3 ขอบเขตของภาษาในแต่ละท้องถิ่น การใช้คำศัพท์บางคำมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละท้องถิ่น และแม้แต่ภายในประเทศเดียวกันก็ยังมีภาษาท้องถิ่นที่แตกต่างกันออกไป

กล่าวโดยสรุป องค์ประกอบของคำศัพท์ภาษาอังกฤษมี 2 ประการ คือ รูปคำและความหมาย ซึ่งมีความหมายตามพจนานุกรม ความหมายทางไวยากรณ์ ความหมายจากการเรียงคำ และความหมายจากการออกเสียงขึ้น – ลง ของคำพูด นอกจากนี้ยังมีขอบเขตของการใช้ ได้แก่ ขอบเขตของการเรียงลำดับคำ ขอบเขตของภาษาพูดและภาษาเขียน และขอบเขตของภาษาในแต่ละท้องถิ่น

ประเภทของคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

อัญชลี แจ่มเจริญ (2526, หน้า 16 อ้างถึงใน สมใจ หอมสุวรรณ, 2544, หน้า 41) ได้แบ่งประเภทของคำศัพท์ไว้เป็น 2 ประเภท คือ

1. คำที่มีความหมายในตัวเอง (Content Words) เป็นคำที่มีความหมายตามพจนานุกรม แต่เปลี่ยนความหมายได้เมื่ออยู่ในตำแหน่งที่ต่างกันของประโยค คำเหล่านี้ได้แก่ คำนาม คำกริยา (ยกเว้น Auxiliary Verbs), คำคุณศัพท์ และคำกริยาวิเศษณ์

2. คำที่ไม่มีความหมายแน่นอนในตัวเอง (Function Words) เป็นคำที่เปลี่ยนความหมายไปตามโครงสร้าง คำเหล่านี้คือ Articles, Prepositions, Conjunctions, Auxiliary Verbs, One หรือ Ones ที่ใช้แทนนามภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็น

นอกจากนี้ สุไร พงษ์ทองเจริญ (2526, หน้า 149) ได้แบ่งประเภทของคำศัพท์ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. Active Vocabulary คือ คำศัพท์ที่นักเรียนควรจะใช้เป็นและใช้ได้อย่างถูกต้อง คำศัพท์เหล่านี้ใช้มากในการฟัง พูด อ่านและเขียน เช่นคำว่า Important, Necessary, Consist เป็นต้น สำหรับการเขียนคำศัพท์ประเภทนี้ ครูจะต้องฝึกบ่อย ๆ ซ้ำ ๆ จนนักเรียนสามารถนำไปใช้ได้ถูกต้อง

2. Passive Vocabulary คือ คำศัพท์ที่ควรจะสอนให้รู้แต่ความหมายและการออกเสียงเท่านั้น ไม่จำเป็นจะต้องฝึกคำศัพท์ประเภทนี้ เช่น คำว่า Elaborate, Fascination แต่หากเรียนในระดับสูงขึ้น คำศัพท์เหล่านี้ก็อาจจะกลายเป็นคำศัพท์ประเภท Active Vocabulary ได้

สรุปได้ว่า ประเภทของคำศัพท์นั้น อาจแบ่งเป็นประเภทคำศัพท์ที่มีความหมายในตัวเอง และคำศัพท์ที่ไม่มี ความหมายแน่นอนในตัวเอง หรือคำศัพท์ประเภทที่นักเรียนควรรู้วิธีใช้อย่างถูกต้องและคำศัพท์ที่ควรจะสอนให้รู้แต่ความหมาย และการออกเสียง

วิธีสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

ในการสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษนั้น ครูย่อมต้องการให้นักเรียนรู้ความหมายของคำศัพท์เป็นอย่างดี และสามารถใช้คำศัพท์ได้อย่างถูกต้อง ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึง วิธีการสอนคำศัพท์ได้อย่างถูกต้อง ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึง วิธีการสอนคำศัพท์ เช่น วิสาข์ จิตวิตร (2541, หน้า 74-103) ได้แบ่งวิธีการสอนคำศัพท์ออกดังนี้

1. การให้คำจำกัดความ เป็นวิธีการสอนที่ใช้กันมานานเป็นที่แพร่หลาย คือ การที่ครูให้แปลหรือคำจำกัดความศัพท์ที่ต้องการสอน

2. การเดาคำศัพท์จากบริบท การเดาความหมายของคำศัพท์จากบริบทเป็นวิธีที่นิยมใช้เพื่อพัฒนาคำศัพท์ โดยนักเรียนเดาความหมาย ของคำศัพท์จากคำที่อยู่รอบ ๆ ในเนื้อเรื่องหรือสิ่งที่นักเรียนอ่าน มีงานวิจัยสนับสนุนการเดาคำศัพท์จากบริบทว่าเป็นวิธีการสอนที่ได้ผลทำให้นักเรียนสามารถเพิ่มปริมาณคำศัพท์ได้ แต่อาจเป็นไปได้ยากเป็นค่อยเป็นค่อยไป

3. การใช้ประสบการณ์เดิมเชื่อมโยงเข้ากับความหมายของศัพท์ใหม่ ในบางครั้งนักเรียนไม่สามารถหาความหมายจากบริบท หรือไม่สามารถหาคำจำกัดความของศัพท์คำนั้นจากพจนานุกรมได้ เนื่องจากคำจำกัดความในพจนานุกรมประกอบด้วยคำศัพท์ยาก ๆ ที่นักเรียนไม่คุ้นเคยมาก่อน ครูอาจกระตุ้นให้นักเรียนนำความรู้เดิมมาสัมพันธ์ และเกี่ยวข้องกับความหมายของคำศัพท์เดิม

4. การเสริมความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์เพิ่มเติม เมื่อครูสอนให้นักเรียนรู้ความหมายของคำศัพท์แล้ว อาจเสริมความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์เป็นกิจกรรมหลังอ่าน โดยนำคำศัพท์ที่คล้าย ๆ กันมาเปรียบเทียบ แยกแยะ หรือรวมเป็นหมวดหมู่

5. การสอนคำศัพท์พิเศษ ศัพท์หรือความถ้อยคำบางคำอาจก่อให้เกิดปัญหาแก่นักเรียน ซึ่งครูควรจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนเข้าใจศัพท์เหล่านี้ เช่น คำที่สะกดต่างกันแต่ออกเสียงเหมือนกัน (Definition Matching) เช่น

I ate all of my supper (1. ate)

We have eight dollars to spend (2. eight)

คำที่สะกดเหมือนกันแต่มีออกเสียงต่างกัน (Homograph) นักเรียนต้องเรียนรู้วิธีใช้บริบทเพื่อหาความหมายหรือวิธีการออกเสียงคำนั้น ๆ ให้ถูกต้อง เช่น

I will read newspaper.

I have read newspaper.

6. การหาที่มาหรือกำเนิดของคำศัพท์ ถ้านักเรียนทราบที่มาหรือกำเนิดของศัพท์อาจทำให้การเรียนรู้ศัพท์สนุกสนาน และทำให้จดจำความหมายของคำศัพท์นั้น ๆ ได้ดีขึ้น เช่น

คำศัพท์บางคำอาจเป็นศัพท์ที่มาจากกรณสมคำ เช่น Smog มาจาก smoke-fog

คำศัพท์บางคำมาจากคำย่อ เช่น NASA ย่อมาจาก National Aeronautics and Space Administration

คำศัพท์บางคำถูกตัดให้สั้นลง เช่น Math (ematics), Lab (oratory), Dorm (itory) เป็นต้น

7. การสะสมคำศัพท์ด้วยตนเอง โดยนักเรียนสะสมคำศัพท์ด้วยตนเองตามความสนใจ และประสบการณ์โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

7.1 ให้นักเรียนหาคำศัพท์ที่คิดว่านักเรียนทั้งชั้นควรารู้ ให้นักเรียนแต่ละคนหาความหมายของคำศัพท์นั้นจากบริบท โดยไม่ต้องไปหาความหมายจากพจนานุกรม

7.2 ให้นักเรียนแต่ละคนผลัดกันเขียนคำศัพท์ของตนเองลงบนกระดานพร้อมทั้งอธิบายได้พบคำศัพท์ที่ไหน ความหมายตามบริบทของคำศัพท์นั้นคืออะไร และทำไมเขาถึงคิดว่าคำศัพท์นั้นสำคัญควรที่เพื่อนในชั้นควรทราบ หลังจากนั้นครูนำอภิปรายเกี่ยวกับคำจำกัดความของ

คำศัพท์ นักเรียนในชั้นให้ข้อมูลเกี่ยวกับคำศัพท์แล้วช่วยกันสรุปคำจำกัดความของคำศัพท์แต่ละคำ
อาจนำเอาคำจำกัดความที่ได้มาเปรียบเทียบกับคำจำกัดความในพจนานุกรม

7.3 คัดเลือกคำศัพท์และให้นักเรียนบันทึกบัญชีรายการคำศัพท์ไว้ในสมุดบันทึก

7.4 ให้แบบฝึกหัดหรือกิจกรรมเกี่ยวกับคำศัพท์ในบัญชี

7.5 ทดสอบนักเรียนเกี่ยวกับคำศัพท์ในบัญชีในตอนปลายสัปดาห์

นอกจากนี้ สุไร พงษ์ทองเจริญ (2526, หน้า 120) ยังได้เสนอกลวิธีในการสอน
ความหมายของคำเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาไทยในการสอน ซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนเข้าใจ
ความหมายของคำจากภาษาอังกฤษโดยตรงดังต่อไปนี้

1. ใช้คำศัพท์ที่นักเรียนรู้จักภาษาหรือจากสิ่งแวดล้อมของนักเรียนมาผูกประโยค
เพื่อเชื่อมโยงไปสู่ความหมายของคำศัพท์ใหม่
2. ใช้ประโยชน์ของคำศัพท์เก่า เมื่อมีความหมายเหมือนกันหรือตรงข้ามกับคำศัพท์ใหม่
3. สอนคำศัพท์ใหม่ โดยการใช้คำจำกัดความง่าย ๆ
4. ใช้ภาษาหรือของจริงประกอบการอธิบายความหมาย อุปกรณ์ประเภทนี้หามาได้ง่าย ๆ
เช่น ของที่อยู่รอบห้อง เครื่องแต่งตัว หรือส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย หรืออาจใช้ภาพถ่ายเส้นการ์ตูน
เขียนภาพบนกระดานคำได้ อุปกรณ์เหล่านี้จะช่วยให้การแสดงความหมายชัดเจน โดยไม่ต้องใช้
คำแปลประกอบ

5. การแสดงท่าทาง ครูใช้การแสดงท่าทางแสดงความหมายของคำได้

6. การใช้บริบทหรือสอนให้เดาความหมายจากประโยค

กล่าวโดยสรุป การสอนคำศัพท์นั้นมีหลายวิธี ไม่ใช่แต่เพียงให้นักเรียนท่องความหมาย
หาคำศัพท์ในพจนานุกรมและให้ท่องจำเท่านั้น ครูควรจะเลือกวิธีการสอนให้สอดคล้องกับ
จุดประสงค์ที่ตั้งไว้ เพื่อจะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ในการสอนคำศัพท์นั้น จะต้องทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ จดจำคำศัพท์ได้ และสามารถ
นำมาใช้ได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นครูจึงควรจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการจดจำคำศัพท์ของนักเรียน
เพื่อให้นักเรียน มีความเข้าใจในการใช้คำศัพท์อย่างถูกต้อง โดยสามารถอ่านและเขียนได้
ความเข้าใจในเรื่องความจำเป็นสิ่งที่ครูไม่ควรละเลย

การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

ความสำคัญ

ในปัจจุบันครูต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอนใหม่เพราะในโลกยุคใหม่ผู้เรียนสามารถหา
ความรู้ได้อย่างมากมายจากชีวิตประจำวัน จากสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ สิ่งพิมพ์

หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต พิพม์ภัณฑ์และจากศูนย์วิทยาศาสตร์อื่น ๆ มากมาย เด็กบางคนมีโอกาสดำเนินถึงแหล่งเรียนรู้ได้มากกว่าครู ฉะนั้นครูต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญปรับบทบาทของครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน (Facilitator) ร่วมในการวางแผนการเรียนการปฏิบัติการแสดงบางอย่างครูเรียนไปพร้อมกับศิษย์ได้และบางเรื่องครูก็เรียนจากศิษย์ ส่งเสริมให้เด็กได้เรียนและพัฒนาตามศักยภาพ การสอนแบบโครงการจึงมีความหมายอย่างยิ่งในยุคโลกาภิวัตน์นี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 3)

สุพล วงสินธุ์ (2543, หน้า 11-15) ได้กล่าวถึงความสำคัญของโครงการว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพประชาชนให้ทัดเทียมกับนานาประเทศ การพัฒนาประชาชนคนไทยจำเป็นต้องให้ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพโดยจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้แบบโครงการเป็นการจัดการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่งที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงและเป็นการเรียนรู้ที่เสริมสร้างศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ (Learn How to Learn) เพื่อสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและปลูกฝังให้มีนิสัยการเรียนรู้อันจะนำไปสู่การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดทั้งเสริมสร้างให้เป็น “คนเก่ง คนดีและเรียนรู้อย่างมีความสุข”

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (ม.ป.ป., หน้า 8) ได้กล่าวถึงผลที่ได้รับจากโครงการดังนี้ “โครงการ” เป็นการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ตามศักยภาพของแต่ละบุคคลมีส่วนเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นเยาวชนที่สมบูรณ์ มีความสมดุลทุกด้านทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข เป็นพลังที่สำคัญยิ่งของประเทศไทยในอนาคต

จากความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการมีความสำคัญมากในยุคปัจจุบันเนื่องจากเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการบูรณาการการเรียนรู้ ใช้ทักษะกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลาย

ความหมายของโครงการ

นักการศึกษาหลายท่าน รวมทั้งสถาบันหลายแห่ง ได้ให้ความหมายของการสอนแบบโครงการไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2536, หน้า 5) ให้ความหมายว่า โครงการเป็นการทำกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ภายใต้การดูแลและให้คำปรึกษาของครู ตั้งแต่การคิดสร้างโครงการ การวางแผนดำเนินการ การออกแบบลงมือปฏิบัติ รวมทั้งร่วมกำหนดแนวทางในการวัดและประเมินผล

ฮายเนส (Haines, 1989, p. 1) ได้ให้ความหมายของการสอนแบบโครงงานว่า เป็นวิธีการสอนที่ประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลายมุ่งเน้นหัวข้อเรื่องที่นักเรียนสนใจมากกว่าตัวภาษา โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกเนื้อหา วิธีการศึกษาค้นคว้า การแบ่งงาน ตลอดจนรูปแบบชิ้นงาน อันเป็นผลผลิตสุดท้ายของกระบวนการที่นักเรียนได้ทำข้อตกลงกันไว้ นอกจากนี้การสอนแบบนี้ยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความรู้ ภาษาและทักษะที่เรียนมาแล้ว มาปรับใช้ในการดำเนินงาน เป็นการนำภาษาไปใช้ในชีวิตจริง

ชาติรี เกิดธรรม (2547, หน้า 5) กล่าวว่า โครงงานเป็นการเรียนรู้แบบหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ปฏิบัติจริงในลักษณะของการศึกษา สืบค้น ค้นคว้า ทดลอง ประดิษฐ์คิดค้นด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้คอยกระตุ้น แนะนำและให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด

ธีระชัย ปุณณะโชติ (2531, หน้า 1) กล่าวว่า โครงงานเป็นการศึกษาที่เน้นกิจกรรมโดยผู้เรียนลงมือปฏิบัติและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยอาศัยหลักการทางวิทยาศาสตร์ภายใต้คำแนะนำและการดูแลของครูหรือผู้เชี่ยวชาญ

มดัย-สิงหะ (2544, หน้า 6) กล่าวถึงการสอนแบบโครงงานเป็นการสอนโดยใช้เทคนิควิธีสอนหลายรูปแบบมาผสมผสานร่วมกันระหว่างกระบวนการกลุ่ม การสอนการคิด การสอนแก้ปัญหา การสอนแบบเน้นทักษะกระบวนการ การสอนแบบปริศนาความคิด และการสอนแบบร่วมกันคิดทั้งนี้มุ่งหวังให้นักเรียนเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งจากความสนใจอยากรู้ อยากเห็นของนักเรียนเอง ซึ่งความรู้ที่นักเรียนได้มาไม่จำเป็นต้องตรงกับตำรา แต่ครูต้องสนับสนุนให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม โดยจัดแหล่งความรู้ให้แล้วปรับปรุงความรู้ที่ได้ให้สมบูรณ์

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2531, หน้า 1-2) ได้ให้ความหมายว่า “โครงงานเป็นการศึกษาค้นคว้าตามความสนใจ ความถนัด ตามความสามารถของผู้เรียนเอง ภายใต้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบหรือผลงานซึ่งมีความสมบูรณ์ในตัว โดยนักเรียนเป็นผู้วางแผนการศึกษาค้นคว้า ดำเนินการด้วยตนเอง เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ มีเจตคติที่ดีต่อกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ครูเป็นผู้ให้คำปรึกษาเท่านั้น”

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2542, หน้า 18) กล่าวว่า “โครงงานเป็นการเรียนรู้อย่างหนึ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าให้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้นในหัวข้อที่กำลังเรียน การศึกษาค้นคว้านี้อาจทำเป็นรายบุคคลหรือเป็นทีม ลักษณะที่สำคัญของโครงการคือการศึกษาที่มุ่งเพื่อหาคำตอบให้กับข้อสงสัยในเรื่องนั้น ๆ ที่ผู้เรียนหรือกลุ่มเพื่อนตั้งข้อสงสัยขึ้นมา เป้าหมายของโครงการคือให้ได้เรียนรู้มากขึ้นในเรื่องนั้น ๆ เป้าหมายของโครงการคือให้ได้เรียนรู้มากขึ้นในเรื่องนั้น ๆ มากกว่าที่จะค้นหาคำตอบที่ถูกต้องเพื่อตอบคำถามของผู้สอน”

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545, หน้า 2) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าและลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดและตามความสามารถของตนเองซึ่งอาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือกระบวนการอื่น ๆ ที่เป็นระบบไปใช้ในการศึกษาหาคำตอบในเรื่องนั้น ๆ ภายใต้อำนาจแนะนำ ปรีกษาและความช่วยเหลือจากผู้สอนหรือผู้เชี่ยวชาญเริ่มตั้งแต่การเลือกเรื่อง หรือหัวข้อที่จะศึกษาการวางแผน การดำเนินงานตามขั้นตอนที่กำหนด ตลอดจนการนำเสนอผลงาน ซึ่งในการจัดทำโครงงานนั้นสามารถทำได้ทุกระดับชั้นอาจเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม จะกระทำในเวลาเรียนหรือนอกเวลาเรียนก็ได้

โครงงานเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เลือกและสร้างกระบวนการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลุ่มลึกด้วยตนเองโดยใช้วิธีการและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและสามารถนำผลการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ ดังนั้น โครงงานจึงมีลักษณะดังนี้

เป็นวิธีการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักสูตรกับการจัดการเรียนรู้ได้อย่างกลมกลืนกัน

เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สร้างให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต

เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากความสนใจ ใคร่รู้คำตอบของตัวผู้เรียนเอง

เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ (Construct) ด้วยตนเอง

เป็นวิธีการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลึกซึ้ง มีระบบ เป็นขั้นตอนและต่อเนื่อง

(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543, หน้า 2 อ้างถึงใน ลัดดา ภูเกียรติ, 2547, หน้า 26)

การสอนแบบ โครงงาน (Project Approach) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกสิ่งที่ศึกษา กำหนดเรื่องที่จะศึกษาหรือโครงการที่สนใจจะทำ เป็นการศึกษาด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ความรู้ความคิดที่ลึกซึ้ง เชื่อมโยงสัมพันธ์กันจนได้ความรู้ใหม่ที่มีความหมายสอดคล้อง เชื่อมโยงกัน ได้ใช้ทักษะที่มีในการทำงานตามความต้องการความสนใจทำให้เด็กได้พัฒนาความรับผิดชอบ ความมีวินัยในตนเองและความรอบคอบในการปฏิบัติงาน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541 อ้างถึงใน ลัดดา ภูเกียรติ, 2544, หน้า 27)

จากความหมายที่ได้กล่าวมาแล้ว สรุปความหมายของโครงงานได้ดังนี้ โครงงานเป็นวิธีการเรียนรู้ที่เกิดจากความสนใจใคร่รู้ของผู้เรียนที่อยากจะศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลาย ๆ สิ่งที่ยังสงสัยและอยากรู้คำตอบให้ลึกซึ้งชัดเจน หรือต้องการเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ ให้มากกว่าเดิม โดยใช้ทักษะกระบวนการและปัญหาหลาย ๆ ด้าน มีวิธีการศึกษาอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนต่อเนื่อง มีการวางแผนในการศึกษารายละเอียดแล้วลงมือปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้จนได้ข้อสรุปหรือผลการศึกษาหรือคำตอบเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ

ลักษณะการสอนแบบโครงการ

กรมวิชาการ (2544 ก, หน้า 155) กล่าวถึงลักษณะเด่นของโครงการดังนี้

1. มุ่งเน้นไปที่การเรียนรู้เนื้อหามากกว่าเป้าหมายด้านภาษาเฉพาะภาษาใดภาษาหนึ่ง
2. มีลักษณะมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแม้ครูจะมีบทบาทในการสนับสนุนและ

เสนอแนะตลอดกระบวนการ

3. มีลักษณะเป็นการร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน มีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้
ประสบการณ์จากกันและกัน

4. นำไปสู่การบูรณาการที่แท้จริงทั้งด้านทักษะและกระบวนการแสวงหาข้อมูลจาก
แหล่งความรู้ต่าง ๆ ที่แสดงถึงงานในชีวิตจริง

5. จะสิ้นสุดหรือจบลงด้วยผลงานตอนท้ายซึ่งสามารถให้คนอื่นรับรู้มีส่วนร่วมได้
การทำโครงการเป็นสิ่งที่มีความหมายที่แท้จริงทั้งยังมีการปรับกระบวนการในระหว่างดำเนินการ

6. เป็นสิ่งที่ดึงดูดใจ กระตุ้นและท้าทาย มีผลต่อการสร้างความเชื่อมั่น การรู้คุณค่าของ
ตนเอง และความเป็นอิสระในการดูแลตนเองควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะทางภาษา การเรียนรู้
เนื้อหาและความสามารถทางสติปัญญาของผู้เรียน

ฮายเนส (Haines, 1989, pp. 1-2) ได้กล่าวถึงลักษณะการสอนแบบโครงการไว้ดังนี้

1. เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางไม่ใช่เน้นหลักสูตร
2. เป็นการร่วมมือกันไม่ใช่การแข่งขัน
3. เน้นการพัฒนาทักษะ ไม่ใช่เน้นไวยากรณ์
4. ให้ความสำคัญกับผลงานที่เกิดจากการทำโครงการ

วิชิต สุรัตน์เรืองชัย (2540, หน้า 12) ได้กล่าวถึงลักษณะของวิธีการสอนแบบโครงการ

ดังนี้

1. เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง
2. เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม
3. เน้นการทำงานตามลำดับขั้นตอน
4. ผลที่ได้จากการเรียนคือกระบวนการทำงาน

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545 ข, หน้า 59) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการสอนแบบโครงการ

ดังนี้

1. นักเรียนได้เลือกเรื่องหรือประเด็นที่จะศึกษาด้วยตนเองซึ่งอาจจะเป็นรายบุคคลหรือ
รายกลุ่มก็ได้
2. นักเรียนเป็นผู้เลือกวิธีการศึกษาและแหล่งเรียนรู้

3. นักเรียนเป็นผู้ศึกษาหรือลงมือปฏิบัติด้วยตนเองทุกขั้นตอน
4. การศึกษานั้นมีการเชื่อมโยงและบูรณาการระหว่างความรู้/ ทักษะ/ ประสบการณ์เดิมกับสิ่งใหม่
5. นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้อื่น

สรุปว่าลักษณะการสอนแบบโครงงานเป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยผู้เรียนลงมือศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีการร่วมมือกันในกลุ่มและตอนท้ายมีชิ้นงานที่สามารถเผยแพร่แลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่มได้

ขั้นตอนการทำโครงงาน

มาลัย สิงหะ (2542, หน้า 9) สรุปขั้นตอนวิธีสอนแบบ โครงงานออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้
 ระยะที่ 1 เริ่มต้นโครงงาน หรือ ขั้นวางแผน เป็นระยะที่ครูต้องสังเกต สร้างความสนใจในเรื่องที่จะเรียนรู้ให้เกิดในตัวนักเรียน แล้วตกลงร่วมกันเลือกเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพื่อทำการศึกษาต่อไป

ระยะที่ 2 ขั้นพัฒนาโครงงาน หรือขั้นดำเนินงาน เป็นขั้นที่นักเรียนกำหนดหัวข้อคำถามหรือประเด็นปัญหาที่นักเรียนอยากรู้เกี่ยวกับเรื่องที่พวกเขาสนใจ (ที่ร่วมกันกำหนดเป็นหัวข้อเรื่อง) แล้วตั้งสมมุติฐานมาตอบคำถามเหล่านั้น ทดสอบสมมุติฐานด้วยการลงมือปฏิบัติจนค้นพบคำตอบด้วยตนเอง

ระยะที่ 3 ขั้นรวบรวมสรุป หรือ ขั้นทบทวนและแก้ไขผลงาน เป็นขั้นตอนสุดท้ายของโครงงานที่นักเรียนค้นพบคำตอบของปัญหาแล้วและนักเรียนแสดงให้ครูได้เห็นว่า ได้สิ้นสุดความสนใจในหัวข้อโครงงานเดิมและเริ่มหันเหความสนใจไปสู่เรื่องใหม่ ระยะนี้เป็นระยะที่ครูและนักเรียนจะได้แบ่งปันประสบการณ์การทำงานและแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของการทำงานตลอดโครงงานแก่คนอื่น ๆ

เคตซ์ และชาร์ด (Kathz & Chard, 1994 อ้างถึงใน รัตติกาล สุทธิสวัสดิ์กุล, 2547, หน้า 18) แบ่งขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมในวิธีสอนแบบ โครงงานออกเป็น 4 ระยะที่สำคัญคือ

1. ระยะเตรียมการวางแผนเข้าสู่โครงการ (Preliminary Planning) เป็นระยะที่นักเรียนและครูใช้เวลาในการพูดคุย เลือกหัวข้อและคัดเลือกหัวข้อสำหรับทำโครงงาน หัวข้ออาจจะมาจากนักเรียนหรือครูเป็นผู้เสนอ ในระยะแรกที่นักเรียนยังไม่มีประสบการณ์ ครูอาจจะเสนอหัวข้อที่คิดว่า นักเรียนจะสนใจและมีคุณค่าในการเรียนรู้ โดยมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกหัวข้อดังต่อไปนี้

- 1.1 หัวข้อ ควรจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของนักเรียน อย่างน้อยที่สุดนักเรียนควรจะมี ความคุ้นเคยกับหัวข้อ เพื่อนักเรียนจะสามารถตั้งคำถามเกี่ยวกับหัวข้อได้

1.2 มีการส่งเสริมทักษะพื้นฐานด้านการอ่านออก เขียนได้ และการคำนวณและควรที่จะบูรณาการวิชาต่าง ๆ เข้าไป เช่น วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาและศิลปะ

1.3 หัวข้อควรจะมีคุณค่าเพียงพอที่จะให้นักเรียนได้ใช้เวลาในการศึกษาค้นคว้าอย่างน้อย 1 สัปดาห์

1.4 หัวข้อสามารถค้นคว้าหรือทดสอบในโรงเรียนมากกว่าที่จะไปทำที่บ้าน

2. ระยะเริ่มต้น โครงการงาน (Getting Project)

เมื่อหัวข้อรับการคัดเลือกแล้วครูมักจะเริ่มต้นด้วยการสร้างแผนภูมิเครือข่ายการเรียนรู้ (Web) หรือแผนภูมิความคิด (Concept Map) โดยในระบายนี้นักเรียนทบทวนประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับหัวข้อที่กำลังศึกษาอยู่

3. ระยะดำเนิน โครงการงาน (Project in Progress)

ระยะนี้ประกอบด้วย การลงมือปฏิบัติ มีการไปทัศนศึกษาเพื่อค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับหัวข้อและใช้กิจกรรมศิลปะต่าง ๆ เช่น การวาด การปั้น การประดิษฐ์ การก่อสร้างและกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์ เช่น การทดลอง การทดสอบต่าง ๆ ในระยะนี้นักเรียนจะได้รับความรู้และประสบการณ์ใหม่จากการศึกษาในโครงการ มีการทดสอบสมมุติฐานและปรับปรุงแก้ไขผลงานที่ทำในโครงการให้เป็นผลสำเร็จ นักเรียนมักจะใช้เวลาในการทำโครงการในระบายนี้นานกว่าทุกระยะ

4. ระยะสรุปและอภิปรายผล โครงการงาน (Consolidation Project)

ระยะนี้ประกอบด้วย การเตรียมการสำหรับการนำเสนอผลการศึกษาในโครงการในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การแสดง การจัดนิทรรศการ การสาธิต เพื่อให้ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ และเพื่อน ๆ ได้ชมผลงานและกิจกรรมที่จัดขึ้น เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมแล้วเด็กและครูจะร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ ที่ได้จากโครงการ และวางแผนเตรียมการสำหรับศึกษาในโครงการอื่นต่อไป

สรุป ขั้นตอนการสอนแบบโครงการแบ่งได้ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นนำเข้าสู่โครงการ ขั้นพัฒนาโครงการ ขั้นนำเสนอผลงาน และขั้นสรุปและประเมินผลงาน

ประเภทของโครงการ

ชาติรี เกิดธรรม (2547, หน้า 6-7) กล่าวว่า โครงการมีมากมายหลายอย่างหลายลักษณะ ถ้าจะแบ่งตามสาระการเรียนรู้อาจแบ่งได้ 2 ประเภท คือ

1. โครงการตามสาระการเรียนรู้ เป็นโครงการที่ใช้เนื้อหาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นพื้นฐานในการทำโครงการ โดยมีการบูรณาการความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมเข้าด้วยกัน

2. โครงการตามความสนใจ เป็นโครงการที่ผู้เรียนสามารถกำหนดขึ้นมาตามความสนใจและความถนัด โดยการนำความรู้และ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มาบูรณาการเข้าด้วยกัน

ลัดดา ภูเกียรติ (2547, หน้า 30) ได้แบ่งประเภทของโครงการออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. โครงการวิทยาศาสตร์
2. โครงการทั่วไป แบ่งออกเป็น
 - 2.1 โครงการตามความสนใจ
 - 2.2 โครงการตามสาระการเรียนรู้

วิมลศรี สุวรรณรัตน์ และมานะ ทิพย์ศิริ (2547, หน้า 17-20) ได้สรุปประเภทของโครงการภาษาอังกฤษ ไว้ 4 ประเภท ตามการได้มาซึ่งข้อมูล คือ

1. โครงการประเภทสำรวจข้อมูล เป็นโครงการที่ไม่มีการกำหนดตัวแปร แต่เมื่อได้ข้อมูลมาแล้วต้องมีการจัดกระทำข้อมูล
2. โครงการประเภททดลอง เป็นโครงการที่มีการกำหนดตัวแปรต้น ตัวแปรตามและตัวแปรควบคุม
3. โครงการประเภทสิ่งประดิษฐ์ เป็นโครงการที่มีการกำหนดตัวแปรต้น ตัวแปรตามและตัวแปรควบคุม เหมือนกับโครงการประเภททดลองแต่ผลที่ได้ออกมาเป็นสิ่งประดิษฐ์
4. โครงการประเภททฤษฎี เป็นโครงการที่อธิบายปรากฏการณ์ หรือแนวคิดใหม่ ๆ อย่างมีเหตุผล และมีหลักฐานที่สนับสนุนที่เชื่อถือได้

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่าประเภทของโครงการที่แบ่งตามลักษณะของการดำเนินงาน แบ่งได้ 4 ประเภทคือ โครงการสำรวจ โครงการประเภททดลอง โครงการประเภทสิ่งประดิษฐ์ และโครงการประเภททฤษฎี

ประเภทโครงการภาษาอังกฤษ

ประเภทโครงการภาษาอังกฤษ จำแนกเป็น 4 ประเภท คือ

1. โครงการเกี่ยวกับข้อมูลและการค้นคว้า (Information and Research Projects)
2. โครงการเชิงสำรวจ (Survey Projects)
3. โครงการเชิงผลิตผล (Production Projects)
4. โครงการเกี่ยวกับการแสดงหรือการจัดระบบ (Performance and Organization)

โครงการภาษาอังกฤษน่าสนใจเพราะจุดประสงค์ของวิชาจุดเน้นอันดับแรก คือ การนำภาษาอังกฤษไปใช้อย่างจริงจัง รองลงมาคือ กระบวนการเรียนรู้ การจัดการอย่างเป็นระบบ การประเมินตนเอง ความรับผิดชอบ การเรียนแบบร่วมมือกันและการเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

ตามความถนัด ความสนใจและเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง ซึ่งในการพัฒนากระบวนการจัดการนับ ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผลอย่างเป็นระบบจะสร้างเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ ความร่วมมือกับหมู่คณะและความภาคภูมิใจในผลงาน การทำโครงการในความหมายของการเรียนรู้ภาษานั้นเป็นการทำกิจกรรมที่ใช้ทักษะผสมผสานทุก ๆ ด้าน ผู้เรียนมีโอกาสใช้ภาษาอย่างจริงจัง การทำโครงการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำความรู้มาใช้จริง (Recycle) รวมทั้งทักษะความสามารถทางภาษาในสถานการณ์ที่เป็นธรรมชาติ นอกจากนี้โครงการภาษาอังกฤษยังสร้างเสริมแรงจูงใจให้ผู้เรียนมองเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ภาษาและการปฏิบัติกิจกรรมโดยใช้ภาษาเป็นสื่ออีกด้วย

จุดเด่นของโครงการภาษาอังกฤษ

พรรณีย์ บัวโต (2542, หน้า 8-10) กล่าวว่า จุดเด่นของโครงการภาษาอังกฤษมีดังนี้

1. โครงการภาษาอังกฤษเน้นการสอนโดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นการเน้นให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ ในการกำหนดหัวเรื่อง วิธีการทำงาน และผลของงานที่เกิดจากภาษาอย่างแท้จริง ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมอย่างอิสระตอบสนองความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน เสริมความคิดสร้างสรรค์ ได้ปฏิสัมพันธ์กับสื่อจริง และเพิ่มพูนประสบการณ์ความรู้
2. โครงการภาษาอังกฤษเน้นความร่วมมือมากกว่าแข่งขัน นักเรียนได้ช่วยเหลือกัน อย่างอิสระ ภายใต้ข้อตกลงร่วมกัน ไม่เฉพาะในกลุ่มเท่านั้น อาจช่วยกันต่างกลุ่ม รวมทั้งผู้เกี่ยวข้อง ทำให้มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ
3. โครงการภาษาอังกฤษเน้นความสามารถในการใช้ภาษามากกว่าเน้นกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ ผู้เรียนจำเป็นต้องนำความรู้ (Input) มาใช้ในการทำกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในโครงการ ผู้เรียนต้องพยายามใช้ทักษะทั้ง 4 ให้มีความเป็นไปได้อย่างมากที่สุด
4. โครงการภาษาอังกฤษ เน้นการประเมินตนเอง และความสำคัญของผลงาน ผู้เรียนจะต้องรับผิดชอบตลอดเวลาและประเมินงานที่ตนเองรับผิดชอบ และงานกลุ่มที่กำหนดเป้าหมายไว้เป็นระยะ ๆ

วิธีการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้โครงการ

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้โครงการ ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า วิธีการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้โครงการมีความเหมาะสมที่จะนำมาทดลองใช้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

พรรณีย์ บัวโต (2542, หน้า 31) กล่าวว่า ก่อนที่จะให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยการทำโครงการ ภาษาอังกฤษ ครูผู้สอนต้องสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่เสริมการเรียนรู้และเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถเลือกวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดจนฝึกทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ได้แก่ ทักษะการคิด

เชิงเหตุผล ทักษะการแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย ทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการตั้งคำถาม วิธีการหาคำตอบ ทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน โดยจะต้องฝึกอย่างต่อเนื่อง และเพียงพอ ก่อนที่จะนำนักเรียนเข้าสู่กระบวนการเลือกหัวข้อ เพื่อจัดทำเป็นโครงการภาษาอังกฤษ นักเรียนจะหาข้อสรุปและตกลงร่วมกัน โดยครูทำหน้าที่สนับสนุน ความร่วมมือในกลุ่มแสดงให้นักเรียนรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ข้อมูลบางประการที่จำเป็น ครูให้คำแนะนำนักเรียนก็ได้เรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน หากครูปรับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เชื่อว่า นักเรียนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้ด้วยตัวเองแล้วการเรียนรู้ด้วยการทำโครงการก็จะสำเร็จตามเจตนารมณ์ การจัดทำโครงการภาษาอังกฤษของนักเรียนเป็นประสบการณ์ที่ผู้เรียนเลือกเรื่องหรือประเด็นที่ต้องการเรียนรู้เป็นภาษาอังกฤษและกำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยวิธีการและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายจะช่วยพัฒนาความสามารถทางภาษา เป็นการจัดการเรียนรู้ตามหลักผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child – Centered) ดังนี้

1. ผู้เรียนเลือกเรื่องหรือประเด็นที่จะศึกษาหรือจัดทำโครงการด้วยตนเอง
2. ผู้เรียนเลือกวิธีการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ด้วยตนเอง
3. ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ (เรียนรู้) ด้วยตนเองทุกขั้นตอน
4. ผู้เรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น
5. ผู้เรียนได้บูรณาการทักษะทางภาษาและเนื้อหาสาระกับกลุ่มประสบการณ์ สิ่งแวดล้อม

และเหตุการณ์อื่นที่นักเรียนสนใจ

กิจกรรมที่สำคัญของการสอนภาษาแบบโครงการ

มีผู้นำวิธีสอนแบบโครงการ ไปใช้สอนในหลายวิชา รวมถึงการสอนภาษา ซึ่งลักษณะและขั้นตอนโดยทั่วไปก็จะคล้ายคลึงกัน จะแตกต่างกันที่การกำหนดกิจกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของวิชานั้น ๆ และทักษะ ที่ผู้สอนต้องการให้เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน มีผู้กล่าวถึงกิจกรรมที่สำคัญในการสอนแบบโครงการ ดังนี้

เรย์ (Wray, 1989 อ้างถึงใน รัตติกาล สุทธิสวัสดิ์กุล, 2547, หน้า 19) ได้กล่าวถึงกิจกรรมการสอนแบบโครงการที่ช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสารดังนี้

1. กิจกรรมการฟัง-พูด ในระหว่างการทำโครงการนักเรียนมีโอกาสได้พูดคุย สนทนา การอภิปรายรายกลุ่ม การสัมภาษณ์ การฟังเทปหรือนิทาน กิจกรรมเหล่านี้จะช่วยพัฒนาทักษะการฟังและการพูดของนักเรียนได้เป็นอย่างดี
2. กิจกรรมการอ่าน นักเรียนได้มีโอกาสได้อ่านหนังสือ เอกสาร นิทาน หนังสือพิมพ์ จดหมาย คำสั่ง ซึ่งจะเป็นการพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนจากแหล่ง ข้อมูลที่หลากหลาย

3. กิจกรรมการเขียน หลังจากที่นักเรียนได้อ่านเอกสารที่หลากหลายแล้ว ในการนำเสนอหรือการทำงานแต่ละชิ้น นักเรียนจะเขียนสรุปข้อมูลที่ได้ เช่น การเขียนรายงาน การเขียนบันทึกการสังเกต ซึ่งควรให้นักเรียนได้เขียนร่างก่อนลงมือเขียนจริง โดยนักเรียนได้เลือกอุปกรณ์ที่จะเขียนที่หลากหลาย เช่น ปากกา ดินสอ เครื่องพิมพ์ดีด คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

ชาร์ด (Chard, 1992 อ้างถึงใน ตุคนธ์ทิพย์ ตาสังห์, 2543, หน้า 39) ได้กล่าวถึง กิจกรรมที่สำคัญของการสอนแบบโครงการ ดังนี้

1. กิจกรรมการพูดคุยสนทนา เป็นกิจกรรมที่สำคัญมาก เพราะนำมาสู่การพัฒนาโครงการ โดยเฉพาะการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันในชั้นเรียน หรือในกลุ่มเล็ก ๆ จะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความคิดได้ดียิ่งขึ้น และช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยโครงการ รวมถึงการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดและรับรู้ความคิดของอื่น

2. กิจกรรมการปฏิบัติงานภาคสนามหรือการทัศนศึกษาเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการกระทำ มีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคล สิ่งของรวมถึงการไปทัศนศึกษาที่ต่าง ๆ จะทำให้นักเรียนได้ค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับหัวข้อที่ศึกษา การปฏิบัติงานภาคสนามจึงเป็นโอกาสที่นักเรียนจะได้เห็น ได้ฟัง ได้ดู ได้สัมผัส ได้ดมกลิ่น ได้ชิมรส กับสิ่งที่สนใจ จึงเป็นเสมือนการค้นคว้าทดลอง ซึ่งการทำงานภาคสนามหรือการทัศนศึกษาอาจอยู่ในบริเวณโรงเรียน

3. กิจกรรมการนำเสนอ เป็นกิจกรรมที่นักเรียนถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ ที่มีเกี่ยวกับ หัวข้อ โดยนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การวาด การปั้น การประดิษฐ์ การสร้าง การแสดง การร้องเพลงและอื่น ๆ

4. กิจกรรมค้นคว้า เป็นกิจกรรมที่นักเรียนได้แสวงหาความรู้อย่างหลากหลายจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ เช่น ของจริง และทุติยภูมิ เช่น หนังสือ สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ กิจกรรมการค้นคว้าจะทำให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้ทางวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับหัวข้อ และสนับสนุนการทำงานในโครงการให้บรรลุเป้าหมาย

5. กิจกรรมการจัดแสดง เป็นกิจกรรมที่นักเรียนได้นำเสนอผลงานที่ทำในโครงการนอกเผยแพร่และทำให้บุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครอง ครูและเพื่อน ๆ และผู้สนใจได้เข้าใจในการเรียนรู้ในโครงการเพิ่มมากขึ้น และเป็นการนำเสนอความสำเร็จและความภาคภูมิใจของนักเรียนในโครงการ ในรูปแบบของนิทรรศการ การแสดงผลงาน การแสดงบทบาทสมมุติ การสาธิตผลงาน เป็นต้น

สรุป กิจกรรมที่สำคัญของการสอนแบบโครงการประกอบด้วยกิจกรรมการพูดคุย สนทนา การอ่าน การเขียน การค้นคว้าและการไปทัศนศึกษา กิจกรรมดังกล่าวอยู่ในขั้นของการวางแผนและ

การปฏิบัติโครงการ ส่วนกิจกรรมนำเสนอและการจัดการแสดงอยู่ในขั้นการนำเสนอโครงการ และ
ขั้นสรุปและประเมินผลโครงการ ซึ่งเป็นระยะสิ้นสุดโครงการ

จุดประสงค์การเรียนรู้ของโครงการภาษาอังกฤษ

จุดประสงค์การเรียนรู้ของโครงการภาษาอังกฤษเป็นทิศทางและตัวบ่งชี้หรือผลที่คาดหวัง
ว่าผู้เรียนต้องทำอะไร อย่างไร ซึ่ง พรณีย์ บัวโค (2542, หน้า 3-4)

1. ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษสื่อสาร โดยการฟัง พูด เพื่อแสดงความคิดเห็นและ
ถ่ายทอดข้อมูลที่ต้องการใช้
2. ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการศึกษาค้นคว้าและหาข้อมูลจากเรื่องที่กำหนดให้หรือ
เรื่องที่สนใจได้
3. ผู้เรียนสามารถเขียนภาษาอังกฤษเพื่อถ่ายทอดผลงานและผลการปฏิบัติงานโดยใช้
ภาษาอังกฤษได้เป็นระบบ
4. ผู้เรียนสามารถวางแผนการปฏิบัติงานโดยใช้ภาษาอังกฤษได้เป็นระบบ
5. ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์ตามแผนปฏิบัติการใน โครงการ
ภาษาอังกฤษได้
6. ผู้เรียนใช้ภาษาอังกฤษในการนำเสนอผลงานได้
7. ผู้เรียนประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองและกลุ่มเพื่อปรับปรุงและพัฒนางานได้
อย่างต่อเนื่องทั้งในด้านผลงานและเจตคติ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการทำโครงการภาษาอังกฤษ

พรณีย์ บัวโค (2542, หน้า 10) ได้กล่าวถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการทำโครงการ
ภาษาอังกฤษ ไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนมีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กับโลกของการเรียนรู้ภาษาได้จริง
2. โครงการภาษาอังกฤษเป็นการทำกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมผู้เรียนมีโอกาสเลือกและ
ตัดสินใจด้วยตนเองและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น
3. โครงการภาษาอังกฤษตอบสนองความสามารถของผู้เรียนทุกระดับ สมาชิกทุกคนได้
รับภาระและหน้าที่ตามความสนใจและความถนัด
4. โครงการภาษาอังกฤษเป็นการบูรณาการทักษะทางภาษาให้ผู้เรียนมั่นใจในการใช้
ภาษาจริงกับโลกภายนอกมากกว่าหนังสือเรียน
5. โครงการภาษาอังกฤษสร้างความสมดุลในการใช้ภาษาตามความถูกต้องและ
คล่องแคล่ว ผู้เรียนต้องใช้ภาษาอย่างถูกต้องและคล่องแคล่ว ในการรวบรวมข้อมูลและเสนอ
โครงการในขั้นสุดท้าย

6. โครงการงานภาษาอังกฤษเป็นมิติใหม่ในการเลือกเรียนภาษาและผู้เรียนมองเห็นประโยชน์ของการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ

บทบาทของครูผู้สอนโครงการงานภาษาอังกฤษ

โครงการงานภาษาอังกฤษเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จึงลดบทบาทควบคุมการทำกิจกรรม การเรียนการสอนของครู บทบาทของครูจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนไปตามขั้นตอนการสอนโครงการงาน ภาษาอังกฤษครูควรตระหนักในสิ่งต่อไปนี้ (พรณีย์ บัวโต, 2542, หน้า 12)

1. ความเชื่อของครูเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ ครูผู้สอนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้มีความชัดเจน และตรงตามเป้าหมายของวิชา
2. ครูผู้สอนจะต้องมั่นใจว่า ผู้เรียนมีศักยภาพเพียงพอในการทำงาน โดยจัดความรู้สึกลทางอดติ ต้องชี้ให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของความสำเร็จของงานที่เกิดขึ้นจากความรับผิดชอบ
3. การแก้ไขภาษาของผู้เรียน มีความจำเป็นมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างที่ผู้เรียนกำลังทำกิจกรรมตามแผนปฏิบัติงาน ไม่ควรเข้มงวดกับการแก้ไขข้อผิดพลาดทางภาษาของผู้เรียน ในระยะแรกควรให้สมาชิกในกลุ่มผลัดเปลี่ยนช่วยเหลือดูแลกัน หากมีข้อสงสัยไม่แน่ใจ ควรเสนอให้ครูผู้สอนเป็นผู้กลั่นกรองและให้ข้อมูลที่ถูกต้อง การบันทึกการแก้ไขภาษาของผู้เรียนและติดตามงานของผู้เรียนอย่างเป็นระบบทำให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน

บทบาทของครูผู้สอนโครงการงานภาษาอังกฤษในแต่ละขั้นตอน มีดังนี้

1. บทบาทในระยะเริ่มแรกของการจัดการเรียนการสอนโครงการงานภาษาอังกฤษ ครูผู้สอนศึกษาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เพื่อกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ และกำหนดระยะเวลาเพื่อเตรียมจัดแผนการสอน ครูจำเป็นต้องให้ความรู้แก่ผู้เรียน ได้แก่ จุดประสงค์ วิธีการเรียนรู้ การเลือกหัวข้อ ในการทำโครงการงานภาษาอังกฤษ ตลอดจนชิ้นงาน ระยะเวลา การวัดผลประเมินผลตลอดจนการนำเสนอผลงานในตอนสุดท้าย และที่สำคัญ คือ ต้องเตรียมข้อมูลแหล่งวิทยาการที่ผู้เขียนสามารถค้นคว้า และศึกษาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำโครงการงานภาษาอังกฤษทั้งในด้านการเรียนรู้ภาษาและการตัดสินใจเลือกหัวข้อ หลังจากผู้เรียนเข้าใจขอบข่ายการทำโครงการงานภาษาอังกฤษแล้วควรร่วมกันกำหนดประเด็นสำคัญ คือ วิธีการทำงานและการเข้าร่วมกลุ่ม หัวข้อที่จะทำโครงการงานภาษาอังกฤษ ตารางหรือปฏิทินระบุขั้นตอนการดำเนินงาน กิจกรรมของกลุ่ม และชิ้นงานที่เหมาะสมกับโครงการงาน

2. บทบาทในระหว่างการทำโครงการงานภาษาอังกฤษ หลังจากที่ผู้เรียนได้ตัดสินใจแล้วว่าจะทำโครงการเรื่องใด ครูผู้สอนจำเป็นต้องทำหน้าที่ในบทบาทของผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้ เป็นผู้ให้ข้อมูลคำแนะนำตามที่สมาชิกกลุ่มร้องขอ เป็นกรรมการในการแก้ปัญหา ข้อขัดแย้ง และความถูกต้องในการใช้ภาษา เป็นประธานในขณะที่สมาชิกกลุ่มรายงานผลการทำกิจกรรมเป็นระยะ

3. บทบาทในตอนท้ายของการทำโครงการภาษาอังกฤษ เพื่อให้มั่นใจว่าทุกกลุ่มไปถึงจุดที่หมายที่กำหนดไว้ ครูควรเป็นผู้จัดการแสดงผลงานโครงการของแต่ละกลุ่มจะได้นำข้อเสนอแนะไปพัฒนาการเรียนภาษาต่อไป

สรุปความเหมาะสมของการใช้โครงการภาษาอังกฤษในการพัฒนาการเรียนรู้ โครงการภาษาอังกฤษเป็นกิจกรรมที่ชี้ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพราะกิจกรรมส่วนใหญ่ ตั้งแต่เลือกหัวข้อจนตลอดโครงการเป็นกิจกรรมของผู้เรียนดำเนินการ ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกเท่านั้น

การประเมินโครงการ

ฮาเนส ไชมอน (2546, หน้า 10) กล่าวว่า โครงการนั้นอาจเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอยู่แล้วในตัวเอง ในความรู้สึกของครูบางคน กิจกรรมใดก็ตามที่สามารถจูงใจและกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ส่งเสริมความมั่นใจในการใช้ภาษา ทำให้นักเรียนทั้งชั้นเกิดความสามัคคี รู้จักทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายคือชิ้นงานนั้นปลายทางที่เป็นของจริง ก็คงไม่จำเป็นต้องหาเหตุผลอื่นใดสนับสนุนขึ้นอีก แต่ก็ยังมีครูอีกจำนวนมากที่คิดว่าเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องเก็บบันทึกแสดงผลสำเร็จของนักเรียนเพื่อไว้ใช้ประเมินผลความมีประสิทธิภาพของโครงการโดยพิจารณาตามเนื้อหาให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ จึงแบ่งการประเมินออกเป็น 2 ช่วง คือ

1. ระหว่างการทำโครงการ ครูเป็นผู้กำกับดูแลการทำงานของนักเรียนทำให้ประเมินได้ว่านักเรียนเรียนรู้อะไร จุดบันทึกข้อผิดพลาดทางภาษาของนักเรียนและตัดสินใจจุดใดที่ควรจะนำมาซ่อมเสริมให้นักเรียนทราบ ตรวจสอบว่านักเรียนทำงานเป็นคู่หรือกลุ่มนั้นเข้ากันได้หรือไม่ บันทึกความก้าวหน้าและความสำเร็จของทั้งชั้นทุกครั้งที่มีการทำโครงการ
2. หลังจากเสร็จสิ้นโครงการ สิ่งต่างจากกิจกรรมการเรียนรู้อื่น ๆ คือ โครงการนั้นมิอาจให้คะแนนได้โดยพิจารณาเพียงเนื้อหา แม้นักเรียนแต่ละคนจะได้คะแนนตามลำดับความพยายามและความมีส่วนร่วม หรือจากงานเขียนแต่ละชิ้นที่ทำและจากรายงานหน้าชั้น แต่อย่างไรก็ดีครูส่วนใหญ่ยังอยากทราบว่านักเรียนแต่ละคนได้รับประโยชน์จากการทำโครงการหรือไม่เพียงใด และยังอยากรู้ต่ออีกด้วยว่ากระบวนการทั้งหมดประสบความสำเร็จหรือไม่ ในการที่นักเรียนร่วมมือกันทำงานเป็นกลุ่มเพื่อผลิตผลงานร่วมกันเช่นนี้ วิธีการวัดผลความสำเร็จใช้วิธีการแบบเดิม ๆ ไม่ได้ การประเมินประสิทธิภาพโดยรวมของโครงการ ทำแบบสอบถามเพื่อช่วยประเมินคุณค่าของโครงการ อภิปรายเรื่องโครงการกับนักเรียนทั้งชั้นในหัวข้อความสนุกกับการทำโครงการ ได้เรียนรู้อะไรบ้าง กิจกรรมที่มีประโยชน์ที่สุด สนุกที่สุด ไร้อะไรที่สุด กิจกรรมอะไรที่นักเรียนคิดว่าทำได้โดยใช้ภาษาอังกฤษทั้งที่เมื่อก่อนทำไม่ได้ หลังจากรวบรวมข้อมูลที่ได้ทั้งหมดนี้แล้วครูนำข้อสังเกตเหล่านี้มารวบรวมเป็นข้อบวกและข้อลบแล้วดูว่าโครงการนี้ทำแล้วคุ้มหรือไม่

จุลจักร โนพันธ์ (2533, หน้า 52-53) กล่าวว่า การประเมินผลโครงการเป็นการประเมินเพื่อศึกษาข้อบกพร่อง ผลสำเร็จของงาน ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างทำงาน และเมื่อสิ้นสุดการปฏิบัติงานแล้ว การประเมินผลงานก็มักจะประเมินตามจุดประสงค์ ซึ่งต้องทำต่อเนื่องสม่ำเสมอ และให้ผลย้อนกลับต่อผู้ปฏิบัติงานโดยตรง เพื่อที่จะนำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

การประเมินผลโครงการพิจารณาจากสิ่งต่อไปนี้

1. เกณฑ์ต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการให้ผู้เรียนทำโครงการ
2. โครงการของนักเรียนแต่ละคนไม่ควรเอามาประกวดหรือเปรียบเทียบกัน
3. ควรพิจารณาด้วยความยุติธรรมตามความสามารถ ความสนใจและพื้นฐานของผู้เรียน
4. ควรพิจารณาว่าผู้เรียนสามารถทำโครงการได้สำเร็จตามที่วางแผนไว้เป็นสำคัญ

เกณฑ์การประเมินคุณค่าของโครงการ

1. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หมายถึง ความแปลกใหม่ของเรื่องที่ทำวิธีการศึกษาค้นคว้าเครื่องมือ หรือวัสดุอุปกรณ์ในการทำโครงการ
2. ความถูกต้องและเหมาะสมของวิธีการศึกษาค้นคว้าโดยการนำวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมเพียงใด
3. การเขียนรายงานของโครงการหรือการจัดแสดงโครงการ ความถูกต้องชัดเจนในการสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ มีความจริงใจและชัดเจนเพียงใด
4. การอธิบายโครงการด้วยวาจา หมายถึง ความสามารถในการพูด อธิบาย การตอบข้อคำถามได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่วเหมาะสม

พรชูลี อาชนำรุ่ง (2542, หน้า 29) ได้ปรับปรุงการประเมินการทำโครงการจากแบบประเมินของ Jackson พอสรุปได้ดังนี้

1. การประเมินโครงการ ร้อยละ 50
 - 1.1 ความเข้าใจและแนวทางวางแผนการจัดทำโครงการที่เหมาะสมมีสมรรถภาพ ร้อยละ 10
 - 1.2 ความคิดริเริ่ม นวัตกรรมและการพัฒนาความคิด ร้อยละ 15
 - 1.3 ทักษะในการประยุกต์และพัฒนาความคิด ร้อยละ 15
 - 1.4 ระดับการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการและความสามารถในการขจัดอุปสรรค ร้อยละ 10
2. การเสนอรายงานทั้งโดยรายงานและรายงานฉบับสมบูรณ์ ร้อยละ 30
 - 2.1 การวางแผนโดยรวม พัฒนามาตามเหตุผล น่าอ่านและน่าสนใจติดตามข้อคิดของผู้เสนอ ร้อยละ 10

2.2 คุณภาพทางภาษาทั้งไทยและอังกฤษ คุณภาพของแผนภูมิการอ้างอิง ร้อยละ 10

2.3 ความชัดเจนในบทนำและบทสรุปแสดงให้เห็นว่ามีแกนเรื่องที่ต่อเนื่องกันตลอด
รายงาน ร้อยละ 10

3. การประเมินความคิดริเริ่ม ร้อยละ 20

3.1 ความมานะ การริเริ่มสร้างสรรค์ การประยุกต์และการติดต่อกับอาจารย์ผู้สอน
เพื่อขอคำแนะนำ ร้อยละ 10

3.2 จำนวนของเอกสารต่าง ๆ ที่ค้นคว้าเพิ่มเติมจากผู้สอนจัดหาให้ ร้อยละ 10

วิลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2544, หน้า 32) กล่าวว่า กระบวนการประเมินผลเป็น
กระบวนการสังเกตพฤติกรรมที่เกิดขึ้นตลอดเวลาของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใช้บันทึก
คำพูดของผู้เรียน เก็บรวบรวมผลงานของผู้เรียนมุ่งเน้นที่ความต้องการความช่วยเหลือและประสบ
ผลสำเร็จของผู้เรียนแต่ละคน ไม่ใช่การประเมินผลที่มุ่งให้คะแนนผลการทำงานและจัดลำดับที่เพื่อ
เปรียบเทียบในกลุ่มซึ่งเกณฑ์การประเมินผลที่ดีมีดังนี้

1. การประเมินผลจะต้องมีความตรง (Validity) คือจะต้องสามารถใช้ข้อมูลที่สอดคล้อง
กับเป้าหมาย จุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด
2. การประเมินผลจะต้องไม่ใช่เฉพาะการทดสอบด้วยข้อสอบเลือกตอบที่สอบเป็นกลุ่ม
เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์และตัดสินผลการเรียนเท่านั้น
3. การประเมินผลจะต้องสามารถวัดนักเรียนได้หมดทั้งตัว โครงการประเมินจะต้องมี
เป้าหมายและกระบวนการประเมินพัฒนาการของนักเรียนทั้งร่างกาย สังคม อารมณ์และสติปัญญา
4. การประเมินผลจะต้องเกี่ยวข้องกับการสังเกตซ้ำ ๆ หลายครั้ง ซึ่งจะช่วยให้ครูค้นพบ
พฤติกรรมของนักเรียนอย่างแท้จริง หลีกเลี่ยงการตัดสินใจอย่างรวดเร็วเมื่อพบพฤติกรรมที่ไม่เป็น
ปกติของนักเรียน
5. การประเมินผลจะต้องดำเนินการต่อเนื่องตลอดเวลา ซึ่งประเมินนักเรียนแต่ละคน
จะเปรียบเทียบความก้าวหน้าของตนเองมากกว่าจะเปรียบเทียบกับกลุ่ม
6. การประเมินผลต้องใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ที่จะใช้
เป็นข้อมูลในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
7. ข้อมูลจากการประเมินผลจะต้องนำไปใช้ในการปรับหลักสูตรเพื่อให้ตอบสนอง
ความต้องการของนักเรียน

ประโยชน์ของการประเมินโครงการ มีดังนี้คือ

1. ทำให้ทราบข้อบกพร่องและความสำเร็จของงาน
2. ทำให้มีการปรับปรุงแก้ไขตลอดเวลาที่กำลังปฏิบัติงาน

3. ผู้ปฏิบัติงานมีความกระตือรือร้นที่จะทำงานด้วยความตั้งใจ เสียสละและจริงจัง

4. ทำให้บุคคลอื่นได้ทราบว่า โครงการนี้ได้รับความสำเร็จหรือล้มเหลว ถ้าได้

รับความสำเร็จก็จะได้นำไปเป็นแบบอย่างที่ดีต่อไป แต่ถ้าล้มเหลวก็จะทราบได้ว่าเป็นเพราะเหตุใด ซึ่งจะหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงต่อไป

จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่า การประเมินผลโครงการเป็นการประเมินเพื่อศึกษา ข้อบกพร่อง ผลสำเร็จของงาน ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น มุ่งเน้นที่ความต้องการช่วยเหลือและ ประสพผลสำเร็จของผู้เรียนแต่ละคนเป็นการย้อนผลกลับเพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงและ พัฒนางานต่อไป ไม่ใช่การประเมินผลที่มุ่งให้คะแนน และจัดลำดับที่เพื่อเปรียบเทียบ การประเมิน โครงการเป็นการประเมินผลตามสภาพจริง

การประเมินผลตามสภาพจริง

การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ เน้นที่การวัดและประเมินผล สภาพที่แท้จริงของผู้เรียน ซึ่งนักวิชาการได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ไว้ดังนี้

การประเมินสภาพจริง เป็นการวัดและสนับสนุนผลสัมฤทธิ์ที่มีความหมาย ซึ่งจะเป็น ประโยชน์ในการประเมินโปรแกรมการสอนและประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน (Cardler, 1991, p. 4)

การประเมินสภาพจริง เป็นการสะท้อนให้เห็นการสังเกตสภาพงานปัจจุบันของนักเรียน และสิ่งที่นักเรียนได้ปฏิบัติจริง (Jasmine, 1992, p. 8)

จริญ คำยัง (2540, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงไว้ว่า เป็นการประเมินที่ไม่เน้นการประเมินทักษะพื้นฐาน แต่จะเน้นการประเมินทักษะการคิด อย่างซับซ้อนของนักเรียนในการทำงาน ความร่วมมือในการแก้ปัญหาและการประเมินตนเอง ความพยายามในความร่วมมือ

ส. วาสนา ประวาลพฤกษ์ (2540, หน้า 16) ได้กล่าวว่า การประเมินผลงานที่แท้จริง หมายถึง การประเมินซึ่งมุ่งเน้นผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยประเมินเกี่ยวกับพัฒนาการ ของผู้เรียน ความประพฤติ การร่วมกิจกรรมการเรียนรู้และการทดสอบเพื่อพัฒนา ค้นหาศักยภาพ จุดเด่น จุดด้อยของผู้เรียน และตรวจสอบว่ากระบวนการเรียนรู้ได้พัฒนาผู้เรียนตามจุดประสงค์ การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ และจะต้องประเมินให้ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งในส่วนกระบวนการ และผลงานทั้งด้านความรู้ ความรู้สึกและทักษะการแสดงออก

จากแนวคิดดังกล่าว อาจสรุปได้ว่า การประเมินตามสภาพจริงเป็นการวัดและประเมินผล โดยการรวบรวมข้อมูล การสังเกต การบันทึก การสะสมผลงาน ซึ่งเป็นหลักฐานเกี่ยวกับ

ผลการเรียนรู้ของนักเรียนตามสภาพที่แท้จริง

การใช้การประเมินสภาพจริง การนำการประเมินสภาพจริงมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างแท้จริง ครูควรคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ (Cardler, 1991, pp. 4-6)

1. การประเมินผลควรประเมินจากการปฏิบัติของนักเรียนตามสภาพเป็นจริงให้มากที่สุด
2. การสอนครูควรยึดตัวหลักสูตรไม่ยึดตำราเล่มใดเล่มหนึ่ง
3. ครูใช้ข้อมูลจากการประเมินผลของนักเรียนมาวางแผนการสอน
4. ครูจะต้องใช้ยุทธศาสตร์การสอนอย่างหลากหลาย
5. ข้อมูลต่าง ๆ ที่นักเรียนได้ปฏิบัติอย่างมีความหมาย
6. มีการกระตุ้นนักเรียนให้ทำข้อสอบและปฏิบัติในชั้นเรียน
7. จัดโครงสร้างต่าง ๆ อย่างมีระบบและมีการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติการสอน
8. ครูมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรและการสอน เช่น การทำแผนการสอน
9. ครูจะต้องวางแผนการพัฒนาการสอนในระดับโรงเรียน
10. ยอมรับและใช้การประเมินสภาพจริงในการประเมินผล

ลักษณะของการประเมินสภาพจริง มีลักษณะดังนี้

1. กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนา
 2. เน้นการพัฒนาที่ปรากฏ
 3. เห็นความแกร่งผู้เรียน
 4. ให้การพัฒนาอย่างเพียงพอ
 5. อยู่บนพื้นฐานของชีวิตจริง
 6. เน้นการปฏิบัติ
 7. สัมพันธ์กับการเรียนการสอน
 8. การพัฒนามีความสมบูรณ์และแสดงความต่อเนื่องของการสอน
 9. เน้นการเรียนที่มีจุดมุ่งหมาย
 10. เกิดจากความร่วมมือของครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้อื่นที่มีความจำเป็น
- วิธีการประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง มีดังนี้

1. การสังเกต
2. การสัมภาษณ์
3. การตรวจผลงาน
4. การรายงานตนเองของนักเรียน
5. การบันทึกจากผู้เกี่ยวข้อง

6. การใช้ข้อสอบแบบเน้นการปฏิบัติจริง

7. การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน

การประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงจะแตกต่างจากการวัดผลประเมินผลแบบเดิมที่เน้นการทดสอบความสามารถในการปฏิบัติ งานของนักเรียนเป็นทางการ กล่าวคือ มีการกำหนดจุดประสงค์ การวิเคราะห์ เลือกพฤติกรรมที่จะวัดกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน การตัดสินที่แน่ชัด การกระทำการแสดงออกในหลาย ๆ ด้านของนักเรียนตามสภาพที่แท้จริง ทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียนและสถานที่อื่น ๆ นอกโรงเรียน โดยครูไม่ต้องจัดสถานการณ์ มีลักษณะเป็นการประเมินแบบไม่เป็นทางการ ส่วนการจัดทำแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) จัดเป็นส่วนที่ช่วยทำให้การวัดและประเมินผลตรงตามสภาพที่แท้จริง สมบูรณ์ และสอดคล้องกับแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป., หน้า 6-15)

การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความหมาย

บุญชม ศรีสะอาด (2537, หน้า 68) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากการค้นคว้า การอบรม การสั่งสอน การฝึกอบรม หรือประสบการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งความรู้สึก ค่านิยม จริยธรรมต่าง ๆ ที่เป็นผลมาจากการฝึกสอน

พวงแก้ว โคจรานนท์ (2530, หน้า 25) ได้ให้ความหมาย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ และทักษะทางด้านวิชาการ รวมทั้งสมรรถภาพของสมองด้านต่าง ๆ ได้แก่ ระดับสติปัญญา การคิด การแก้ปัญหาต่าง ๆ ของเด็ก ซึ่งแสดงให้เห็นด้วยคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือรายงานทั้งเขียนและพูด การทำงานที่ได้รับมอบหมาย ตลอดจนการทำบ้านในแต่ละรายวิชา

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530, หน้า 29-30) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะรวมถึงความรู้ ความสามารถของบุคคล อันเป็นผลมาจากการเรียนการสอน ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ของสมรรถภาพทางสมอง การวัดผลสัมฤทธิ์เป็นการตรวจสอบพฤติกรรมของผู้เรียนในด้านพุทธิพิสัย ซึ่งเป็นการวัด 2 องค์ประกอบ ตามจุดมุ่งหมายและลักษณะของวิชาที่เรียน คือ การวัดด้านเนื้อหาและการวัดด้านปฏิบัติ สำหรับแบบทดสอบที่ใช้วัดผลสัมฤทธิ์แบ่งออกได้เป็น

1. วัดด้านปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบความรู้ความสามารถทางการปฏิบัติ โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงให้เห็นเป็นผลงานปรากฏออกมา

2. แบบปากเปล่า การสอบแบบนี้มักกระทำเป็นรายบุคคล ซึ่งเป็นการสอบที่ต้องการ
 คู่มือเฉพาะอย่าง เช่น การอ่านฟังเสียง การสอบสัมภาษณ์ ซึ่งต้องการการใช้ถ้อยคำในการตอบ
 คำถาม รวมทั้งการแสดงความคิดเห็นและบุคลิกภาพต่าง ๆ เช่น การสอบปริญญานิพนธ์ ซึ่งต้องการ
 วัดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ทำ ตลอดจนแง่มุมต่าง ๆ การสอบปากเปล่าสามารถวัดได้ละเอียด
 ลึกซึ้ง และคำถามสามารถเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมได้ตามที่ต้องการ

3. แบบเขียนตอบ เป็นการสอบวัดที่ให้ผู้สอบเขียนเป็นตัวหนังสือตอบ ซึ่งมีรูปแบบ
 การตอบอยู่ 2 แบบ คือ

3.1 แบบความเรียง ได้แก่ การสอบวัดที่ใช้ข้อสอบแบบอัตนัยหรือความเรียง

3.2 แบบจำกัดคำตอบ ซึ่งเป็นการสอบที่กำหนดขอบเขตของคำถามที่จะให้ตอบหรือ
 กำหนดคำตอบมาให้เลือกซึ่งมีรูปแบบของคำถามคำตอบอยู่ 4 รูปแบบ คือ

3.2.1 แบบเลือกทางใดทางหนึ่ง

3.2.2 แบบจับคู่

3.2.3 แบบเติมคำ

3.2.4 แบบเลือกตอบ

สรุปได้ว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความเข้าใจ ความสามารถ
 และทักษะทางด้านวิชาการ หรือประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นจากคะแนนที่ได้จาก
 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือรายงานทั้งเขียนและพูด

จุดประสงค์ของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ในการจัดการเรียนการสอนจะเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
 ใน 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) จิตพิสัย (Affective Domain) และทักษะพิสัย
 (Psyco-Motor Domain) ซึ่งแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้ (Bloom et al., 1956 อ้างถึงใน ภัทธา
 นิคมานนท์, 2543, หน้า 6783)

1. พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย เป็นพฤติกรรมด้านความสามารถทางสติปัญญาของบุคคล
 จำแนก ได้ดังนี้

1.1 ความรู้ความจำ (Knowledge) คือความสามารถในการระลึกได้ถึงเรื่องราวต่าง ๆ
 ที่เคยมีประสบการณ์มาก่อนจะ โดยวิธีใดก็ตาม ซึ่งพฤติกรรมด้านนี้ยังจำแนกออกเป็น 3 ลักษณะใหญ่
 คือ ความรู้เฉพาะเรื่อง ความรู้ในวิธีดำเนินการ และความรู้ความรอบคอบในเรื่อง

1.2 ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นผลจากการเอาความรู้จากประสบการณ์ในชั้น
 ความรู้ ความจำมาผสมผสานจนกลายเป็นสมรรถภาพสมองชนิดใหม่ ซึ่งความเข้าใจมี 3 ลักษณะ
 คือ การแปลความ การตีความและการขยายความ

1.3 การนำไปใช้ (Application) เป็นความสามารถนำความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนรู้มาแล้วไปแก้ปัญหาที่แปลกใหม่ หรือสถานการณ์ใหม่ที่ไม่เคยพบมาก่อน แต่อาจใกล้เคียงหรือคล้ายคลึงกับเรื่องที่เคยพบเห็นมาก่อนก็ได้

1.4 การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถแยกแยะเรื่องราวสิ่งต่าง ๆ ออกมาเป็นส่วนย่อย ๆ ได้ ทำให้สามารถมองเห็นความสัมพันธ์กันได้อย่างชัดเจน สามารถค้นหาความจริงต่าง ๆ ที่แอบแฝงอยู่ในเนื้อเรื่องนั้น ๆ ได้ การวิเคราะห์มี 3 ลักษณะ ได้แก่ การวิเคราะห์ความสำคัญ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์และการวิเคราะห์หลักการ

1.5 การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นการนำเอาองค์ประกอบย่อยต่าง ๆ ตั้งแต่ 2 สิ่งขึ้นไปมารวมกันเข้าเป็นเรื่องราวเดียวกัน เพื่อให้เห็นโครงสร้างที่ชัดเจน แปลกใหม่ไปจากเดิม มีลักษณะคล้ายความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่แปลกใหม่ มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ การสังเคราะห์มี 3 ประเภท ได้แก่ สังเคราะห์ข้อความ สังเคราะห์แผนงาน และสังเคราะห์ความสัมพันธ์

1.6 การประเมินค่า (Evaluation) คือความสามารถในการวินิจฉัยติราคา โดยสรุปอย่างมีหลักเกณฑ์ที่ราคาอาจเป็นวัสดุ สิ่งของ ผลงานต่าง ๆ หรือความคิดเห็นก็ได้ ในการประเมินค่านั้น ต้องอาศัยเกณฑ์มาตรฐานประกอบการวินิจฉัย

2. พฤติกรรมด้านจิตพิสัย เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความรู้สึกลึกซึ้งทางจิตใจ อารมณ์ และคุณธรรมของบุคคล สามารถจำแนกเป็น 5 ระดับ คือ

2.1 การรับรู้ มีลักษณะการตอบสนอง 3 ลักษณะคือการยอมรับ การตั้งใจที่จะรับรู้ และการเลือกสิ่งเร้าที่ต้องการรับรู้

2.2 การตอบสนอง เป็นพฤติกรรมที่ต่อเนื่องจากความตั้งใจที่จะรับรู้โดยไม่เพียงแต่จะตั้งใจรับรู้เท่านั้น แต่มีความปรารถนาหรือปฏิกิริยาที่จะได้ตอบสนองสิ่งเร้านั้นอย่างเต็มที่ และเกิดความพึงพอใจจากการตอบสนอง พฤติกรรมขั้นนี้จำแนกเป็น 3 ลักษณะ คือ การยินยอมที่จะตอบสนอง ความเต็มใจที่จะตอบสนอง และความพอใจในการตอบสนอง

2.3 การสร้างคุณค่า เป็นขั้นที่บุคคลมองเห็นคุณค่าของการตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือประสบการณ์ที่ได้ ขั้นนี้มีพฤติกรรมการแสดง 3 ลักษณะ ได้แก่ การยอมรับในคุณค่า การนิยมชมชอบในคุณค่า และการสร้างคุณค่า

2.4 การจัดระบบคุณค่า หลังจากทีบุคคลได้สร้างค่านิยมของตนขึ้นมาแล้ว ก็พยายามนำค่านิยมนั้นมาจัดระบบให้เกิดเป็นระบบระเบียบขึ้น ลักษณะการจัดระบบคุณค่ามี 2 ลักษณะ คือ การสร้างความคิดรวบยอดของคุณค่า และการจัดระบบของคุณค่า

2.5 การสร้างลักษณะนิสัย เป็นการจัดระบบคุณค่าที่มีอยู่ในตัวเข้าเป็นระบบที่ถาวร ซึ่งจะทำหน้าที่ควบคุมพฤติกรรมการแสดงของบุคคลไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใด ๆ ก็จะแสดงพฤติกรรมตามค่านิยมที่ยึดถือตลอดไป การสร้างลักษณะนิสัยมี 2 ลักษณะ คือ การสร้างลักษณะนิสัยชั่วคราว และการสร้างลักษณะนิสัยถาวร

3. พฤติกรรมด้านทักษะพิสัย เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความสามารถเชิงปฏิบัติการ พฤติกรรมเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย จำแนกเป็น 7 ระดับ คือ

3.1 การรับรู้ เป็นขั้นที่แสดงอาการรับรู้ที่จะเคลื่อนไหวโดยอาศัยประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ หู ตา จมูก ลิ้น และสัมผัสทางกาย แม้จะมีสิ่งเร้าเข้ามากระตุ้นโดยผ่านทางประสาทสัมผัสพร้อม ๆ กัน ก็อาจเลือกที่จะรับรู้ มีการแปลความหมายสิ่งเร้าเพื่อตอบสนอง

3.2 การเตรียมพร้อม เป็นสภาพของบุคคลที่พร้อมจะแสดงพฤติกรรมออกมา สภาพความพร้อม มี 3 ด้าน คือ ความพร้อมด้านร่างกาย ด้านสมองและด้านอารมณ์

3.3 การตอบสนองตามแนวทางที่กำหนดให้ เป็นการแสดงออกในลักษณะของการเลียนแบบและการลองผิดลองถูก

3.4 ความสามารถด้านกลไก เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้กระทำตามที่เรียนมาและพัฒนาขึ้นมาจนมีสัมฤทธิ์ผล สามารถสร้างเทคนิควิธีสำหรับตนเองขึ้นมาเพื่อปฏิบัติต่อไป

3.5 การตอบสนองที่ซับซ้อน เป็นความสามารถในการปฏิบัติในสิ่งที่ยุ้งยากซับซ้อนมากขึ้น และสามารถกระทำได้อย่างมั่นใจ ไม่ลังเลและทำได้จึงเป็นอัตโนมัติ

สรุปว่าจุดประสงค์ของการวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยต้องการวัดพฤติกรรมของผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน คือด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) จิตพิสัย (Affective Domain) และทักษะพิสัย (Psyco-Motor Domain) โดยใช้แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ประเภทของการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยมากจะใช้ข้อทดสอบ เพราะสามารถวัดความสามารถของนักเรียนออกมาเป็นตัวเลขได้ ซึ่งการทดสอบสามารถทำได้ 2 ลักษณะ คือ (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2544, หน้า 218)

1. ข้อทดสอบที่ใช้เปรียบเทียบคะแนนของแต่ละบุคคลกับคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม เรียกว่า ข้อทดสอบแบบอิงกลุ่ม (Norm – Referenced Test) ข้อทดสอบประเภทนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะแยกผู้ทดสอบ โดยแบ่งเป็นคะแนนสูง ปานกลาง และต่ำ การทดสอบแบบนี้จึงยึดคนส่วนใหญ่เป็นหลักในการเปรียบเทียบ โดยพิจารณาคะแนนผลการสอบของบุคคลเทียบกับคนอื่น ๆ ในกลุ่ม คะแนนจะมีความหมายที่ต่อเนื่องนำไปเปรียบเทียบกับคะแนนของบุคคลอื่นสอบด้วยข้อสอบฉบับเดียวกัน

จุดมุ่งหมายของการทดสอบแบบนี้ ก็เพื่อจะกระจายบุคคลทั้งกลุ่มไปตามความสามารถของแต่ละบุคคล นั่นก็คือ คนที่มีความสามารถสูงจะได้คะแนนสูง คนที่มีความสามารถด้อยกว่าก็จะได้คะแนนลดหลั่นลงมาถึงคะแนนต่ำสุด

2. ข้อสอบที่ใช้เปรียบเทียบคะแนนของแต่ละบุคคลกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เรียกว่า ข้อทดสอบแบบอิงเกณฑ์ (Criterion – Referenced Test) เป็นข้อสอบที่มีวัตถุประสงค์ประเมินความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคลว่าถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้หรือไม่ แล้วนำผลการสอบวัดของแต่ละบุคคลเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ไม่ได้มีการนำผลไปเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น ๆ ในกลุ่ม ความสำคัญของการทดสอบนี้จึงอยู่ที่การกำหนดเกณฑ์เป็นสำคัญ เกณฑ์ หมายถึง กลุ่มของพฤติกรรมที่ได้กำหนดไว้ในแต่ละรายวิชา ตามจุดมุ่งหมายของการสอนแต่ละบท หรือแต่ละหน่วยการเรียนรู้ของแต่ละรายวิชานั้น ซึ่งอาจเป็นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมหรือกลุ่มของพฤติกรรมก็ได้ จุดมุ่งหมายของการทดสอบแบบนี้จึงเป็นการตรวจสอบว่า ใครเรียนได้ถึงเกณฑ์และใครยังเรียนไม่ถึงเกณฑ์ ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขต่อไป เช่น อาจให้มีการเรียนซ่อมเสริม เป็นต้น

บลูม (Bloom) เป็นนักจิตวิทยาทางการศึกษาที่สนับสนุนให้ใช้ข้อทดสอบแบบอิงเกณฑ์เป็นแบบทดสอบที่ใช้ในโรงเรียน Bloom เชื่อว่านักเรียนทุกคนควรมีสัมฤทธิ์ผลในการเรียนรู้ทุกวิชา ถ้าหากการสอนของครูมีประสิทธิภาพและให้เวลาแก่นักเรียนเป็นรายบุคคล ตามความต้องการ จนกระทั่งสามารถเรียนรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

สตราค์ ไคว์ตระกูล (2544, หน้า 410) ได้สรุปประเภทของข้อทดสอบที่ใช้กัน โดยทั่วไปออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ข้อทดสอบมาตรฐาน (Standard Tests) ข้อทดสอบมาตรฐานสร้างขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญในการสร้างข้อทดสอบ ซึ่งมีหลายชนิดตามวัตถุประสงค์ว่าต้องการวัดอะไร และมักใช้ข้อทดสอบตามสิ่งที่ต้องการวัด เช่น ข้อทดสอบเชาวน์ปัญญา ข้อทดสอบสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา หรือข้อทดสอบความถนัด

2. ข้อทดสอบที่ครูสร้างขึ้นใช้เอง (Teacher – Made Tests) แบ่งเป็น 2 ชนิด คือ

2.1 ข้อทดสอบแบบปรนัย (Objective Tests) เป็นข้อทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเพื่อช่วยในการเรียนการสอนดีขึ้น ถ้าหากครูมีแผนการสอนที่มีวัตถุประสงค์ของวิชาที่สอนอย่างชัดเจน การออกข้อสอบสามารถยึดตามหลักการของ Bloom 3 ขั้นแรก คือ ความรู้ ความเข้าใจ และการนำความรู้ไปประยุกต์ ซึ่งข้อทดสอบแบบปรนัยนี้แบ่งเป็น แบบเลือกตอบ (Multiple – Choice Items) และการจับคู่ (Matching Question)

2.2 ข้อทดสอบแบบอัตนัย (Essay Tests) เป็นข้อทดสอบที่ใช้วัดความสามารถของนักเรียนในขั้นสูงของวัตถุประสงค์ด้านพุทธิพิสัย เช่น ใช้ในขั้นวิเคราะห์ สังเคราะห์ และ

ประเมินผล นอกจากนี้อาจใช้เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นของตนเอง คำตอบของนักเรียนทำให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนว่าถูกต้องอย่างไร

กระบวนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หากผู้สร้างได้ทราบขั้นตอนในการสร้างและปฏิบัติตามขั้นตอนจะทำให้สามารถสร้างข้อสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งขั้นตอนในการสร้างข้อสอบมี 5 ขั้นตอน ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2530, หน้า 47-52)

1. ขั้นวางแผน เป็นการกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหา รูปแบบของข้อสอบและส่วนประกอบที่จำเป็นในการสร้างข้อสอบ
2. ขั้นเตรียมงาน เป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยต่อการสร้างข้อสอบ ได้แก่ หลักสูตร หนังสือเรียน อุปกรณ์การพิมพ์ การอัดสำเนา ฯลฯ
3. ขั้นลงมือปฏิบัติ เป็นขั้นลงมือเขียนข้อสอบ
4. ขั้นประเมินหรือตรวจสอบคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำผลไปปรับปรุงข้อสอบ
5. ขั้นตรวจสอบคุณภาพหลังการทดสอบ ข้อสอบที่ผ่านการทดสอบแล้วให้นำมาตรวจสอบคุณภาพเพื่อหาความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าสถิติพื้นฐานของข้อสอบ

คุณภาพของแบบทดสอบ

การนำแบบทดสอบไปใช้ครูควรทำการวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบเสียก่อนว่ามีคุณภาพดีหรือไม่ สามารถให้ข้อมูลจากการวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงไร ซึ่งแบบทดสอบที่ดีมีลักษณะดังนี้ (ภัทรา นิคมานนท์, 2543, หน้า 132-168)

1. ความเที่ยงตรง (Validity) แบบทดสอบที่มีความเที่ยงตรงสูง สามารถทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลของสิ่งที่เราต้องการวัดได้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัด ความเที่ยงตรงของแบบทดสอบวัดด้านพุทธิพิสัยที่สำคัญมี 2 ลักษณะคือ

1.1 เที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) หมายถึง สามารถวัดเนื้อหาสาระที่ต้องการวัดครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และวัดได้ตรงตามลักษณะธรรมชาติของเนื้อหาวิชานั้นด้วย

1.2 เที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) หมายถึง เครื่องมือนั้นสามารถวัดพฤติกรรมและสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ได้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และเป็นไปตามหลักการของทฤษฎีนั้น ๆ

2. ความเชื่อมั่น (Reliability) แบบทดสอบที่ดีต้องเชื่อมั่นได้ผลจากการวัดคงที่แน่นอน ไม่เปลี่ยนแปลงไปมา การวัดครั้งแรกเป็นอย่างไร เมื่อวัดซ้ำอีกโดยใช้แบบทดสอบชุดเดิมกับผู้สอบกลุ่มเดิม จะวัดที่ครั้งก็ตาม ผลจากการวัดย่อมเหมือนเดิมหรือใกล้เคียงกัน

3. ความยากง่าย (Difficulty) แบบทดสอบต้องมีความยากง่ายพอเหมาะ คือไม่ยากเกินไป และไม่ง่ายเกินไป แบบทดสอบใดที่ผู้สอบตอบถูกมากถือว่าง่าย ถ้ามีผู้ตอบถูกน้อยถือว่ายาก

4. อำนาจจำแนก (Discrimination) แบบทดสอบที่ดีต้องจำแนกได้ สามารถแบ่งผู้สอบ ออกตามระดับความสามารถเก่ง-อ่อนได้ โดยคนเก่งจะตอบถูก ส่วนคนอ่อนจะตอบผิด ข้อสอบที่ ทุกคนตอบถูกหมด หรือตอบผิดหมด ไม่สามารถจำแนกได้ว่าใครเก่ง ใครอ่อน

ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวัดผลแบบอิงกลุ่ม โดยใช้ แบบทดสอบแบบปรนัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและดำเนินการหาคุณภาพของแบบทดสอบ เพื่อตรวจสอบ พัฒนาการเรียนรู้และความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนหลังจากการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบ โครงการงาน

การวัดและประเมินผลทางภาษา

ในการจัดการเรียนการสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาเพื่อสื่อสาร ครูผู้สอนเป็นผู้ที่ สะท้อนหาวิธีสอนและเทคนิคการสอน เพื่อให้เกิดความรู้แบบผสมผสาน โดยคาดหวังว่าผู้เรียน จะต้องมีความรู้และทักษะทางภาษา โดยนำความรู้จากกระบวนการเรียนรู้ภาษา ตลอดจน กระบวนการต่าง ๆ มาผนวกเข้ากับความรู้ที่เกิดขึ้นภายในตนเอง และสามารถใช้ภาษาตาม สถานการณ์ต่าง ๆ ได้จริง ส่วนลักษณะภาษาที่นำมาประเมิน ควรเป็นภาษาที่ใช้ในสถานการณ์ การสื่อความหมายตามสภาพจริง คือ เป็นข้อความที่สมบูรณ์ในตัวเองเป็นภาษาที่เจ้าของภาษาใช้ มีความเป็นธรรมชาติ อยู่ในบริบท ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความสามารถและประสบการณ์ของผู้เรียน ด้วย การประเมินความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ควรประเมินความสามารถในการสื่อ ความหมายจริง ๆ ไม่ควรแยกการใช้ภาษาออกจากสถานการณ์ และควรวัดให้ครอบคลุม นั่นคือต้อง ประเมินทั้งความรู้ ซึ่งหมายถึง เนื้อหาทางภาษา ประกอบด้วย เสียง คำศัพท์ โครงสร้างไวยากรณ์ ประเมินทั้งความสามารถหรือประสิทธิภาพ ซึ่งหมายถึง ทักษะในการนำความรู้ไปใช้ การเลือกใช้ ภาษานี้ได้เหมาะสมสอดคล้องกับความคิดและสถานการณ์ และประเมินขอบเขตของการใช้ภาษา นั่นคือ สมรรถภาพในการสื่อสารซึ่งหมายถึง ทักษะการรู้จักปรับตนเองของผู้เรียนในสถานการณ์ (กรมวิชาการ, 2546 ค, หน้า 245-248)

สมรรถภาพในการสื่อสาร สามารถแยกได้เป็น 4 สมรรถภาพย่อย ดังนี้

1. สมรรถภาพทางภาษา (Linguistic Competence) เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความสามารถ ในการใช้เนื้อหาภาษา ได้แก่ การเปล่งเสียง การสร้างคำ การใช้คำศัพท์ และ โครงสร้างประโยค

2. สมรรถภาพทางภาษาศาสตร์สังคมและวัฒนธรรม (Socio – Linguistic and Socio – Cultural Competence) เป็นความสามารถในการรู้จักใช้ภาษาตามวัฒนธรรมสังคม รู้จักปรับภาษาให้ เหมาะสมกับบุคคลและกฎเกณฑ์ทางสังคม ตามบทบาทและสถานภาพในสถานการณ์การสื่อสาร

3. สมรรถภาพทางการเรียบเรียงถ้อยคำ (Discourse Competence) เป็นความสามารถในการเรียบเรียงลำดับความคิด เชื่อมโยงประโยคเป็นข้อความ เชื่อมโยงข้อความเป็นหลัก ความรอนรายละเอียดตามบริบท ไม่ว่าจะเป็นข้อความที่สื่อสารด้วยวาจาหรือเป็นลายลักษณ์

4. สมรรถภาพทางยุทธศาสตร์การสื่อสาร (Strategic Competence) เป็นความสามารถในการใช้วิธีการทดแทนต่าง ๆ เพื่อดำเนินการสื่อสารให้ต่อเนื่อง เช่น การอธิบายคำด้วยท่าทาง หรือด้วยการใช้ประโยคเทียบเคียง

การกำหนดจุดประสงค์ในการประเมิน

ในการออกแบบการประเมินทักษะทางภาษาดังกล่าว ผู้สอนต้องกำหนดสิ่งที่ต้องการประเมินให้ชัดเจนตามสมรรถภาพในการสื่อสาร โดยอาจแยกเป็นประเด็นตามจุดประสงค์ในการประเมิน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548, หน้า 19)

1. ประเมินเนื้อหาทางภาษาหรือการใช้ภาษา

1.1 ถ้าต้องการประเมินเนื้อหาหยาบ ๆ ที่เป็นองค์ประกอบของประโยค จะมุ่งวัดที่ไวยากรณ์ คำศัพท์ การออกเสียง

1.2 ถ้าต้องการประเมินวิธีการที่นักเรียนนำเอาองค์ประกอบเหล่านี้มารวมกันในขณะที่ใช้ภาษาต้องประเมินการใช้ภาษา

2. ประเมินสมรรถภาพทางภาษา

2.1 ถ้าต้องการประเมินการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับบุคคลตามสถานภาพทางสังคม จำเป็นต้องประเมินสมรรถภาพทางภาษาสังคมและวัฒนธรรม

2.2 ถ้าต้องการประเมินความสละสลวยในการลำดับความทางภาษา จำเป็นต้องประเมินสมรรถภาพทางการเรียบเรียงถ้อยคำ

2.3 ถ้าต้องการประเมินวิธีการหาข้อมูล การแก้ปัญหาในการพูด จำเป็นต้องประเมินสมรรถภาพทางยุทธศาสตร์การสื่อสาร

3. ประเมินการเรียนรู้ภาษา

3.1 ความสามารถในการใช้พจนานุกรม

3.2 ความสามารถในการหาความหมายของคำที่ไม่รู้จัก

3.3 รู้จักใช้ภาษาในการถามเพื่อแสวงหาคำตอบ

4. ประเมินทักษะการเรียนรู้ทั่วไป

4.1 การทำงานร่วมกันในกลุ่ม

4.2 การรู้จักตนเองว่า รู้อะไร และยังจำเป็นต้องเรียนรู้อะไร

4.3 ยุทธศาสตร์ในการหาข้อมูลที่ไม่รู้

4.4 การปฏิบัติตามคำสั่งในการทดสอบ

เครื่องมือวัดและประเมินผลทางภาษา

ผู้สอนสามารถเลือกใช้เทคนิคการประเมินทางภาษาหลาย ๆ รูปแบบ ในการรวบรวมข้อมูลความสามารถของผู้เรียน ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นแตกต่างกันไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่จัดลำดับตามลักษณะความยากง่าย จากแบบจำกัดคำตอบ ไปสู่แบบที่สามารถตอบได้อย่างอิสระ ตามลักษณะของเครื่องมือที่ต้องกำหนดไปในทิศทางเดียวกัน

แนวคิดในการประเมินผลทางภาษาขณะนี้ จะไม่นำมาใช้เพื่อเป็นการเปรียบเทียบหรือจะจัดลำดับผู้เรียน เช่น การใช้แบบทดสอบมาตรฐาน แต่เป็นการประเมินในลักษณะที่เป็นแนวทางที่จะให้มีการเปรียบเทียบความพยายามของผู้เรียนกับรูปแบบของการพัฒนาที่มีความเหมาะสม และทำให้การให้ระดับผลการเรียนมีความเป็นปรนัยมากขึ้น แต่ยังคงมีความเป็นอัตนัยในการดำเนินการโดยอาศัยเกณฑ์ (Criteria) สร้างขึ้นมาเพื่อชี้ให้เห็นถึงรูปแบบการปฏิบัติที่ดีเยี่ยม ปานกลาง หรือไม่อาจยอมรับได้ ผู้เรียนจะต้องศึกษาเกณฑ์ต่าง ๆ ในรูปแบบการประเมินเหล่านี้ ก่อนที่จะลงมือปฏิบัติตามภาระงานที่ได้รับมอบหมาย หรือนำไปตรวจสอบและประเมินการทำงานทั้งของตนเองและเพื่อนร่วมชั้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548, หน้า 19 -21)

แนวทางในการสร้างเกณฑ์การประเมินทางภาษา

แนวทางที่จะนำมาใช้สร้างเกณฑ์ในการพิจารณาคำตอบ ที่แสดงความสามารถทางภาษาของผู้เรียนควรกำหนดให้ครอบคลุมความสามารถที่ต้องการวัด และให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน เช่น ความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์และโครงสร้าง ความสละสลวยของภาษา สื่อความได้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการใช้ภาษาที่ท้าทายความสามารถ เป็นต้น จากนั้นจึงนำหัวข้อหรือแนวทางในการพิจารณานั้น มากำหนดเป็นคำอธิบายหรือบรรยายคุณภาพ กำหนดเป็นเกณฑ์การให้คะแนน แนวทางหรือหัวข้อสำหรับการประเมินทางภาษา ควรพิจารณาเป็น 4 แนวทาง ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2546 ค, หน้า 252-253)

1. เกณฑ์การปฏิบัติ (Pragmatic Criteria) ประเด็นที่ควรนำมาพิจารณา ได้แก่ การปฏิบัติตนของผู้เรียนที่แสดงออกถึงความสามารถทางภาษา เช่น การวาดภาพตามคำสั่งที่ได้ฟังหรืออ่าน หรืออาจจะเป็นการใช้ภาษาเพื่อสื่อความถึงสิ่งที่เขาควรปฏิบัติ เช่น ใช้ภาษาเขียนลำดับขั้นตอนการทำงานของตนเองได้

2. เกณฑ์ทางภาษา (Linguistic Criteria) ควรให้ครอบคลุมทั้ง การใช้คำศัพท์ (Lexicon) รูปแบบประโยค (Syntax) ความถูกต้องในการออกเสียงสำหรับการพูด (Phonology) และการเรียบเรียงคำในประโยค (Morphology)

3. เกณฑ์ทางวัฒนธรรม (Cultural Criteria) ต้องคำนึงถึงขนบธรรมเนียม ประเพณีและแนวปฏิบัติอันเป็นวัฒนธรรมที่แสดงออกทางภาษา เช่น การตอบรับ การขอบุญ การขอโทษ หรือระดับภาษา เป็นต้น

4. เกณฑ์ด้านยุทธศาสตร์การสื่อสาร (Strategic Criteria) ควรได้พิจารณายุทธศาสตร์ของผู้สอบที่จะทำให้การสื่อสารสามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่น เกิดความเข้าใจกันตามจุดมุ่งหมาย ยุทธศาสตร์ต่าง ๆ เหล่านี้ ได้แก่ น้ำเสียง ภาษาท่าทาง การใช้ภาษาเทียบเคียง ภาษาที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว สภาวะทางอารมณ์ เป็นต้น

สรุปได้ว่าการวัดและประเมินผลทางภาษาเป็นสิ่งสำคัญในกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ครูควรให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะผลจากการประเมินจะทำให้ครูทราบถึงระดับความสามารถของผู้เรียนซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

การวัดเจตคติ

ความหมาย

มีผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความหมายคำว่าเจตคติไว้หลายความหมายด้วยกันตามแนวความคิดต่าง ๆ ดังนี้

ไทรแอนดิส (Triandis, 1971 อ้างถึงใน ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, หน้า 53) นิยามเจตคติว่าเป็นความคิดที่เต็มไปด้วยความรู้สึกซึ่งพร้อมที่จะปฏิบัติกรอย่างหนึ่งต่อสถานการณ์เฉพาะอย่าง

ฟิชเบย์ และแอชเชน (Fishbein & Ajzen, 1975 อ้างถึงใน ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, หน้า 53) มองเจตคติว่าเป็นอารมณ์ความโน้มเอียงจากการเรียนรู้ที่จะตอบสนองด้วยการเต็มใจหรือไม่เต็มใจต่อเป้าเจตคติที่กำหนดไว้อย่างคงเส้นคงวา

สุรางค์ โค้วตระกูล (2541, หน้า 366) เจตคติ หมายถึง แนวโน้มที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสนองตอบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้าซึ่งอาจจะเป็นได้ทั้งคน วัตถุสิ่งของหรือความคิด (Ideas) เจตคติอาจจะเป็นบวกหรือลบ ถ้าบุคคลมีเจตคติบวกต่อสิ่งใด ก็จะมีพฤติกรรมที่จะเผชิญกับสิ่งนั้น ถ้ามีเจตคติลบก็จะหลีกเลี่ยง เจตคติเป็นสิ่งที่เรียนรู้และเป็นการแสดงออกของค่านิยมและความเชื่อของบุคคล

สรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึง อารมณ์ ความรู้สึกเชื่อ ศรัทธา ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนเกิดความพร้อมที่จะแสดงการกระทำออกมาซึ่งอาจจะเป็นไปในทางบวกหรือทางลบก็ได้ และเป็นคุณลักษณะของความรู้สึกที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในใจ

ลักษณะของเจตคติ

ชอร์ และ ไรท์ (Shaw & Wright, 1967 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, หน้า 57-58) ได้รวบรวมลักษณะทั่วไปหรือมิติของเจตคติจากแนวความคิดของนักจิตวิทยาหลายคน ส่วนใหญ่แล้วมองเจตคติมีลักษณะดังนี้

1. เจตคติขึ้นอยู่กับกระบวนการประเมินโนภาพของเจตคติ แล้วเกิดเป็นพฤติกรรมแรงงใจ เจตคติเป็นเพียงความรู้สึก โน้มเอียงจากการประเมินยังไม่ใช้พฤติกรรม ตัวเจตคติเองไม่ใช่แรงงใจ แต่เป็นตัวการทำให้เกิดแรงงใจในการแสดงพฤติกรรมแต่ถ้าแสดงออกเป็นพฤติกรรมแล้วจะเป็น ลักษณะ 4 กลุ่ม คือ Positive-Approach ตัวอย่าง เช่น ความเป็นเพื่อน ความรัก ฯลฯ Negative-Approach ตัวอย่างเช่น การโจมตี คำว่า ต่อสู้ ฯลฯ Negative-Avoidance ตัวอย่างเช่น ความกลัว ความเกลียด ฯลฯ ประเภทนี้เป็นเจตคติที่ไม่ดีแบบไม่ยอมพบเห็นหน้าคืออยากหลีกเลี่ยงให้ไกลนั่นเอง และอีกกลุ่มหนึ่งคือ Positive-Avoidance เป็นลักษณะเจตคติดีทางบวก แต่ก็อยากหลบหลีกหรือไม่รับกวน ตัวอย่างเช่น การปล่อยให้อายุเฒ่า ๆ เมื่อเขามีทุกข์ เป็นต้น

2. เจตคติเปลี่ยนแปลงความเข้มข้นตามแนวของทิศทาง ตั้งแต่บวกจนถึงลบ นั่นคือ เป็นการแสดงความรู้สึกว่าไปทางบวกมากหรือน้อย ไปทางลบมากหรือน้อย ความเข้มข้นศูนย์ก็คือ ไม่รู้สึกนั่นเอง หรือเป็นกลางระหว่างบวกหรือลบ แต่จุดที่เป็นกลางนั้นเป็นปัญหาต่อการแปลผล เพราะตามธรรมชาติจะทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการตอบ (Central Error) บางคนไม่คิดอะไร มักจะจัดลงตรงกลางก็มีมาก

3. เจตคติเกิดจากการเรียนรู้มากกว่ามีมาเองแต่กำเนิด เจตคติเกิดจากการเรียนรู้สิ่งที่ ปฏิสัมพันธ์รอบตัวเรา ซึ่งเป็นเป้าเจตคติทั้งหลาย ถ้าเรียนรู้ว่าสิ่งนั้นมีคุณค่าก็จะเกิดเจตคติทางดี ถ้าเรียนรู้ว่าสิ่งนั้นไม่มีคุณค่าก็จะเกิดเจตคติไม่ดี สิ่งใดเราไม่เคยรู้จักไม่เคยเรียนรู้เลยจะไม่เกิด เจตคติเพราะ ไม่ได้ศึกษารายละเอียดของสิ่งนั้น การเรียนรู้เป้าเจตคติอาจผ่านตัวจริงหรือผ่านสื่อ ทั้งหลายที่มีต่อเป้าเจตคิตัวจริงก็ได้ สามารถเกิดเจตคติขึ้นได้

4. เจตคติขึ้นอยู่กับเป้าเจตคติหรือกลุ่มสิ่งเร้าเฉพาะอย่าง สิ่งเร้าทั้งหลายอาจเป็นคน สัตว์ สิ่งของ สถาบัน มโนภาพ อุดมการณ์ อาชีพหรือสิ่งอื่น ๆ ก็ได้ เจตคติจะมีลักษณะอย่างไรจึงขึ้นอยู่กับเป้าเจตคติที่ได้สัมผัสเรียนรู้มามากน้อยแตกต่างกันเป็นสำคัญ เป้าเจตคติที่มีลักษณะเป็นกลุ่ม ใกล้เคียงกัน จะมีเจตคติแตกต่างจากเป้าเจตคติที่มีลักษณะของกลุ่มแตกต่างกันมาก

5. เจตคติมีค่าสหสัมพันธ์ภายในเปลี่ยนแปลงไปตามกลุ่ม นั่นคือกลุ่มที่มีลักษณะ เดียวกัน เจตคติจะมีความสัมพันธ์กันสูง กลุ่มที่มีลักษณะต่างกันเจตคติจะมีความสัมพันธ์กันต่ำ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มที่มีเจตคติต่อสิ่งเดียวกันย่อมมีความสัมพันธ์กันด้วย

6. เจตคติมีลักษณะมั่นคงและทนทานเปลี่ยนแปลงยาก นั่นคือ ถ้าเป็นเจตคติจริง ๆ แล้ว การเปลี่ยนแปลงจะช้าและทำได้ยาก เช่นเรารักใครคนหนึ่ง เมื่อรักแล้วก็ยังรักอยู่ไม่ว่าใครจะให้ ข้อมูลไม่ใช่ว่าอะไรหรือแม้แต่คนที่เรารักมีความผิดพลาดเรื่องใด เราก็ยังรักอยู่ แต่ถ้าพฤติกรรมของคนที่เรารักเบี่ยงเบนไปบ่อย ๆ นาน ๆ เข้า เจตคติก็เปลี่ยนแปลงจากรักไปเป็นเกลียดได้

ส่วนแนวความคิดของ เซกส์ (Sax, 1980 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, หน้า 58-59) มองคุณลักษณะของเจตคติแปรเปลี่ยนไป 5 ประการ ดังนี้

1. มีทิศทาง (Direction) เจตคติมีทิศทาง เพราะความรู้สึกของคนที่มีต่อเป้าเจตคติเป็นบวก และลบ หรือชอบและไม่ชอบ กรณีวัดเจตคติต่อเป้าเจตคติชนิดหนึ่ง นักเรียนตอบว่าชอบ แปลว่า ไปในทิศทางบวก ถ้าตอบว่าไม่ชอบแปลว่าไปทิศทางลบ

2. มีความเข้มข้น (Intensity) เจตคติเป็นความรู้สึกต่อเนื่องตั้งแต่บวกถึงลบเนื่องจาก เจตคติเป็นความรู้สึกต่อเนื่อง ถ้าไปทางบวกก็จะมีตั้งแต่บวกน้อย ๆ จนถึงบวกมาก ๆ ถ้าลบก็จะมี ตั้งแต่ลบมาก ๆ จนถึงลบน้อย ๆ ความมากน้อยของความรู้สึกนี้ก็คือความเข้มข้นนั่นเอง

3. มีการแผ่ซ่าน (Pervasiveness) เจตคติมีลักษณะแพร่กระจายหรือแผ่ซ่านจากกลุ่มหนึ่ง ไปสู่อีกกลุ่มหนึ่งได้ เช่น กลุ่มเล็ก ๆ มีเจตคติไม่ดีต่อการสร้างเขื่อน เจตคติไม่ดีลักษณะนี้อาจ แพร่กระจายไปสู่คนหมู่มากได้ ในที่สุดเจตคติที่ไม่ดีต่อการสร้างเขื่อนก็อาจลุกลามไปทั่วทั้ง กลุ่มใหญ่ของประชากรเกิดการต่อต้านการสร้างเขื่อนได้

4. มีความคงเส้นคงวา (Consistency) เจตคติเป็นความรู้สึกที่ไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงง่าย ๆ เป็นความรู้สึกค่อนข้างคงที่ เจตคติของบุคคลในระยะสั้น ๆ จะเหมือนเดิม เจตคติจึงมีลักษณะ ผังแนตรึงในแบบใดแบบหนึ่งนานพอสมควร

5. มีความพร้อมที่จะแสดงออกเด่นชัด (Salient) หมายถึงระดับขั้นของความเต็มใจหรือ ความพร้อมในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของเจตคติ ความจริงเป็นเรื่องของ ความจริงไตร่ตรองนั่นเอง การที่คนจะมีลักษณะนี้ของเจตคติต้องเป็นคนที่มีมองเห็นความเด่น ความสำคัญและความรอบรู้อย่างมากต่อเป้าเจตคติ ความประทับใจเด่นชัดนี้จะวัดได้เมื่อเจตคติ แสดงออกมาปราศจากการระมัดระวังกล่อมเกลามาตราของเจตคติที่วัดจากข้อความ ให้แสดง ความรู้สึกเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ไม่สามารถวัดความประทับใจได้ ดังนั้นความประทับใจนี้จะวัด ได้จากการสัมภาษณ์หรือการสังเกตเหตุการณ์ที่มีโอกาสของการแสดงความคิดเห็นแบบดังกล่าว ออกมาเท่านั้น

องค์ประกอบของเจตคติ เชฟเวอร์ (Shaver, 1977, p. 170 อ้างถึงใน วรุทัย ญาณะพันธ์, 2543, หน้า 40) ได้กล่าวว่า เจตคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้านคือ

1. องค์ประกอบทางด้านความรู้ (Cognitive Component) หมายถึง การรับรู้ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับวัตถุ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้นด้วย

2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective Component) เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าที่เขารับรู้ อาจเป็นไปในทางที่ดีหรือไม่ดี ถ้าบุคคลมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อสิ่งใด บุคคลก็จะไม่ชอบต่อสิ่งนั้น ถ้าบุคคลมีความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งใด ก็จะเกิดความชอบต่อสิ่งนั้น

3. องค์ประกอบทางด้านแนวโน้มที่จะกระทำ (Behavioral Component) หมายถึง ความโน้มเอียงของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความรู้สึกของตน คือ การยอมรับหรือไม่ยอมรับ ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ

องค์ประกอบทั้ง 3 ด้านนี้ จะต้องมีความสอดคล้องกัน ถ้าองค์ประกอบด้านใดด้านหนึ่งเปลี่ยนแปลงไป เจตคติของบุคคลนั้นก็จะต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย

ทฤษฎีและความเชื่อเกี่ยวกับการเกิดเจตคติ การเกิดเจตคตินั้นมีผู้เชื่อว่าเกิดได้หลายอย่าง บางกลุ่มเชื่อว่าเจตคติเป็นลักษณะนิสัยชนิดหนึ่ง เมื่อลักษณะนิสัยเกิดจากการเรียนรู้ จึงเชื่อว่าเจตคติเกิดจากการเรียนรู้ได้ ก็แปลว่าเจตคตินำมาสอนกันให้เกิดขึ้นได้เหมือนกับบทเรียนนั่นเอง แต่อย่าลืมว่าเจตคติไม่ใช่ความจริงแต่เป็นความรู้สึกของบุคคล ซึ่งอาจแปรเปลี่ยนได้ตามเป้าและความเชื่อที่เกิดขึ้นจากเป้าหมายนั้น ๆ บางกลุ่มเชื่อว่าเจตคติเกิดจากการพิจารณาตัดสินจากผลประโยชน์หรือถ้าไรที่ควรได้รับ นั่นก็คือถ้ามีเป้าหมายของเจตคติมาเกี่ยวข้องกับคน คนก็จะพิจารณาประเมินว่ามีผลประโยชน์หรือไม่ ถ้ามีผลประโยชน์ก็จะมีเจตคติทางบวกถ้าไม่ได้ผลประโยชน์ก็จะมีเจตคติเป็นลบ ดังนั้นเป็นต้น

ทฤษฎีการเรียนรู้ (Incentive Theory) ทฤษฎีนี้ให้แนวคิดว่าเกิดเจตคติว่า เป็นกระบวนการให้น้ำหนักจากคุณและโทษของเป้าหมายเจตคตินั้น ๆ แล้วพิจารณาตัดสินใจเลือกที่เหมาะสมที่สุด ลองพิจารณาว่าที่เรารักหรือชอบสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นอยู่ ๆ เกิดรักและชอบขึ้นมาเป็นไปไม่ได้ สิ่งที่เรารักหรือชอบจะต้องมีคุณหรือมีประโยชน์ต่อเราแน่ อาจจะมีสิ่งไม่ดีอยู่บ้างแต่เมื่อชั่งใจดูคุณและโทษแล้วเห็นว่าน้ำหนักของคุณประโยชน์มีสูงกว่า เราก็จะชอบสิ่งนั้น ในทางตรงกันข้ามถ้าเป้าหมายเจตคตินั้นมีโทษหรือไร้ประโยชน์มากกว่าก็จะไม่ชอบสิ่งนั้นจากการพิจารณาตัดสินใจโดยกระบวนการแบบนี้จึงทำให้เกิดเจตคติทางบวกหรือทางลบขึ้นได้ด้วยอย่างเช่น นักเรียนสาวคนหนึ่งได้รับเชิญไปงานเลี้ยง สังสรรค์ เขาคิดว่าเป็นงานที่สนุกพบปะเพื่อนฝูงจึงมีเจตคติทางบวก แต่ขณะเดียวกันผู้เป็นพ่อแม่ไม่อยากให้ลูกสาวไปงานเลี้ยง เพราะกำลังเรียนเตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัย แนวคิดนี้ถ้าเธอมีเจตคติที่ดีต่อพ่อแม่มาก เธอก็จะมีเจตคติต่องานเลี้ยงเป็นลบตามทฤษฎีนี้เด็กสาวคนนี้จะต้องพิจารณาตัดสินให้น้ำหนักคุณและโทษของการจัดเลี้ยงสังสรรค์ว่าไปงานหรืออ่านหนังสืออะไรสำคัญกว่า ก็จะเกิดเจตคติขึ้น ถ้าตัดสินใจอยู่บ้านอ่านหนังสือเรียนดีกว่า เกิดเจตคติทางลบกับงานเลี้ยงสังสรรค์ การพิจารณาตัดสินเป็นสิ่งสำคัญ ตัวอย่างที่ชัดอีก

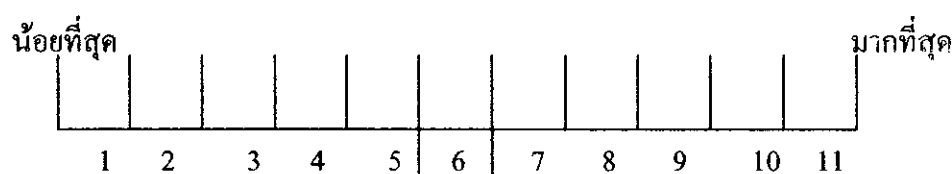
ตัวอย่างหนึ่งคือ การสูญบุหรืการดื่มเหล้า พวกนี้มีทั้งคุณและโทษ ปัญหาคือใครจะพิจารณาเห็นคุณและโทษมากกว่ากัน แรงกระตุ้นทางไหนจะชนะก็เกิดเจตคติต่อนั้น คนที่ได้รับความรู้่าบุหรื เหล้าเป็นสิ่งที่ทำให้สุขภาพเสีย เงินทองสูญเปล้ามองเห็นโทษของ 2 สิ่งนี้ ก็จะเกิดเจตคติทางลบ ดังนี้เป็นต้น

การเปลี่ยนแปลงเจตคติ แซลแมน และเชิร์ส (Zellman & Swars, 1971, pp. 27, 109-136 อ้างถึงใน สมพร แมลงภู่, 2541, หน้า 14) กล่าวว่า เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้หรือได้รับประสบการณ์ จึงเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ง่าย อาจเปลี่ยนแปลงจากบวกเป็นลบหรือจากลบเป็นบวก การเปลี่ยนแปลงเจตคติจึงเป็นไปตามสภาพแวดล้อมของสังคมภายใต้กระบวนการ ดังนี้

1. การยินยอม (Compliance) คือ การยอมรับอิทธิพลจากผู้อื่น เพื่อให้เขาปฏิบัติตัวในทางที่ตนต้องการหรือพอใจ
2. การเลียนแบบ (Identification) คือ การแสดงพฤติกรรมเพื่อให้เหมือนสมาชิกในสังคมหรือเพื่อให้คนอื่นเห็นว่าคนเป็นคนเก่ง เพื่อการมีสัมพันธภาพอันดีกับผู้อื่น
3. การรับอิทธิพลจากสิ่งต่าง ๆ เนื่องจากตรงกับค่านิยมที่มีอยู่ในตัวบุคคลเอง (Internalization)

การวัดเจตคติเป็นการวัดความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เรียกว่าเป้าเจตคตินั้นเอง (ลิวัน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 179) การวัดประเภทนี้จะกำหนดตัวเลขเป็นมาตรวัดโดยอาศัยกฎเกณฑ์ คือ พยายามสร้างเครื่องมือที่วัดเจตคติได้ แล้วนำไปวัดบุคคล เพื่อแปลความหมายตามกฎเกณฑ์ของเครื่องมือ้นั้น การวัดเจตคติที่นิยมกันมีอยู่หลายวิธี คือ

1. วิธีของเทอร์สโตน (Thurstone's Method) วิธีการนี้บางทีเรียกว่า Priori Approach หรือ Method of Equal-Appearing Intervals วิธีนี้จะหาค่าของแต่ละมาตรา (Scale) ของข้อความทางเจตคติก่อนที่จะนำไปรวบรวมข้อมูลที่จะวิจัย จึงเรียกวิธีการนี้ว่า Priori Approach ซึ่งเป็นผลงานที่ L. L. Thurstone และ E. J. Chave แห่งมหาวิทยาลัยชิคาโกได้ร่วมมือกันสร้าง โดยสร้างเป็นเอกสารรายงานการค้นคว้าออกเผยแพร่ในปี ค.ศ. 1929 และกำหนดคุณลักษณะความรู้สึกมีมากที่สุดถึงน้อยที่สุดให้ระยะห่างเท่า ๆ กัน จึงเรียนวิธีนี้อีกชื่อหนึ่งว่า Method of Equal-Appearing Intervals คุณลักษณะของความรู้สึกจะกำหนดไว้ 11 ช่วง ดังนี้

เริ่มแรกด้วยการสร้างมาตราวัดเจตคติที่มีต่อศาสนา ก่อนต่อมาจึงสร้างมาตราวัดเจตคติต่อ คัมภีร์ไบเบิล ต่อการลงโทษประหารชีวิต ต่อคนจีน ต่อคอมมิวนิสต์ เป็นต้น ปัจจุบันในการวิจัยใช้ เครื่องมือประเภทนี้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาเจตคติต่อสิ่งต่าง ๆ

วิธีสร้าง ในการสร้างเครื่องมือวัดเจตคติของเทอร์สโตนมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. รวบรวมข้อความต่าง ๆ ข้อความที่รวบรวมนี้เป็นความรู้สึกลึกซึ้งที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำ ยิ่งได้มากยิ่งดี บางคน 130 ข้อความ บางคนก็มี 600 ข้อความ ข้อความนี้อาจจะมาจากคนบอกเล่า เพื่อนร่วมงาน หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ถ้าข้อความนั้นไม่พอก็ต้องสร้างขึ้นใหม่ และข้อความจะมีทั้ง ลักษณะดีและไม่ดีต่อเนื้อนั้น จากนั้นตรวจทานข้อความนั้นว่าแจ่มชัดดีแล้วหรือยัง ดังที่แวง (Wang) ลูกศิษย์ของเทอร์สโตน ได้กล่าวถึงลักษณะของข้อความว่าควรมีลักษณะ ดังนี้

- ข้อความนั้นต้องได้เสียงได้ และต้องเป็นข้อความที่เป็นความเห็น ไม่เป็นข้อความที่เป็นจริง
- แต่ละข้อความควรจะเกี่ยวข้องกับเจตคติที่จะศึกษา
- ควรเป็นข้อความที่ตีความได้แง่เดียว
- ควรเป็นข้อความง่ายไม่ซับซ้อนนัก
- ควรเป็นข้อความสั้น ๆ
- ควรเป็นข้อความที่สมบูรณ์ และใช้นิยามเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ
- ควรบรรจุความคิดที่สมบูรณ์เพียงอันเดียว
- ควรเป็นข้อความที่ชัดเจน

2. การประเมินผลข้อความ ข้อความที่รวบรวมได้มาก ๆ จะอยู่ในตำแหน่งใดในมาตรา วัดเจตคติ คือจะอยู่ตรงตำแหน่งที่ดีที่สุด คือ เลวที่สุดนั้นขึ้นอยู่กับผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นที่เรียกว่า ผู้พิจารณาตัดสิน (Judge) เป็นผู้พิจารณาก่อนที่จะให้ผู้พิจารณาตัดสินช่วย เทอร์สโตนได้เสนอว่า ควรมีสิ่งเหล่านี้

- ข้อความที่เป็นความเห็นเรื่อง
- เพื่อสร้างมาตราวัดให้ท่านช่วยแบ่งข้อความนี้ออกเป็น 11 ช่วง
- ท่านจะได้รับการแจกแฟ้ม 11 แฟ้ม แฟ้ม A ให้ท่านเลือกข้อความที่ท่านเห็นดีที่สุด

ส่วน K เป็นแฟ้มที่เห็นว่าไม่ดียังคง.....

- แบ่งเสร็จแล้วจะได้แฟ้ม 11 แฟ้ม ลดหลั่นกันไปตั้งแต่ A – K
- ไม่จำเป็นต้องแบ่งข้อควรออกเป็น 11 กอง เท่า ๆ กัน
- เลขที่บนแผ่นข้อความเป็นรหัส (Code) ไม่เกี่ยวกับการจัดอันดับ
- ก่อนแบ่งควรหยิบข้อความมาดูแล้วเปรียบเทียบจะช่วยให้จัดพวงง่ายขึ้น

ส่วนวิธีการของซีชอร์และเฮฟเนอร์ (Seashore and Heavner) ที่จะให้ผู้พิจารณาตัดสินเป็นผู้พิจารณาข้อความนั้น ได้เสนอว่าควรพิมพ์ข้อความลงบนกระดาษ แล้วพิมพ์อักษร A-K ไปให้ผู้พิจารณาตัดสินเขียนวงกลมรอบตัวอักษรหรือบางทีก็ใช้ตัวเลข 1-11 แทน แต่ต้องกำหนดว่าเลขไหนแทนอะไร

3. ผู้ที่จะพิจารณาตัดสินเป็นบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น โดยเฉพาะจะเป็นหลักศึกษาที่เรียนในสาขาวิชานั้นก็ได้ โดยถามความร่วมมือจากผู้พิจารณาตัดสินเหล่านี้ ผู้พิจารณาตัดสินมีประมาณ 50 คน นอกจากนี้นักกลุ่มที่เป็นผู้พิจารณาตัดสินจะต้องเป็นผู้มีวิจรรย์ญาณมากพอสมควร ในการที่จะตัดสินว่าควรจะวาง Scale อยู่ตรงตำแหน่งใด โดยไม่ใช่เจตคติของตนเอง

4. กำหนดค่า Scale เมื่อได้ข้อความมาแล้ว แต่ละข้อนำมาหาค่าสถิติคือมัธยฐาน (Median) และพิสัยควอร์ไทล์ (Quartile Range)

5. เลือกข้อความขั้นสุดท้ายในการใช้ข้อความนั้นจะใช้กี่ข้อก็ได้ เทอร์สตันใช้ 20 ข้อ ส่วนเฟอร์กูสัน (Ferguson) ใช้ 20, 26, 52, และ 78 ข้อ บางคนก็ใช้ 50 ข้อ แล้วแต่ละจะกำหนด วิธีการเลือกข้อความที่ใช้ได้กระทำ ดังนี้ คือ

- แบ่งข้อความที่มีค่ามัธยฐานเท่ากันอยู่กลุ่มเดียวกัน โดยเรียงจากค่ามัธยฐานมากไปหาน้อย
- แต่ละกลุ่มที่มีค่ามัธยฐานเท่ากันนั้น ให้เรียงข้อความที่มีค่าพิสัยควอร์ไทล์จาก

ค่ามากไปหาน้อย

- เลือกข้อความที่มีค่าพิสัยควอร์ไทล์น้อยที่สุด เพราะแสดงว่าส่วนใหญ่ผู้พิจารณาตัดสินจะมีความเห็นเหมือนกัน

- ข้อความที่มีค่าพิสัยควอร์ไทล์สูง แสดงว่าเป็นข้อความที่ไม่ชัดเจนมีลักษณะที่ใช้ภาษากำกวม ควรตัดทิ้ง เทอร์สตันถือค่าพิสัยควอร์ไทล์ ตั้งแต่ 1.67 เป็นค่าที่มีภาษากำกวม แบบทดสอบมาตรฐานหลายฉบับกำหนด 2.0 ขึ้นไป

- ข้อความควรจะมีค่ามัธยฐานในแต่ละ Scale Value ห่างพอ ๆ กัน

- การจัดทำมาตราวัดเจตคติ ในการเรียงข้อความจะต้องเรียบเรียงแบบสุ่ม ไม่ควรให้ข้อความที่มีค่า Median เท่ากันอยู่ใกล้กัน และจะไม่เรียงข้อความที่มีค่า Median ไปตามลำดับ

- ถ้ามีข้อความมาก ทำเป็นแบบทดสอบคู่ขนาน

- การนำไปใช้ควรตอบเพียง 3-5 ข้อหรือตอบทุกข้อประเมินข้อที่เห็นด้วยเท่านั้น

2. วิธีของลิเคิร์ต (Likert) วิธีนี้กำหนดมาตราเป็น 5 ขั้น แต่ละขั้นจะกำหนดค่าไว้ หลังจากไปรวบรวมข้อมูลในการวิจัยมาแล้ว จึงมีชื่อว่า Posteriori Approach วิธีการมีหลัก ดังนี้

2.1 ข้อความจะต้องครอบคลุมช่วงเจตคติทั้งหมด

2.2 การตอบแต่ละข้อความจะบอกถึงเจตคติที่มีอยู่

2.3 จุดที่ตอบนั้น อาจกำหนดได้จากจำนวนเปอร์เซ็นต์ของกลุ่มตัวอย่างที่เคยตอบ
ข้อนั้นมาก่อน

2.4 เจตคติของแต่ละตอน อาจกำหนดได้จากการรวบรวมคำตอบของเขาจากข้อความ
ต่าง ๆ ในมาตราวัดนั้นออกมาในรูปของคะแนนเฉลี่ย

วิธีการสร้าง

1. การรวบรวมข้อความ แต่ละข้อความนั้นอาจเขียนขึ้นเองหรือนำมาจากผู้อื่นและควร
เป็นข้อความที่คนมีเจตคติต่างกัน จะตอบแตกต่างกันทันที และข้อความจะต้องไม่เป็นจริง ภาษาที่
ใช้ไม่มีความหมายเป็นสองแง่

2. ตรวจสอบข้อความ ให้พิจารณาว่าข้อความที่นำมาใช้นั้นสอดคล้องกับการตอบเพียงใด
เช่น การกำหนดให้ตอบว่า เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง นั้นสอดคล้อง
กับข้อความที่ถามหรือไม่ เพราะการตอบบางข้อความจะต้องตอบในรูปของชอบ ไม่ชอบ เป็นต้น

3. การทดลองขั้นต้น เมื่อตรวจสอบข้อความจนแน่ใจว่าได้ข้อความที่รัดกุมดีแล้ว
ต้องนำไปทดลองขั้นต้น เพื่อดูว่ายังมีข้อความใดยังไม่ชัดเจนหรือต้องแก้ไขก่อนบรรจุลงในมาตรา
วัดเจตคติ

4. กำหนดน้ำหนักคะแนน เป็นการกำหนดว่าตัวเลือกใดในแต่ละข้อความใดควรจะให้
น้ำหนักคะแนนเป็นเท่าไร

วิธีการสร้างมาตราวัดเจตคติแบบลิเคิร์ทนี้ วิธีที่นิยมใช้มากคือวิธีกำหนดค่าตัวเลขกับ
ความรู้สึกแต่ละระดับ ถ้าความรู้สึกระดับสูงให้ตัวเลขสูง ความรู้สึกของคนเป็นความรู้สึกต่อเนื่อง
คือมีเห็นด้วย ไปถึง ไม่เห็นด้วย ความรู้ในทางด้านดีมักเป็นตัวเลขสูงมากกว่าด้านไม่ดี ดังนั้นตัวเลข
กำหนดให้จึงมักจะเป็น 1, 2, 3, 4, 5 ทำนองนี้ เช่น เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้น้ำหนัก 5 เห็นด้วยให้
น้ำหนัก 4 ไม่แน่ใจให้ 3 ไม่เห็นด้วยให้ 2 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งให้ 1 หรือจะให้เป็น 4, 3, 2, 1, 0
ก็ได้เหมือนกัน การแปลผลมีค่าเท่า ๆ กัน

เมื่อมีข้อความที่เกี่ยวกับความรู้สึกต่อสิ่งใด เช่น ต่อชาติ ต่อศาสนา ต่อคณะรัฐบาล ฯลฯ
ก็กำหนดตัวเลขแต่ละข้อเพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความรู้สึก ตัวเลขเหล่านี้จริง ๆ แล้วเป็นเพียงตัวเลข
อันดับเท่านั้น ถ้ายึดหลักคณิตศาสตร์เคร่งครัดจะ ไม่สามารถมาบวก ลบ เฉลี่ยกันได้ แต่ที่สามารถ
นำมาใช้ บวก ลบ และเฉลี่ยได้นั้นก็เพราะอาศัยข้อตกลงบางประการว่า ช่วงความรู้สึกต่อเนื่องที่
กำหนดให้นั้นเป็นช่วงเท่า ๆ กันนั่นคือ ช่วงที่ได้ค่า 5, 4, 3, 2, และ 1 เป็นช่วงเท่ากัน จึงถือเป็นการ
สมยอมให้เป็นคะแนนอันคร่าวๆ ไปโดยปริยาย การกำหนดช่วงและกำหนดระยะตัวเลขจึงควร
คำนึงด้วยเพื่อไม่ให้ผิดจากข้อตกลงเบื้องต้น วิธีกำหนดตัวเลขแบบนี้เรียกว่า วิธี Arbitrary

Weighting Method

การเขียนมาตรวัดเจตคติแต่ละฉบับคำชี้แจงในการตอบจะต้องเขียนอย่างดี มีความชัดเจนอย่างมาก เพราะผู้ตอบแต่ละคนมีความคิดไม่เหมือนกัน ถ้าเข้าใจวิธีการตอบผิดไปผลที่ได้จะเสียหายหมด ข้อมูลที่นำมาแปลผลจะไม่เกิดประโยชน์อะไรเลย กรณีข้อความที่มีความรู้สึกต่อสิ่งนั้นเป็นบวก การให้คะแนนของผู้ตอบเป็นแบบธรรมดา คือ เห็นด้วยอย่างยิ่งให้สูงที่สุด ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งให้คะแนนต่ำสุด ตรงกันข้ามถ้าเป็นข้อความที่มีความรู้สึกต่อสิ่งนั้นในทางลบ ถ้าเรียนตัวเลขกลับกันก็ไม่มีปัญหา แต่ถ้าใช้ตัวเลขแบบเดียวกันต้องพิจารณาให้ดีแล้วจึงตอบ อย่างไรก็ตาม คำชี้แจงของข้อสอบถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุด

3. การวัดเจตคติโดยใช้ความหมายทางภาษา (Semantic Differential Scales) วิธีนี้คิดขึ้นโดย ออสกู๊ด (Osgood) ซึ่งนำภาษามาใช้ในการสร้างมาตรวัดเจตคติ ภาษาที่จะใช้จะอยู่ในรูปคำคุณศัพท์ เพราะคำคุณศัพท์นี้สามารถมีความหมายได้ทั้งทางดีและทางเสีย เรียกว่ามีความหมายตรงกันข้ามกันได้โดยมีเหตุผล (Logical Opposite)

การสร้างมาตรานี้แต่เดิมมีอยู่ 7 มาตรา แบบที่เรียกว่า Seven Point Bipolar Scales หรือบางทีเรียกว่า Semantic Differential ผู้ที่จะตอบจะต้องมีความเข้าใจในสิ่งนั้น หรือมีมโนภาพ (Concept) ในสิ่งนั้น คำคุณศัพท์ที่ใช้จะต้องเป็นการอธิบายคุณลักษณะของมโนภาพนั้น และออสกู๊ดพบว่า มโนภาพต่าง ๆ นั้นสามารถใช้ความหมายทางภาษาอธิบายได้ถึง 3 รูปแบบ หรือ 3 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบทางด้านการประเมินค่า (Evaluation Factor) เป็นองค์ประกอบที่แสดงออกทางด้านคุณค่า คำคุณศัพท์ที่ใช้ในการอธิบายในองค์ประกอบนี้ได้แก่

ดี	-	เลว
สุข	-	ทุกข์
ยุติธรรม	-	ไม่ยุติธรรม
ฉลาด	-	โง่
สำเร็จ	-	ล้มเหลว
ซื่อสัตย์	-	ไม่ซื่อสัตย์
บวก	-	ลบ
หวาน	-	เปรี้ยว
มีค่า	-	ไร้ค่า
สวย	-	จี๋เหว่
ใจดี	-	ดุร้าย

2. องค์ประกอบทางด้านพลัง (Potency Factor) เป็นองค์ประกอบที่แสดงออกทางกำลังอำนาจ คำคุณศัพท์ที่ใช้ในการอธิบายในองค์ประกอบนี้ ได้แก่

แข็งแรง	-	อ่อนแอ
หนัก	-	เบา
แข็ง	-	นุ่ม
หนา	-	บาง
หยาบ	-	ละเอียด
ใหญ่	-	เล็ก

3. องค์ประกอบทางด้านการกิจกรรม (Activity Factor) เป็นองค์ประกอบที่แสดงออกถึงลักษณะของกิริยาอาการ คำคุณศัพท์ที่ใช้ในการอธิบายในองค์ประกอบนี้ ได้แก่

เร็ว	-	ช้า
ร้อน	-	เย็น
คม	-	ทื่อ
ขยัน	-	ขี้เกียจ
คล่องแคล่ว	-	เชื่องช้า
อึกทึก	-	เสียง

สรุปได้ว่าในการสร้างแบบทดสอบเจตคตินั้นเป็นการวัดความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งจะกำหนดตัวเลขเป็นมาตราวัดโดยอาศัยเกณฑ์ ดังนั้นการวัดเจตคติต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเป็นการวัดความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษหลังจากการเรียนรู้จากการทำโครงการ โดยการสร้างแบบวัดเจตคติดังกล่าวใช้วิธีการของลิเคิร์ท

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบโครงการ

งานวิจัยในประเทศ

วัฒนา มัคคสมัน (2539, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามการสอนแบบโครงการเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาล ผลการวิจัยพบว่า หลังเข้าร่วมกิจกรรมตามเข้าร่วมกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น เด็กกลุ่มทดลองมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และหลังการทดลอง เด็กกลุ่มที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าเด็กที่เรียนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธีระนันท์ ดานนท์ (2542, บทคัดย่อ) ได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยโครงการ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านไถ่ปูน อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 12 คน พบว่า

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีพฤติกรรมระหว่างการใช้โครงการในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ พฤติกรรมความสนใจในการเรียน ความสนุกสนาน ความกระตือรือร้น และความเชื่อมั่นกล้าแสดงออกตามลำดับ

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามโครงการด้าน ไวยากรณ์ (Grammar) ดีขึ้น โดยนำโครงสร้างไวยากรณ์ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มาใช้เป็นชิ้นส่วนใหญ่ สำหรับในด้านคำศัพท์ในหมวด คลังคำ (Lexicon) นักเรียนสนใจศึกษาค้นคว้าคำศัพท์ที่เป็นคำนามเกี่ยวกับสัตว์และสิ่งของ โดยคำศัพท์ส่วนใหญ่เป็นคำศัพท์ที่ไม่ได้ระบุไว้ในคลังคำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 4

3. ความพึงพอใจของนักเรียนทุกคนต่อการเรียนรู้โดยโครงการอยู่ในระดับมากและมีความต้องการให้จัดทำต่อเนื่อง

โรงเรียนบางขุนเทียน ทำการศึกษาการทำโครงการเรื่อง Shopping Vocabulary โดยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 50 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 60 คน โรงเรียนบางขุนเทียนศึกษา ทำการสำรวจคำศัพท์จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ หลังจากนั้นนักเรียนทำแบบทดสอบเกี่ยวกับคำศัพท์จำนวน 3 ชุด ชุดละ 10 ผลปรากฏว่านักเรียนเข้าใจคำศัพท์และสามารถแยกแยะหมวดหมู่ของคำศัพท์ได้ดีมาก (สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ, 2544, หน้า 71)

สุรชาติพิย์ สูดหนองบัว (2545, บทคัดย่อ) ทำการพัฒนาศาสตร์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้โครงการพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษผ่านเกณฑ์ความรู้ที่กำหนดไว้คิดเป็นร้อยละ 81.42 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 82.93 แสดงให้เห็นว่า การสอนโดยใช้โครงการช่วยส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน นอกจากนั้นในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้โครงการยังช่วยพัฒนาตัวผู้เรียนในหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ พัฒนาศาสตร์การพูด ทักษะการปฏิบัติ การเรียนรู้แบบร่วมมือกัน และส่งเสริมอิสระในการเรียนรู้

สามารถ เติมประยูร (2545, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาศาสตร์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยวิธีสอนแบบโครงการ พบว่า ผลการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผลการเรียนรู้หลังเรียนด้วยวิธีสอนแบบโครงการสูงกว่าก่อนเรียน ผู้เรียนมีความเห็นว่าการเรียนการสอนด้วยวิธีสอนแบบโครงการเป็นประโยชน์สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และผลการประเมินโครงการ

ของผู้เรียนพบว่าผู้เรียนสามารถทำงานได้ถูกต้องตามเนื้อหา มีการวางแผนการดำเนินงาน ได้เรียนรู้จากการทำงานกลุ่ม

กมลรัตน์ สันติคุณากุล (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบเน้นโครงงาน วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาหลวง เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านการใช้ภาษาอังกฤษเรื่อง Past Simple Tense สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในรูปของ Past Simple Tense ทั้งการอ่าน การเขียน การตั้งคำถามและตอบคำถาม การใช้คำศัพท์และประโยคในรูปของ Past Simple Tense แต่งเรื่องราวที่ตนเองสนใจได้อย่างถูกต้อง และสามารถนำเสนอผลงานของตนเองได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่ว หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นโครงงานภาษาอังกฤษ

รัตติกาล สุทธิสวัสดิ์กุล (2547, หน้า 38) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาทักษะด้านคำศัพท์ ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การสอนแบบโครงงาน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีพัฒนาการทักษะด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ทั้งในด้านการเขียนสะกดคำ ด้านความหมาย และด้านการใช้คำศัพท์ในประโยค และนักเรียนสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ แบ่งได้ 2 ระดับ คือ มากที่สุด มาก และ สร้างผลงานที่มีคุณภาพในระดับดี

สุเมธดา งามชัด (2548, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาผลการสอนภาษาอังกฤษแบบ โครงงานที่มีต่อความสามารถด้านการคิดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4) พบว่า การสอนภาษาอังกฤษแบบโครงงานทำให้นักเรียนมีความสามารถด้านการคิดสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยต่างประเทศ

อีริง (Eyring, 1990) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับทักษะในการโต้ตอบของนักเรียนที่เรียน ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองที่ได้รับการสอนแบบ โครงงาน (Student Responses in ESL Project Work Instruction) เพื่อต้องการศึกษาทักษะในการโต้ตอบและเจตคติต่อการสอนแบบ โครงงาน โดยวัดจากการสังเกต การสัมภาษณ์ การทำรายงานและการทดสอบ ผลการศึกษาพบว่าทักษะ ทางภาษาโดยรวมไม่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มควบคุมมีทักษะ การเดาความหมายของคำศัพท์จากบริบทสูงกว่ากลุ่มทดลอง ในขณะที่กลุ่มทดลองมีทักษะในการ เขียนเพื่อสื่อความหมายสูงกว่ากลุ่มควบคุม

แมกกี และแอนเธีย (Maggi & Anthea, 1999) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวัดและประเมินผล โครงงานของนักเรียน (Looking at Student Projects as Teaching and Evaluation Device) พบว่า การทำโครงงานของนักเรียนที่วัดและประเมินผลด้วยพอดโฟลิโอเป็นการสร้างสรรค์ให้เกิด

ผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่นักเรียนเลือกเรียน นอกจากนั้นยังก่อให้เกิดคุณค่าและความเชื่อมั่นในตนเอง เกิดความสนใจและเอาใจใส่กับสิ่งใหม่ ๆ โดยเฉพาะในการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง

แบเรโต (Barreto, 1999 อ้างถึงใน มัลลิกา พงศ์ปริตร และศรีภูมิ อัครมาส, 2546) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษและสเปน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชาวเปอร์โตริกัน ซึ่งพูดภาษาสเปน ว่ามีวิธีการสอนอย่างไรเพื่อส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้คำศัพท์ ภาษาอังกฤษ พบว่า หลังจากนักเรียนทำโครงการและปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตาม โครงการ นักเรียน จำความหมายของคำศัพท์ได้มากขึ้น และนักเรียนกล้าพูดภาษาอังกฤษมากขึ้น

ปาลาซโซ (Palazzo, n.d. อ้างถึงใน มัลลิกา พงศ์ปริตร และศรีภูมิ อัครมาส, 2546) ได้ทำการสอนนักเรียนอายุ 14 ปี ในโรงเรียนมัธยมของรัฐในเมืองฟอกเกีย ประเทศอิตาลี โดยใช้โครงการ พบว่าการสอนโดยใช้โครงการนั้น ทำให้นักเรียนได้ใช้ทักษะทางภาษาและการลงมือปฏิบัตินั้นสนองความต้องการในเรื่องการใช้ภาษาให้คล่องขึ้น เนื่องจากมีโอกาสใช้ภาษาสื่อสารอย่าง ไม่มีข้อจำกัด

วิลเลียม และคาร์ลิน (Williams & Darlene, n.d. อ้างถึงใน กมลวิรัตน์ สันติคุณากุล, 2547, หน้า 45) ได้ศึกษาการประเมินผลการเรียนของนักเรียนที่เรียนจากโครงการ ผู้วิจัยกล่าวว่า การสอนด้วยวิธีเก่ามักจะประเมินผลการเรียนด้วยวิธีแบบทดสอบมาตรฐานคัดเกรดด้วยวิธีอิงเกณฑ์ และการทดสอบใช้กระดาษกับดินสอ แต่การสอนด้วยวิธีใหม่ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญที่เน้นกระบวนการที่ผลลัพธ์จำเป็นต้องใช้วิธีประเมินผลด้วยวิธีการที่ต่างออกไป ซึ่งผู้วิจัยบอกว่าแนวทางการสอนโดยใช้โครงการเป็นการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาเรื่องการประเมินผลที่เป็นภาระหนักของครู

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า วิธีการสอนแบบโครงการ เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้คำศัพท์ได้ดีขึ้น และวิธีการสอนแบบโครงการ เป็นวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนศึกษาสิ่งที่ตนเองสนใจ ทำงานในสิ่งที่ตนถนัด ลงมือปฏิบัติจริง เพื่อสร้างผลงานหรือชิ้นงานต่าง ๆ โดยมีการทำงานอย่างมีขั้นตอนและมีการประเมินผลงานตามสภาพที่แท้จริง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เลือกวิธีการสอนแบบโครงการในการพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ จันทบุรี